

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

OKUL ÖNCESİ DÖNEM 4- 6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN MÜZİKSEL YAŞANTILARINA POPÜLER MÜZİKLERİN ETKİSİ

Hazırlayan
Melis OKUMUŞ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Can KARAHAN

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2008

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

**OKUL ÖNCESİ DÖNEM 4- 6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN
MÜZİKSEL YAŞANTILARINA POPÜLER MÜZİKLERİN ETKİSİ**

Hazırlayan
Melis OKUMUŞ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Can KARAHAN

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2008

KABUL VE ONAY

_____ tarafından hazırlanan
“ _____
_____ ” başlıklı bu çalışma, __ / __ / __ tarihinde
yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından
_____ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: _____

Üye (Tez Danışmanı): _____

Üye: _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

__ / __ / __

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya, kullandığım başka yazarlara ait her özgün fikre kaynak gösterdiğimi bildiririm.

— / — / —

İmza

Öğrencinin adı soyadı

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına popöler müziklerin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun için de 10 farklı okul öncesi kurumuna giden 420 çocuğun anne-babalarına ve öğretmenlerine popöler müziklerin çocuklardaki etkisini belirtmeye yardımcı olan anket uygulanmıştır.

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, problem durumu, problem, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar alt başlıkları yer almaktadır. İkinci bölümde, araştırmanın kuramsal temelleri üzerinde durulmuş; konuyla ilgili çeşitli çalışma ve araştırmalar özetlenmiştir. Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntemi, evreni, örnekleme, verilerin toplanması, analizi, çözümlenmesi ve yorumlanması üzerinde durulmuştur. Dördüncü bölümde tartışma ve yorum, altıncı bölümde sonuç ve öneriler kısmına yer verilmiştir. Araştırmanın sonunda ekler bölümünde araştırmanın yapıldığı okullar ve bu okullarda araştırma yapmak için gerekli olan izin belgesi, anne-baba ve öğretmenlere uygulanan anket verilmiştir.

Bu tezin ortaya çıkısında birçok insanın katkısı olmuştur. Başta araştırmanın bütün aşamalarında beni yönlendiren, yardımlarını ve manevi desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen, beni teşvik eden değerli hocam Sayın Prof. M.Ertuğrul BAYRAKTARKATAL'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca tez danışmanım Sayın Yrd. Doç.Dr. Can KARAHAN'a, tezimde yapıcı eleştirilerde bulunarak değerleri vaktini bana ayıran hocam Sayın Yrd. Doç.Dr. M. Çağatay GÜVEN 'e, tez sebebiyle tanışmamıza rağmen benden tüm iyi niyetini ve yardımlarını esirgemeyen, tezimin her aşamasında manevi desteğiyle yanımda olduğunu hissettiğim Sayın Yrd. Doç.Dr. Melek KALKAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamda anketlerin dağıtılması ve toplanmasında bana yardımcı olan okul öncesi kurumlarındaki öğretmenlere ve yöneticilere, anketleri içtenlikle cevapladıklarına inandığım tüm velilere teşekkür ederim.

Ayrıca öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi sınırsız desteğini aldığım, bugüne gelmemde harcadığı emeği ve gösterdiği ilgisini ve fedakârlığını hiçbir zaman karşılayamayacağımı bildiğim sevgili annem Sebahat OKUMUŞ'a ve adını buraya sığdıramadığım emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Melis OKUMUŞ

ÖZ

[OKUMUŞ, Melis]. *[Okul Öncesi dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Popüler Müziklerin Etkisi]*, [Yüksek Lisans Tezi], Samsun, [2008].

Bu araştırmada okul öncesi dönem 4-6 yaş grubunda olup okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların müziksel yaşantılarına popüler müziklerin etkisi velilerine ve öğretmenlerine uygulanan anket yoluyla incelenmiştir.

Örnekleme oluşturan 10 farklı okul öncesi eğitim kurumundaki 4-6 yaş grubu çocuklara popüler müziklerin etkisi, velilerinin ve bu kurumlardaki öğretmenlerinin gözlemleri ile oluşturulmuş anketler aracılığıyla incelenmiştir. Yapılan araştırmalarda müzikle ilgili okul öncesi dönem çocuklara ait birçok kaynak tespit edilmiştir. Bu kaynaklarda özellikle çocuğun gelişimi için okul öncesi dönemde müziğin çocuğun hayatında olması gerektiği vurgulanmıştır. Fakat bu dönem çocuklarının popüler kültürden ve popüler müziklerden çok fazla etkilenmelerine rağmen daha önceden popüler müziklerin çocuklara etkisi konusunda yapılmış herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu anlamda da araştırmamanın bu alandaki boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Araştırmada incelenen okul öncesi dönem 4-6 yaş grubunun kitle iletişim araçlarının, ailelerinin ve öğretmenlerinin etkisi ile popüler kültürden ve popüler müziklerden etkilendikleri saptanmıştır. Anketin sonuçlarına göre anne ve babanın mesleği, yaşları ve eğitim durumları çocuğun popüler kültür ve popüler müzikten etkilenmesinde rol oynamıştır. Kitle iletişim araçlarından televizyonun bu yaş grubu çocuklar üzerindeki etkisi popüler müzik ve popüler şarkıcılara ilgi durumları da ankette ortaya konulan veriler arasındadır.

Anahtar Sözcükler: Popüler Müzik, Popüler Kültür, Okul Öncesi Dönem, Kitle İletişim Araçları.

ABSTRACT

[OKUMUŞ, Melis]. *[The Influence of Popular Music on the Musical Background of 4-6 Year-old Pre-school Children.]*, [Master of Arts], Samsun, [2008].

In this study, the influence of popular music on the musical background of 4-6 year-old pre-school children attending the pre-school institutions has been investigated through a survey carried out on their parents and tutors.

The influence of popular music on 4-6 year-old children attending ten different pre-school institutions has been investigated through surveys based on the observations of their parents and tutors working for these institutions. According to the investigations a lot of resources have been observed for the pre-school children who are fond of music. These resources, particularly, emphasize on the necessity of music in children's growth through their pre-school education. Although pre-school children are significantly influenced by popular culture and popular music, no paper in literature has been found on the effect of popular music on children. In this respect, this research is thought to fill the gap in this field.

In this study, that the 4-6 years-old pre-school children have been affected from popular music by the influence of mass-communication means, their parents and tutors was observed. According to the results of this study, the occupation, age and educational status of the influence of popular music in children. That the influence of television, one of the means of communication, popular music and popular singers on children of this age are in the data obtained from this survey.

Key words: Popular Music, Popular Culture, Pre-school, Communication Instruments

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
ÖZ.....	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLolar DİZİNİ.....	VII
BÖLÜM 1 GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4. Araştırmanın Amacı.....	4
1.5. Araştırmanın Önemi.....	5
1.6. Sayıtlılar.....	5
1.7. Sınırlılıklar.....	5
1.8. Tanımlar.....	6
BÖLÜM 2 İLGİLİ YAYIN ve ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Okul Öncesi Dönem	7
2.1.1 Okul Öncesi Dönem Dört Altı Yaş Çocukların Genel Gelişim Özellikleri.....	7
2.1.2 Okul Öncesi Dönem Çocukların Müziksel Gelişim Özellikleri.....	11
2.1.2.1 Yaşlara Göre Müziksel Gelişim Özellikleri.....	14
2.1.3 Müziğin Çocuk Yaşamındaki Yeri ve Önemi.....	15
2.1.4. Müziğin Çocuk Gelişimine Etkileri	17
2.1.4.1. Müzikal ve Dil Yeteneğinin Gelişimi.....	18
2.1.4.2. Duygusal ve Sosyal Gelişim.....	19
2.1.4.3. Bedensel ve Psiko-motor Gelişim.....	19
2.2. Kitle İletişim Araçları.....	20
2.2.1. Kitle İletişim Araçlarının Okul Öncesi Dönem Çocukları Üzerindeki Etkisi.....	24

2.2.2 Çocukların Televizyon İzleme Alışkanlıkları.....	26
2.2.3 Çocuklar ve Reklam Müzikleri.....	28
2.2.4 Televizyondan Öğrenme	30
2.3 Kültür.....	31
2.3.1 Popüler Kültür.....	34
2.3.2 Popüler Kültür ve Çocuklar.....	36
2.3.3 Popüler Çocuk Oyunları ve Oyuncakları.....	37
2.3.4 Popüler Müzik.....	39
2.3.5 Türkiye’de Popüler Müzik.....	41
2.4 Yurt içi ve Yurt dışı Araştırmalar.....	46
2.4.1 Yurt içi Araştırmalar.....	46
2.4.2 Yurt Dışı Araştırmalar.....	52
BÖLÜM 3 YÖNTEM.....	54
3.1 Araştırma Modeli.....	54
3.2 Evren ve Örneklem.....	54
3.3 Verilerin Toplanması ve Analiz.....	54
BÖLÜM 4 BULGULAR.....	56
4.1 Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Popüler Müziklerden Etkilenme Durumları.....	56
4.2 Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Etkilerinde Anne-Babalarının Rolü.....	60
4.3 Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Etkilerinde Okul Öncesi Kurumlarının Rolü.....	73
4.4 Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Etkilerinde Kitle iletişim Araçlarının Rolü.....	78
BÖLÜM 5 TARTIŞMA ve YORUM.....	81
BÖLÜM 6 SONUÇ ve ÖNERİLER.....	89
KAYNAKÇA.....	91
EKLER.....	99

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.1 Çocukların Popüler Müziklere İlgili Durumları.....	56
Tablo 1.2 Çocukların Popüler Müzik Şarkıcılarından Etkilenme Durumları.....	57
Tablo 1.3 Çocukların Son Zamanların Tanınmış Popüler Müzik Şarkılarını Söyleme Durumları.....	57
Tablo 1.4 Çocukların Popüler Müzik Şarkıcılarını Model Alma Durumları.....	58
Tablo 1.5 Çocukların Popüler Müzik Şarkılarının Söz veya Melodilerini Söyleme Durumları.....	58
Tablo 1.6 Çocukların Son Zamanların Tanınmış Popüler Şarkıcılarından Etkilenme Durumları	59
Tablo 1.7 Çocukların Popüler Müzik Şarkılarının Hızlarıyla İlgili Tercih Durumları.....	59
Tablo 1.8 Popüler Müziklerin Çocukların Kişilerarası İlişkilerini Olumlu Olarak Etkileme Durumu.....	60
Tablo 1.9 Popüler Müziklerin Çocukların Kişilerarası İlişkilerini Olumsuz Olarak Etkileme durumu.....	60
Tablo 2.1 Çocukların Popüler Müziğe İlgileri ile Babalarının Meslekleri Arasındaki İlişki Durumu.....	60
Tablo 2.2 Çocukların Popüler Müziğe İlgileri ile Annelerinin Meslekleri Arasındaki İlişki Durumu.....	61
Tablo 2.3 Çocukların Televizyon İzleme Zaman Dilimleri ile Annelerinin Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişki Durumu.....	62
Tablo 2.4 Çocukların Televizyon İzleme Zaman Dilimleri ile Babalarının Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişki Durumu.....	63
Tablo 2.5 Anne-babaların Çocuklarını Müzik Dinlerken Yönlendirme Durumu.....	63
Tablo 2.6 Çocukların Anne-babaları Tarafından Müzik Dinlerken Yönlendirilmeleri ile Cinsiyetleri Arasındaki İlişki Durumu.....	64
Tablo 2.7 Anne-babaların Çocukları İle Birlikte Müzik Dinleme Durumu...	64

Tablo 2.8 Anne-babaların Çocukları ile Birlikte Müzik Dinlerken Müzik Tercihlerinde Etkili Olanların Durumu.....	65
Tablo 2.9 Anne-Babalar ile Çocuklarının Müzik Zevklerinin Benzeme Durumu.....	65
Tablo 2.10 Anne-Babaların Çocuklarının Gereksinimlerini Karşılarken Popüler Kültür Ürünlerini Tercih Durumu.....	66
Tablo 2.11 Anne-Baba ve Çocuktan Çocuğun Gereksinimlerini Karşılarken Popüler Kültür Ürünlerini Tercih Etme Durumu.....	66
Tablo 2.12 Anne-Babalar İçin Çocuklarının Gereksinimlerini Karşılarken Popüler Kültüre Ait Ürünlerin Önem Durumu.....	67
Tablo 2.13 Anne-Babaların Televizyonda İzledikleri Program Türleri....	68
Tablo 2.14 Program Müziklerinin Anne-Babaların Program Tercihlerindeki Etki Durumu.....	70
Tablo 2.15 Anne-Babalara Göre Müzikteki Önemli Unsurlar.....	71
Tablo 2.16 Anne-Babalara Göre İnsanın Kültürel Gelişimindeki Önemli Etmenler.....	71
Tablo 2.17 Program Seçiminin Anne-Baba ile Çocuk Arasında Tartışmaya Neden Olma Durumu.....	73
Tablo 2.18 Anne-Baba ve Çocuktan Televizyon İzlerken Program Seçimini Yapan Kişi.....	73
Tablo 3.1 Okul Öncesi Kurumlarındaki Öğretmenlerin Müzikten Yararlanma Düzeyleri	74
Tablo 3.2 Okul Öncesi Kurumlarındaki Müzik Dinlenebilecek Araç-Gereç Durumu	74
Tablo 3.3 Öğretmen ve Çocuktan Birlikte Müzik Dinlerlerken Müzik Seçimini Yapan Kişinin Durumu.....	75
Tablo 3.4 Okul Öncesi Kurumlarında İzlenen Programların Müziklerinin Çocukların İlgilerini Çekme Düzeyleri.....	75
Tablo 3.5 Okul Öncesi Kurumlarındaki Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Müzik Türünün Dağılımı.....	76
Tablo 3.6 Okul Öncesi Kurumlarındaki Öğretmenlerin Çocukları Müzik Dinlerken Yönlendirme Durumları.....	76

Tablo 3.7 Okul Öncesi Kurumlarında İzlenen Program Türleri.....	77
Tablo 4.1 Çocukların İzledikleri Programların Müziklerinin Kalıcılık Düzeyi	79
Tablo 4.2 Anne-Babanın Hayatına Televizyonun Etkisi ile Çocuğun Popüler Müziğe İlgisi Durumu Arasındaki İlişki.....	79
Tablo 4.3 Çocukların Popüler Müzik Şarkıcılarından Etkilenme Durumu ile Popüler Müzik Şarkılarından Etkilenme Durumu Arasındaki İlişki	80
Tablo 4.4 Çocukların Televizyonda Yayınlanan Reklamları Algılamalarında Reklam Müziklerinin Etki Durumu.....	81

BÖLÜM I GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, alt problemleri, amacı, önemi, sayıltı ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Antik Çağ'dan bu yana düşünürler, doktorlar, psikiyatrlar, psikologlar ve eğitimciler bireyin, zihinsel ve fiziksel gelişiminde müziğin önemli bir yeri olduğunu, eğitim ve tedavi açısından da büyük bir değer taşıdığını savunmuşlardır (Öztürk 2003:16).

Çocuğun doğduğu andan itibaren hatta son yapılan araştırmalarla anne karnındayken bile dışardan gelen seslere tepki gösterdiği ortaya koyulmuştur. Çocuk, büyüme sürecinde duyu organlarının geliştiği sürece dışarıdan gelen seslere ve eylemlere tepkisini belli eder. Çocuklar dünyaya geldikten sonra öncelikle yakınındaki sesleri tanımaya başlar. Bu süreçte ebeveynler, akranlar ve diğer yetişkinler kadar kitle iletişim araçları da önemli bir etkiye sahiptir. Çünkü sürekli açık olan televizyonlar sayesinde çocuk dünya ile ilgili pek çok bilgiyi öğrenme imkanı bulur. Çocukların duydukları müziklere bedenini uydurma çabaları ve tempoya olan duyarlılıkları çocukların yaşamında müziğin ne kadar önemli olduğunu kanıtlar. Çocukların müziğe bu kadar duyarlı olup da kitle iletişim araçlarından duydukları müziklere duyarsız olmalarını bekleyemeyiz. Özellikle televizyondan her duyduğu müziği farkında olmadan belleğine kaydeden çocukların televizyondan ve çevresinden duydukları popüler müziklerin çocukların müziksel yaşantılarına etkileri bu araştırmanın konusudur.

Okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu bu dönemin geneli düşünüldüğünde müziksel gelişimin en üst düzeyde olduğu yaş aralığıdır. Bu yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarını etkileyen bu durum araştırmanın kapsamını belirleyici niteliktedir.

1.2 Problem Cümlesi

Okul öncesi dönem 4- 6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarını popüler müzikler nasıl etkilemektedir?

1.3 Alt Problemler

Yukarıda belirtilen problemin incelenebilmesi için bu araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların popüler müziklerden etkilenme durumları nasıldır?

- 1.1 Çocukların popüler müziklere ilgileri hangi düzeydedir?
- 1.2 Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumları nasıldır?
- 1.3 Çocukların son zamanların tanınmış popüler müzik şarkılarını söyleme durumları nasıldır?
- 1.4 Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model alma durumları nasıldır?
- 1.5 Çocukların popüler müzik şarkılarının söz veya melodilerini söyleme durumları nasıldır?
- 1.6 Çocukların popüler müzik şarkılarının hızlarıyla ilgili tercihleri nasıldır?
- 1.7 Popüler müzikler çocukların kişilerarası ilişkilerini olumlu olarak nasıl etkilemektedir?
- 1.8 Popüler müzikler çocukların kişilerarası ilişkilerini olumsuz olarak nasıl etkilemektedir?

2. Popüler müziklerin okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına etkilerinde anne-babanın rolü nedir?

- 2.1 Çocukların popüler müziğe ilgileri ile babalarının meslekleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
- 2.2 Çocukların popüler müziğe ilgileri ile annelerinin meslekleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
- 2.3 Çocukların televizyon izleme zaman dilimleri ile babalarının eğitim düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

- 2.4 Çocukların televizyon izleme zaman dilimleri ile annelerinin eğitim düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
- 2.5 Anne-babalar çocuklarını müzik dinlerken yönlendirmekte midirler?
- 2.6 Çocukların anne-babaları tarafından müzik dinlerken yönlendirilmeleri ile çocuğun cinsiyeti arasında nasıl bir ilişki vardır?
- 2.7 Anne-babaların çocukları ile birlikte müzik dinleme durumları nasıldır?
- 2.8 Anne-babaların çocukları ile birlikte müzik dinlerken müzik tercihlerinde kimler etkili olmaktadır?
- 2.9 Anne-Babalar ile çocuklarının müzik zevkleri ne derece benzerdir?
- 2.10 Anne-Babalar çocuklarının gereksinimlerini karşılarlarken popüler kültür ürünlerini tercih etmekte midirler?
- 2.11 Çocuğun gereksinimlerini karşılarlarken popüler kültür ürünlerini tercih etmede anne-baba ve çocuğun etkisi nedir?
- 2.12 Anne-Babalar için çocuklarının gereksinimlerini karşılarlarken popüler kültüre ait ürünler ne derece önemlidir?
- 2.13 Anne-Babalar televizyonda en çok hangi tür programları izlemektedir?
- 2.14 Program müzikleri anne-babaların program tercihlerinde ne derece etkilidir?
- 2.15 Anne-Babalara göre müzikteki en önemli unsur (söz, hız, melodi) hangisidir?
- 2.16 Anne-Babalara göre insanın kültürel gelişiminde hangi etmenler önemlidir?
- 2.17 Program seçimi anne-baba ile çocuk arasında tartışmaya neden olmaktadır?
- 2.18 Anne-baba ve çocuktan televizyon izlerken program seçimini kim yapmaktadır?

3. Popüler müziklerin okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına etkilerinde okul öncesi kurumlarının rolü nedir?

- 3.1 Okul öncesi kurumlarındaki öğretmenler müzikten ne düzeyde yararlanmaktadırlar?

3.2 Okul öncesi kurumlarındaki müzik dinlenebilecek araç-gerece sahip olma durumu nasıldır?

3.3 Öğretmen ve çocuktan, birlikte müzik dinlerlerken müzik seçimini yapan kişi kimdir?

3.4 Okul öncesi kurumlarında izlenilen programların müzikleri çocukların ilgilerini hangi düzeyde çekmektedir?

3.5 Okul öncesi kurumlarındaki öğretmenlerin tercih ettikleri müzik türü dağılımı nasıldır?

3.6 Okul öncesi kurumlarındaki öğretmenler çocukları müzik dinlerken yönlendirmekte midirler?

3.7 Okul öncesi kurumlarında en çok hangi tür televizyon programları izlenmektedir?

4. Popüler müziklerin okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına etkilerinde kitle iletişim araçlarının rolü nedir?

4.1 Çocukların izledikleri programların müziklerinin akılda kalıcılığı ne düzeydedir?

4.2 Televizyonun anne-babaların hayatlarına etkisi ile çocuğun popüler müziğe ilgi durumu arasındaki ilişki nasıldır?

4.3 Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumu ile popüler müzik şarkılarından etkilenme durumu arasında nasıl bir ilişki vardır?

4.4 Çocukların televizyonda yayımlanan reklamları algılamalarında reklam müziklerinin etkisi ne düzeydedir?

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada okul öncesi dönem 4- 6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarında popüler müziklerin ne kadar etkili olduğu sorusuna yanıt aranmaktadır. Okul öncesi dönemde müzik çocukların gelişiminde önemli bir yer tuttuğu için, popüler müziklerin çocukların müziksel yaşantılarına etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bunun yanında bu etkiye neden olan aile, okul öncesi kurumları ve kitle iletişim araçlarının bu konudaki etkililiği de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.5 Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem çocukların her yönden gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. Bu dönemde kazanılan davranışların yetişkinlikte, bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık ve değer yargılarını büyük ölçüde biçimlendirdiğini ortaya koymaktadır. Okul öncesi dönemde çocukların müziğe karşı ilgisi yadsınamaz bir gerçektir. Bu dönemde çocukların popüler müziklere ilgisine rağmen bu konuda yapılmış araştırmaların yok denilecek kadar az olması bu konuya dikkat çekmektedir. Bu anlamda da bu araştırmanın alandaki boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Kitle iletişim araçlarının ve popüler kültürün yetişkinlerden daha çok çocukları hedef almasından kaynaklı bu yaş grubu üzerinde popüler müziklerin etkisini araştırmanın faydalı olması beklenmektedir. Bu alanda araştırma yapmak isteyenlere ışık tutacağı düşünülen araştırma bu bakımdan önem kazanmaktadır.

1.6 Sayıtlar

Araştırmacı,

1. Araştırma kapsamına alınan on farklı okul öncesi kurumdaki öğretmenlerin ve anne-babaların anketleri içtenlikle ve yansız olarak yanıtladıklarını,
2. Araştırma verileri çözümlemede kullanılan istatistiksel işlemlerin yeterli olduğunu varsaymaktadır.

1.7 Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2007-2008 öğretim yılında Samsun ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-6 yaş grubu çocukların öğretmenleri ve

anne-babaları üzerinde yapılmıştır. Bu sebeple, elde edilen bulgular aynı özelliği taşıyan kişilere genellenebilir.

2. 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına popüler müziklerin etkisi öğretmen ve anne-babaların araştırmacı tarafından hazırlanmış ankete verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.8 Tanımlar

Popüler Müzik: Medya aracılığı ile kitlelere ulaşan, çabuk tüketilen ve kalıcılık niteliği az olan müzik türüdür. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi bir müziğin popüler olabilmesi için öncelikle kitle iletişim araçlarına ihtiyaç vardır.

Popüler Kültür: Çabuk kullanım ve hızlı tüketim kültürüdür. Herhangi bir toplumun herhangi bir zamanında egemen olan kültür popüler kültürdür.

Okul Öncesi Dönem: Okulöncesi dönem, insan yaşamında gelişimin en hızlı olduğu dönem olarak ifade edilebilir. Yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin, bireyin yaşadığı sürece başarıları üzerinde önemli etkileri vardır. Okulöncesi dönem olarak ifade edilen 0-6 yaş dönemi, bireyin öğrenmesinin en yoğun olduğu, alışkanlıklarının ve yeteneklerinin en hızlı şekilde geliştiği ve biçimlendiği dönemdir.

Kitle İletişim Araçları: Günümüzde çok sayıda insana aynı anda ulaşabilme fırsatı veren araçlara kitle iletişim araçları adı verilmektedir.

BÖLÜM 2 İLGİLİ YAYIN ve ARAŞTIRMALAR

2.1 Okul Öncesi Dönem

2.1.1 Okul Öncesi Dönem Dört Altı Yaş Çocukların Genel Gelişim Özellikleri

Bireyin gelişiminde ilk altı yıl çok önemlidir. Çünkü bu yıllarda kazanılan temel bilgi ve beceriler geleceği için atılan ilk adımlardır. Okul öncesi dönemin en önemli özelliği bu dönemde gelişimin oldukça hızlı olmasıdır.

Okul öncesi yıllar, diğer yaşam dönemleriyle kıyaslandığında gelişimin farklı yönlerinin birbiriyle ilişkisinin en fazla olduğu dönemdir. Bu yıllar çocuk gelişiminde kritik yıllardır. Bu yıllarda temeli atılan beden gelişimi, psiko-sosyal gelişim ve kişilik yapısının, ileriki yaşlarda yön değiştirmekten çok, aynı yönde gelişme şansı daha yüksektir (Aral v.d. 2000:50). Araştırmalar, çocukluk yıllarında kazanılan davranışların yetişkinlikte, bireyin kişilik yapısını, büyük ölçüde biçimlendirdiğini ortaya koymaktadır.

Dört yaşındaki çocuk artık sürekli gözetim altında bulundurulması gereken bir bebek değildir. O, kendi kendine hareket edebilen, soru sorabilen, seçim yapabilen, kendisi hakkında bilgiler verebilen bir bireydir (Oktay 1999:118). ‘Ne? Nerede? Niçin? Nasıl?’ vb. gibi çok fazla sorar, kendisine yapılan açıklamaları ilgi ile dinler. Yalnız yapılanı dinlemekle kalmaz yetişkinini gözlemler, yaptıklarını tekrarlamaya çalışır, onun toplumsal davranışlarını örnek alır. Zaman içinde yetişkinin çok tekrarlanan temel davranış özellikleri çocuk için de temel davranış örnekleri olmaya başlar (Oktay 1999:119).

Toplumsal gelişim yönünden de büyük aşama kaydeden dört yaş çocuğu artık diğer çocuklarla birlikte olmaktan da daha fazla zevk almaya başlar. Yetişkinlerle olumlu ilişki kurabilen bir çocuk için benzer olumlu ilişkileri yaşlıları ile kurabilmesi de doğaldır (Oktay 1999:119).

Dört yaş çocuğu dil aracılığı ile duygu ve düşüncelerini ifade etmekte güçlük çekse de, genellikle oldukça başarılıdır (Aral 2000:53). Yetişkinin isteklerini mantıklı olarak açıklamasını ister, kendi davranışını ve başkalarının davranışlarını belirli standartlara göre eleştirebilir. Hatta bu arada yetişkini eleştirmekten de çekinmez (Oktay 1999:119).

Hala gerçekte hayali birbirine karıştırma konusunda sorunları vardır. Yaptıkları konusunda çok kere hayal ürünü olan hikayeler anlatmaktan hoşlanır. Bu yalan değil, çocuğun bilişsel gelişmesinin gereği, gerçekte gerçek olmayanın sınırını tam olarak ayıramamasından kaynaklı geçici bir durumdur (Oktay 1999:120).

Beş yaş çocuğun ilginç dönemlerinden biridir. Çocuğun çevresine ilişkin yeni keşiflerde bulunduğu, çevresini giderek genişlettiği, yetişkin desteğine daha az ihtiyaç duyarak bazı sorunluluklar almaya başladığı bir yaştır. Herhangi bir becerisinin kazanılmasında büyük sebat gösteren beş yaş çocuğu, duygularını kontrol etmeyi de başarır (Oktay 1999:120).

Kendi yaşıtı çocuklarla grup halinde oynar. Grup halinde oldukları zaman grubun her üyesi kendisinin daha iyi olduğunu göstermeye çalışır. Evdeki ve okuldaki kuralları daha iyi anlar ve uygular. Kendi kendine giyinmek, yemek, saç taramak, yıkanmak konusunda artık iyice ustalaşmıştır (Oktay 1999:121).

Beş yaşındaki çocuklar duygusal yönden oldukça dengeli görünseler de zaman zaman karanlıktan, kaybolmaktan, v.b. korkabilirler ve neden korktuklarını anlatmakta güçlük çekebilirler (Oktay 1999:121).

Altı yaş, okul öncesi dönemin sonu, okul döneminin başlangıcı ve gelişimin kritik dönemlerinden biridir. Beş yaşında genellikle rahat, uyumlu ve sakin görünen çocuğun, bu yaşın ortalarına doğru değişmeye, daha hareketli ve uyumsuz bir görünüm almaya başladığı dikkati çeker (Oktay 1999:122).

Süt dişlerinin değişmeye başladığı bu yaşta, bulaşıcı hastalıklara karşı duyarlılık da artar. Altı yaş çocuğu bedenini daha iyi kontrol edebilir. Koşmak, kaymak, müzik eşliğinde dans etmekten ve şarkı söylemekten hoşlanır (Oktay 1999:122).Düşünce açısından realisttir. Sık sık doğru mu sorusunu sorar. Çocuk kendisine bildirilen kurallar veya konulan yasaklar karşısında sık sık neden sorusunu sorar. Oldukça değişken bir özelliğe sahiptir. Bu nedenle zaman zaman ev ve okuldaki davranışları arasında farklılıklar görülebilir (Oktay 1999:123).

Sosyal yönden hala ailesine bağımlı olmakla birlikte, öğretmeni ve arkadaşlarının önemi de giderek artar. Yalnız başına oynamaktan hoşlanmaz, oyun oynadığı arkadaş grupları da genişlemiştir (Oktay 1999:123).

İnsanın sağlıklı bir hayat sürdürebilmesi, içinde bulunduğu fiziksel ve sosyal çevreye uyum sağlamasına bağlıdır. Bu nedenle sosyal gelişim ve buna bağlı olarak sosyalleşme kavramı büyük bir önem taşımaktadır (Selçuk 2000:54). İnsanı gelişimini dönemler halinde inceleyen kuramlardan biri de, psikososyal gelişimi konu edinen ve Erik H. Erikson tarafından geliştirilen kuramdır (Selçuk 2000:54).

Erikson 0-6 yaşları arası psikososyal gelişimi üç döneme ayırmıştır.

Temel güvene karşı güvensizlik.(0-1,5 yaş)

Özerkliğe karşı şüphe ve utanç(1,5-3 yaş)

Girişkenliğe karşı suçluluk(3-6 yaş)

Girişkenliğe karşı suçluluk(3-6 yaş dönemi): Çocuk bu dönemde kendisinin ve aile üyelerinin rollerini daha açık bir şekilde kavramaya başlar. Çevresindeki bireylerle yakın ilişkiler kurar. İhtiyaçlarını karşılarken daha aktif ve saldırgandır. Cinsiyet organları konusunda bazı meraklarını gidermek çabasıdadır.

Üç altı yaş arasındaki çocuklar motor becerileri geliştiği için sosyal ilişkilere daha fazla katılırlar. Bunun yanı sıra merak ve araştırma

duygularını tatmin etmek için çeşitli faaliyetlerde bulunurlar. Başarısız olurlarsa suçluluk duygusu geliştirebilirler.

Çocuklara bu dönemde anne babaları şu şekilde davranmalıdır: Çocuklar kendi istekleriyle bir şeyler yapmaya cesaretlendirilmelidir. Örneğin çocuk bir faaliyette bulunmak istediğinde isteği mümkün olduğunca gerçekleştirilmeli, sık sık 'hayır' demek yerine onlara destek olunmalıdır.

Her çocuğun bir veya birkaç işte başarılı olması için onlara ortamlar oluşturulmalıdır. Çocuğa önce rahatlıkla sonra biraz uğraşarak başarabileceği işler verilmelidir. Verilen iş ne çok kolay ne de zor olmalıdır.

Uğraştıkları işte hata yapan çocuklara anlayış gösterilmeli, yaptıkları hataları kendilerinin bulması sağlanmalıdır. Yaptıkları işleri olumlu pekiştireçler vererek ödüllendirilmelidir (Selçuk 2000:59).

Okul öncesi dönemde Freud psikososyal gelişim dönemlerini oral, anal ve fallik dönem olarak üçe ayırmıştır.

Oral dönem; Doğumdan 18.aya kadar olan dönemdir.

Anal dönem;18 ay 3 yaş arasında olan dönemdir.

Fallik dönem;3–6 yaş arasında olan dönemdir

Fallik dönemde cinsel ve saldırgan duygular önem kazanmaktadır. Freud bu dönemde aynı cinsten olan ebeveyne karşı düşmanlık duygularının beslenmesi anlamında kullandığı Oedipus karmaşası'dan söz eder. Bu dönemde erkek çocuğun annesine cinsel bir yakınlık duyduğunu ve annesini babasından kıskandığını belirtmektedir. Bunun kız çocuklarındaki karşılığı olan Elektra karmaşası ise, kız çocuğunun babasına cinsel bir yakınlık duyduğunu iddia etmektedir. Freud daha çok oedipus karmaşası üzerinde durmuştur. Ona göre bu etki beşinci yaşa kadar sürmekte daha sonra ortadan kalkmakta ya da bastırılarak ileriki yaşlara kişiliği etkileyen bir unsur olarak taşınmaktadır. Freud'un bu görüşleri ileriki yıllarda yoğun bir biçimde eleştiri almaktadır. Bu eleştiriyi yapanlar 'çocuğun ilk yaşlarda her ihtiyacının annesi tarafından karşılanması, babasının çocuğun doğumunda ve ilk yıllarında önemli bir fonksiyona sahip olamaması gibi nedenler çocuğun anneye bağımlılığına yol açmaktadır' der (Selçuk 2000:51).

Piaget de bilişsel gelişim dönemlerini dörde ayırmıştır.

Duyu hareket dönemi(0–2 yaş)

İşlem öncesi dönem(2–6 yaş)

Somut işlemler dönemi(7–11 yaş)

Soyut işlemler dönemi(12 yaş ve üzeri)

İşlem öncesi dönem(2-6 yaş): Piaget 'işlem' terimini mantıksal düşünme anlamında kullanmaktadır. Bu dönemde mantıksal düşünme gelişmemiştir. Çocuğun eylemleri düşünceye dayalıdır, yetişkinlerdeki gibi bir mantıktan söz edilemez. Bu nedenle bu dönemdeki çocuğun düşüncesi işlem öncesi olarak değerlendirilir. Bu dönemde çocuk nesnelerle ilgili semboller geliştirmektedir. Örneğin, çocuk bir tahta parçasını bir bebek ya da kamyon olarak düşünebilir. Bu tür sembolleştirme taklide dayalıdır ve *sembolik temsil* olarak adlandırılır. İşlem öncesi dönemdeki çocuklar kendi sembollerini geliştirirler ya da mevcut sembollerini kullanırlar. En önemli sembol sistemlerinden biri de dildir ve bu yaşlarda dil gelişimi son derece hızlıdır. Çocuk nesneleri zihninde canlandırabilir ve böylece zaman ve mekân kısıtlamasından kendisini kurtarır (Selçuk 2000:87).

2.1.2 Okul Öncesi Dönem Çocukların Müziksel Gelişim Özellikleri

Çocuğun müziksel gelişiminin doğumla birlikte başladığını düşünen uzmanlar son yıllarda çocuğun bu gelişiminin de doğum öncesinde anne karnında başladığı konusunda hemfikir olmuşlardır.

Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimi doğum öncesi, doğum sonrası ve doğum sonrası olmak üzere üç ana aşamadan geçerek gerçekleşir. Bu aşamalar, belirli dönem ve süreçler izlenerek açıklanır.

Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimi belirli ilkelere dayanır. Okul öncesi çocuğun müziksel gelişimine ilişkin en temel ilkeler şunlardır:

- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimi belirgin bir sıra, düzen ve aşama izler
- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimi genelden özele, içten dışa, somuttan soyuta, yalından karmaşığa ve kolaydan zora doğru bir yol izler.
- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimi genel gelişimiyle bütünleşir.
- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimi tüm boyut ve alanlarıyla bir bütündür
- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimini kalıtım ve çevre etmenleri ile bunlar arasındaki etkileşim belirler.
- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişiminin çok alanlı bir yapısı vardır. Çocuğun müziksel gelişimi bedensel, devinişsel, duyuşsal, bilişsel ve sezişsel olmak üzere beş alandır.
- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişim alanları birbiriyle iç içe olup birbirleriyle ilişki ve etkileşim içindedir.
- Okulöncesi çocuğun müziksel gelişimi çeşitli dönemlerde çeşitli gelişim alanlarında az çok farklı bir hız, yoğunluk ve duyarlılıkta ilerler.
- Okulöncesi çocukların müziksel gelişiminde bireysel farklılıklar vardır. Her çocuğun müziksel gelişimi kendine özgü bir karakter taşır (Uçan v.d. 2001:18).

Çocuğun doğum öncesi dönemde müziksel gelişimi ana rahminde döllenme anında başlar ve doğum anına kadar sürer. Daha çok fiziksel oluşum ve gelişimin ön plana çıktığı bir dönem olarak bilinen bu dönem çocuğun müziksel gelişimi bakımından çok önemlidir. Çünkü okul öncesi çocuğunun müziksel gelişiminin başlangıcı doğum öncesi dönemin başında oluşan genetik ana yapıya dayanır (Uçan v.d. 2001:18).

Doğum öncesi aşamada müziksel gelişim şu şekilde özetlenebilir.

Kalp Atış Tartımı (Ritmi): Döllenmeden bir buçuk ay(45 gün) sonra çocuğun kalbi atmaya başlar ve üçüncü ayda kalp atışları düzenli bir tartıma kavuşur.

Solunum Tartımı: Çocuk anne karnındayken göbek kordonu aracılığıyla soluk alıp verir. Bu dolaylı bir solunmadır. Bu solunumun kedine özgü bir tartımı vardır.

Bedensel Devinim: Döllenmeden dört ay sonra çocuk anne karnında devinir. Anne bu devinimleri hisseder. Devinen çocuk bir süre sonra yorulur ve uykuya dalar. Uykusunu aldıktan sonra yeniden devinmeye başlar.

Anne Sesine Duyarlık: Anne karnındayken bebekler annenin kalp atışına ve sesine karşı duyarlılaşır. Bebek, anne karnında dördüncü aydan itibaren geçirdiği süre içinde annesinin sesini ve konuşma tartımını ayırt etmeye başlar. Böylece, doğumdan sonra öğrenilecek olan müzik ve anadiline ilişkin ilk temel, doğum öncesinde atılmaya başlanmış olur.

Sessel-Müziksel Uyarılara Tepkide Bulunma: Bebeklerin anne karnında da işitebildikleri kabul edilmektedir. Anne karnındaki bebek çevreden gelen sessel ve müziksel uyarıcılara tepkide bulunur. Müzik çalındığında devinir. Çocuğun müzik gelişiminin ilk anlamlı davranışsal kökleri ve başlangıçtan doğum öncesi evredeki bu ilk etki ve tepki oluşumlarına dayanır.

Fetüsün işitme duyusu gebeliğin ortalarından itibaren sesleri, gürültüleri ve müzikleri algılayabilecek kadar gelişkindir. Fetüsün devinimleri veya kalp atış sayısındaki değişimler sese veya müziğe olan tepkisini belli eder (Uçan v.d. 2001:19).

Günümüzde anne karnında, fetüsün duyabildiği ve dış dünya ile iletişim kurabildiği belirlenmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda artık temel olarak bilinen bazı gerçekler vardır. Kulağın anne karnında gelişen ilk duyu organı olduğu, 28 hafta ila 30 hafta sonrasında, fetüsün dışarıdan gelen seslere

kalp atışlarındaki değişikliklerle veya davranışları ile yanıt verdikleri artık bilinmektedir (Campbell 2002:20).

Buradan da anlaşılabileceği gibi çocukların müziğe karşı tepkileri doğumdan sonra değil, anne karnındayken başlar. Sağlıklı bir çocuk doğduğu andan itibaren gelişim sürecinin her yönüyle içinde olur. Fiziksel gelişimle birlikte, çocuğun algılaması ve becerileri de gelişir. Çocuklar doğdukları andan hatta anne karnından itibaren tanıştıkları sesleri büyüdükçe daha iyi algılar ve yorumlar. Çocuğun müziksel sesleri ayırt etmesiyle birlikte müziksel gelişim süreci de başlamış olur.

Müzik çocuğun yaşamını doğum ve ilk yaşlarda olduğu gibi daha sonraki zamanlarda da olumlu etkiler. Müzik aleti çalan çocukların sadece ince motor hareketlerini geliştirip, nota okumayı pekiştirmede, hafıza testlerinden de daha iyi sonuç aldığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda, orkestraya mensup çocukların, verilen kelime listelerini, diğerlerine göre belirgin şekilde daha iyi akıllarında tutabildikleri ortaya çıktı.

Neuropsychology dergisinde yayımlanan habere göre, Hong Kong Üniversitesi'nde görevli psikolog Agnes Chan ve ekibi, bir orkestrada görevli 6 ila 15 yaşlarında 45 erkek çocuğun kelime hafızasını, müzikle uğraşmayan çocuklarla karşılaştırdı. Araştırma sonucunda, orkestraya mensup çocukların, verilen kelime listelerini, diğerlerine göre belirgin şekilde daha iyi akıllarında tutabildikleri ortaya çıktı.

Bilim adamları, başarının, orkestraya üyelik süresiyle doğru orantılı olarak arttığını kaydettiler.

Deneyi bir yıl sonra tekrarlayan bilim adamları, bu süre içinde orkestraya üye olan çocukların önceki sonuçtan daha başarılı olduğunu, orkestradan ayrılan çocukların başarısının ise artmadığını tespit ettiler.

(<http://www.ntvmsnbc.com/news/226394.asp>)

Müziksel gelişim çocukta ses çıkartma, işitme, algılama, ritim tutma ve ritimle hareket etme, şarkı söyleme, çalgı çalma ve müzik yaratma becerileri olarak ortaya çıkar.

2.1.2.1 Yaşlara Göre Müziksel Gelişim Özellikleri

4 yaş çocuğu düzeylerine uygun ritmik şiir ve tekerlemeleri, hareketli kısa şarkıları kolaylıkla ezberleyebilir ve zevkle tekrarlayabilirler. Anlamsız kelimelerden oluşmuş şarkıları söylemekten zevk alırlar. Bu yaşın en önemli özelliklerinden birisi de çocuğun belli bir ses tonu edinmeye başlamasıdır. Bu yaştaki çocuklar müziğin ana ritmine uygun ritim vuruşları yapabilir ve dans edebilirler.

Çocukta objelerin karşılaştırılması ve ayrılması yeteneği 4 yaş döneminde gelişme gösterir. Dolayısıyla seslerin karşılaştırılması, ses, süreç ve perde sınıflandırması yapabilirler. Çevredeki doğal sesleri, bu seslerin kendilerine özgü niteliklerini algılama gücü önceki dönemlere göre daha netleşmiş durumdadır. Yüksek-alçak, sessiz-gürültülü, uzun-kısa gibi ses özelliklerinin ayırmını rahatlıkla yapabilirler. Böylece masal anlatımında, sözcüklerde ya da bir şarkıda hisleri ifade için ses özelliklerinden yararlanmayı öğrenebilirler(Başer 2003:3).

4 yaş çocuğu sesini giderek artan bir beceriyle kullanır, düzgün ve tonunda şarkı söyleyebildikleri gözlenir. Hareketli, komik ve güncel şarkılar öğrenmekten çok hoşlanırlar. Ritmik ve hareketli şarkıları kolaylıkla ezberleyebilir ve günden güne bunları memnuniyetle tekrar ederler. Bu dönemde yalnız söyleme isteği artar. Çünkü bir şeyleri tek başlarına yapabilmek ve takdir görmekten çok hoşlanırlar (Akkaş 1996:91).

Fizikî şartları bakımından 5 yaş çocuğu basit dans adımlarını öğrenebilir ve müzikal ritimlere uyum sağlayabilir. Görsel sembollere cevap verebilirler. Nota değerlerini ya da sus işaretlerini tanıyarak uygulama yapabilirler. Dolayısıyla seviyelerine göre öğretildiği takdirde müziği yazıp okuyabilirler (Başer 2003:4).

5 yaş çocuğu önceki dönemlere göre kelime dağarcıklarını genişlettiklerinden ve artık bildiği kelimeleri anlamlarıyla bütünleştirebildiklerinden şarkı bilgisi derinlik kazanır. Artık sevdiği ve sevmediği şarkılar vardır. Bu yaşın en

önemli özelliği tekrardan bıkmamaları, aksine tekrardan zevk almalarıdır. Şarkılar söylemek, dans edip alkış tutmak onlar için belki en eğlenceli işlerdendir (Başer 2003:4).

6 yaş çocukları özellikle kendi tercih ettikleri şarkıları söylemeyi severler. Ritmik becerileri oldukça yüksektir. Ritim kalıplarını ve tempo kavramını anlayarak uygulayabilirler. Vurmalı çalgıları rahatlıkla kullanabilirler. Bu yaş çocukları müziksel beceri kazanmaktan hoşlanırlar. Müziksel bir konuya ilişkin, duygu ve düşüncelerini, sözcüklerle ifade ederler. Müzikli öyküler ve şiirlerle Türkçenin ezgisel bir dil olduğunu anlar ve uygularlar.

Bu yaş çocuğu dil, denge ve motor gelişimleri bakımından büyük ilerlemeler göstermiştir. Artık hızlı yürüyebilen, denge gerektiren oyunları oynayabilen, el-göz koordinasyonunun gelişmesi sayesinde iki elini bağımsız kullanabilen bir birey haline gelmiştir. Üstelik artık okul ya da evde karşılaşabileceği durumlarla mücadele edip, başarılı olmasına yetecek fizikî, zihnî ve hissî imkanlara sahiptir. Bununla birlikte tembel ve kararsız bir tutum ve görünüm sergiler (Yavuzer 1998:225).

6 yaş çocukları kuvvetli bir ritim duygusuna sahiptirler. Ritim modelini anlayabilir ve uygulayabilirler (Başer 2003:4).

2.1.3 Müziğin Çocuk Yaşamındaki Yeri ve Önemi

Her çocuk ilk aylardan itibaren müziğe ilgi duyar. Bu ilgi, annesinin söylediği ninni ile başlar, gitgide çevreden, radyodan, televizyondan duyduğu, evde-okulda-sokakta duyup, öğrenip söylediği müziklerle beslenir (Sun 1988:30).

Müziğin çocuk yaşamındaki yeri ve önemi çocuğun kendini seslerle ifade etme, özgün olanı ve güzeli seslerle arayıp bulması ile başlar. Anlama ve anlatma gereksinimini karşılayanın yanı sıra, yaşamının değişik dönemlerinde müziğin çok yönlü işlevlerinden yararlanır (Uçan v.d 2001:5).

Yapısı ve yaradılışı gereği çocuğun sağlıklı, güvenli, dengeli, uyumlu ve doyumlu yaşaması gerekir. Yaşamını en iyi biçimde sürdürmek için her türlü gücünü ve yeteneğini harekete geçirmek ister. Bunun için var olan olanaklardan yararlanmaya gereksinim duyar. Çocuğun bu gereksinimlerini karşılamada özellikle müzikten etkili biçimde yararlanması mümkündür. Böylece müzik, çocuğun yaşamının ilk evreleriyle birlikte belirli işlevler görmeye başlar. Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevleri vardır (Uçan v.d. 2001:5).

Her çocuk müziğe aynı ölçüde yetenekli değildir. Fakat bütün çocuklar müziği severler. Genel olarak çocukların büyük çoğunluğu orta yeteneğe sahiptir. Orta yetenekten çok üstün yeteneğe gidildikçe sayı azalır; yaklaşık olarak milyonda bir çocuk deha derecesinde müziğe yetenekli olur. Tersine orta yetenekten çok yeteneksizliğe doğru gidildikçe de yine sayı azalır ve yine milyonda bir çocuk da müziğe hiç yeteneği olmayan nitelik taşır (Sun1988:30).

Bu konuda araştırma yapan bilim adamları çok üstün yetenekli çocuklar ve çok yeteneksiz çocuklar istisna kabul edilmekte, bu istisnalar dışında kalan hemen bütün çocuklar az ya da çok müziğe yetenekli sayılmaktadır. Müziğe yetenekli çocukların müzik sanatını öğrenmeleri ve çalgıcı-şarkıcı-besteci olarak yetişebilmeleri büyük ölçüde içinde bulundukları ortama bağlıdır. Yetişmeye elverişli ortam ve koşullar bulunmazsa üstün yetenekli de olsa çocuk müzik sanatçısı olamaz. Bu açıdan bakılırsa anaokulunda müzik eğitiminin önemi daha iyi kavranabilir (Sun 1988:30).

Çocuklar her yaşta müziğe duyarlıdır. Bu duyarlılığın işlenmesi anne-baba ve eğitimcilerin görevidir. Özellikle okulöncesi dönemde duyuşal ve ritmik sezgileri uyandırmak gerekmektedir. Çünkü birçok uzmana göre bu dönem, çocukların duyuşlarının ve izlenimlerinin en yoğun olduğu dönemdir. Dolayısıyla okul öncesi dönem, müzik eğitiminin ilk basamağı denilebilir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli husus bu eğitimin planlanırken çocukların gelişim düzeyleri, ilgi ve isteklerinin dikkate alınmasıdır. Ayrıca bu eğitim çocuğun diğer ilgi alanlarını destekleyici nitelikte olmasına özen gösterilmelidir. Her çocuk ayrı etkileşimler içerisinde bulunabilir. Birine uygulanacak olan bir çalışmanın sonuçları, diğerinde aynı olmak durumunda değildir. Bu amaçlardan yola çıkarak müzik eğitimi verildiğinde çocuğun; zihinsel, duyuşal, psikolojik gelişimler ile sanatsal yeteneğin gelişimine katkı

sağlanmış olacaktır. Ayrıca çocuğun hoş vakit geçirmesi sağlanacak, bu ise çocuğa ruhsal dinginlik sağlayacaktır.

Okulda veya evde çocukla birlikte şarkı söylemek, şarkı oluşturmak, şarkı dinlemenin çocuğa katkılarını şöyle özetleyebiliriz;

Söylenen tekerleme, saymaca, şarkı ya da türküler çocuğun dil gelişimine olumlu katkı sağlar. Çocuğun sözcük dağarcığı gelişir. Akıcı ve güzel konuşmaya başlar. Grupla birlikte yapılan müzik etkinliğinde çocuk arkadaşlarıyla uyum içerisinde şarkı söylemeyi öğrenir. Herhangi bir müzik aletini çalarken enerjisini olumlu bir yönde harcar ve tartım duygusu gelişir. Bir müzik aletini çalarken büyük ve küçük kas motor becerileri gelişir. Şarkı söylerken soluk alıp vermesi, çocuğun akciğerlerini geliştirir. Ve soluğunu denetlemeyi öğrenir. Müzik eşliğinde dans etmesi, bedensel ve psiko-motor gelişimine destek olur.

Çocuklar, küçük yaşlardan itibaren iyi müziklerle beslenirlerse, büyüyünce müzikçi olmasalar bile, iyi müziği seven, seçen ve ondan yararlanmasını bilen yetişkinler olacaklardır (Sun1988:31).

2.1.4. Müziğin Çocuk Gelişimine Etkileri

Müziğin, çocuğun gelişimine etkileri, çocuğun müziksel becerilerinin geliştirilmesi ve müzik eğitimi yoluyla müzik dışı becerilerinin de geliştirilmesi olmak üzere iki yönlü düşünülmelidir.

Müzik, çocukları çeşitli açılardan etkiler. Müziğin çocuğun gelişimine etkileri üç açıdan incelenebilir;

- Müzikal ve dil yeteneğinin gelişmesi,
- Duygusal ve sosyal gelişim,
- Bedensel ve psikomotor gelişim.

2.1.4.1. Müzikal ve Dil Yeteneğinin Gelişimi

İnsan doğuştan dil ve konuşma yeteneğiyle doğar. Ardından kendisini anlatmak ve çevresiyle iletişim kurmanın ilk basamağı olarak anlamlı ya da anlamsız sesler çıkarmaya başlar. Sesler, çocuğun dış dünya ile ilk iletişim aracıdır.

Çocukta dil gelişimi okul öncesinde gerçekleşir. Müziğin, çocuğun dil gelişimine büyük etkisi vardır. Özellikle sözlü müzik parçaları (yani tekerlemeler, saymacalar, çocuk şarkıları ve çocukların söyleyebilecekleri halk türküleri) çocuğun dil gelişimini olumlu yönde etkiler (Sun 1988:32).

Çocuk bu tür parçaları söylerken, bunların sözlerini de öğrenir. Bununla sözcük dağarcığı genişler. Sözleri doğru ve anlaşılır biçimde söylemeye (müzikli diksiyon) özendirilirse, Türkçedeki sözcüklerin seslerini doğru ve güzel söylemeyi (diksiyon) öğrenmiş olur. Söz müzik uyumunu başarılı olan parçalar yoluyla, her sözcüğün tartımını ve vurgunsu doğru biçimde öğrenir. Ayrıca, tekerleme-saymacaları sık sık söylemekle, dil çevikliği (yani çabuk ve doğru konuşmayı) kazanır; akıcı bir konuşma becerisi elde eder. Anaokulu öğretmeni yukarda belirtilen türlerdeki sözlü parçaları ve bunların çocukta dil gelişimine yaptığı etkileri ne kadar iyi bilirse, çocuğun şarkı söyleme yeteneğini, doğru ve güzel konuşma becerisini, o ölçüde başarıyla gerçekleştirebilir (Sun 1988:32).

Normalde kekeleme gibi konuşma bozuklukları olan kişilerin bile şarkı söyleme sırasında bu durumun kaybolduğu birçok kişi tarafından bilinir. Hatta günümüzde normal hayatında kekeleyen şarkıcılar bile vardır. Çocuklarda böyle durumlarda karşılaşıldığında onlara her şeyi oyun gibi göstererek müzikal tarzda okuma veya konuşmalarını sağlamak etkili olabilir. Anne babalar müzikal bir eğitim almışlarsa verilen konuşma egzersizlerinin uygulanmasında çocuğa daha çok yardımcı olabilirler. Evde bu tür egzersizlerin yapılması kekemelik gibi konuşma bozukluklarının araya girmesini engelleyebilir.

2.1.4.2. Duygusal ve Sosyal Gelişim

Müzik, çocuğun dil gelişimini olumlu etkilediği gibi duygusal ve sosyal gelişimini de etkiler. Bu etkinin olumlu olabilmesi için çocuk istemediği müzik etkinliğine zorlanmamalıdır. Çocuklara başarıyı ve zevki aynı anda tadabilecekleri küçük şarkılarla müzikten zevk alabilmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca her çocuk aynı müzik etkinliğinde başarılı olamayabilir. Çocuklar başarılı oldukları müzik etkinliğini yapmaktan hoşlanırlar. Onları başarısız oldukları ve yapmak istemedikleri bir müzik etkinliğine zorlamak istenmedik sonuçlar verebilir; çocuğu her türlü müzik etkinliğinden soğutabilir (Sun 1988:32).

Bu bakımdan okul öncesinde, çocuğa müziği öğretene öğretmen çok dikkatli olmalıdır. Ancak doğru müzik ve çocuğun kendini iyi hissettiği başarılı sonuçlarla, müzik çocuğun duygusal ve sosyal gelişimini olumlu etki, sağlayabilir.

2.1.4.3. Bedensel ve Psikomotor Gelişim

Müzik, çocuğun dil gelişimini ve sosyal gelişimini etkilediği gibi bedensel ve psikomotor gelişimini de etkiler. Çocuk toplu ya da kendi başına şarkı söylerken her zamankinden daha farklı nefes alır. Çocuğun nefesini düzenli kullanma becerisi kazanması, akciğerlerinin gelişmesine neden olur (Sun 1988:32).

Toplu ya da kendi başına bir çalgıdan ses elde etmeye çalışmak çocuğun küçük ve büyük kas gelişimini destekler. Özellikle toplu çalışmalarda diğer çocuklara uyum sağlamaya çalışırken farkında olmadan ellerini ve kollarını denetlemek zorunda kalır. Bu ise hem büyük ve küçük kasların gelişimini hem de psiko-motor gelişimini olumlu yönde etkiler (Sun 1988:32).

Okul öncesi kurumlarda müzik dersi yapılırken çocukların özgürce hareket etmeleri sağlanmalıdır. Bir müzik parçasını dinlerken ya da çalgı ile eşlik ederken vücudun ritme uyarak hareket etmesi, işittiği ritmi hareketlerle ifade etmesi sağlanmalıdır. Çocuğun yaptığı bu davranışlar hem hoş zaman geçirmesine hem de psikomotor gelişimine yardımcı olacaktır (Sevinç 2005:5).

2.2 Kitle İletişim Araçları

'Bireyin bilgi almak ya da vermek üzere yaptığı tüm eylemler, iletişim olgusu olarak belirlenebilirler' (Aziz 1982:19). Bu tanıma göre insanın yeryüzüne gelişinden bu yana, binlerce yıldır, birbirleri ile bilgi alışverişinde bulunabilmek için insanlar çok çeşitli araçları ve yöntemleri denemiştir (Oktay 2000:222). İnsanlar arasında iletişimi sağlayan araçların büyük bir bölümü bugün artık yalnızca belirli gruplara ve az sayıdaki insana değil, geniş gruplara, kitleler halindeki insan topluluklarına yönelik yayınlar yapmaktadırlar.

Kişileri birbirlerine bağlayan, grup halinde yaşayarak etkileşimlerini sağlayan, yaşamımızın ayrılmaz parçası olan iletişimin çeşitli tanımları yapılmıştır. Swensen (1973) iletişimi, iki ya da daha fazla sayıdaki insan arasındaki sesler, yüz ifadeleri, mimikler ve vücut hareketleri yoluyla iletilen ve anlam taşıyan her şeyi içeren bir kavram olarak tanımlamaktadır. Bu tanıma göre iletişim, kişiler arası etkileşimin temel ögesidir. Cartier ve Howard (1953)'e göre iletişim, bir kişiden diğerine bilgi aktarımıdır. Kelly (1964) iletişimi 'iki ya da daha fazla kişi arasındaki bilgi aktarımıdır ve iletişim, insanlar ve makineler arasındaki bilgi aktarımını da içerir.' Ruben'e(1984) göre ise iletişim, ister bilgiyi yaymak, ister eğitmek, ister etkilemek ya da yalnızca anlatmak olsun, iletişim bilgi vermeye ilişkindir. Yani iletişim bilgi alışverişi için kullanılan bir araçtır.

İletişim sözcüğünün karşılığı olarak kullanılan 'communication' sözcüğü, Latince bir kelime olan 'commünis' sözcüğünden türetilmiştir.

İletişim bireyin bilgi almak ya da vermek üzere yaptığı tüm eylemlerdir.(Aziz 1982:2) İletişim, sosyal bir varlık olan insanın yaşamını sürdürmesi için vazgeçilmez bir unsurdur. İnsanların birbirlerini anlamaları için gerekli olan iletişim, yazılı, sözlü ve sözsüz mesajlarla anlamları iletme sürecidir. Kaynağın mesajı anlaşılır biçimde alıcıya iletmesi anlamına gelen iletişim için

en az gönderici ve alıcı olmak üzere iki kişinin olması gerekmektedir. İletişim kurmaktaki asıl amaç, anlaşılabilir mesajların hedefe gönderilmesi ve alıcının tutum ve davranışlarında değişiklik yapmaktır. Belli bir toplumda insanın kendinden önce var olan kuralları öğrenmesi, değer ve inançları benimsemesi ve bunlara uygun olarak kendisine verilen rolleri oynaması yani toplumsallaşması, ancak iletişimle gerçekleşebilmektedir (Williams,1980).Bu bağlamda, insanlar, toplumla bir arada olabilmek, onlara kendini anlatabilmek, onları anlamak ve etkileyebilmek için iletişim kurarlar. Böylece kendi deneyimlerini, duygularını ve bilgilerini başkalarına iletişim yoluyla aktardığı gibi, başkalarının deneyim, duygu ve bilgilerinden de iletişim sayesinde faydalanmaktadır.

İletişim bireyler arasında gerçekleşebildiği gibi, çeşitli kurumlar tarafından çeşitli kitlelere yönelik olarak da gerçekleştirilebilir. Geniş kitleler amaçlanarak gerçekleştirilen bu iletişime 'kitle iletişimi' denir (Yaşar 2000:102).

Kitle iletişiminden söz edebilmek için, öncelikle 'kitle' sözcüğünün ne anlam ifade ettiğine bakmakta yarar bulunmaktadır. 'Kitle' sözcüğünün insanlarda ilk uyandırdığı intiba, 'kalabalık', 'çokluk', 'yığın' gibi kavramlardır. Sözcüğün kökeni, Antik Yunan'da Eflatun'un demokrasiye yönelttiği eleştirilere kadar gitmekle beraber, sosyal bilimlerde kullanılan pek çok sözcük ve kavram gibi, köken olarak Fransız İhtilali sonrasına dayanmaktadır (Avcı,1990:12).

Kitle kelimesinin günümüzdeki anlamı sayısı belli olmayan insan çokluğudur. Kitle iletişimi araçları denildiğinde de sayısı bilinmeyen izleyiciye, dinleyiciye ulaşan araçlar diye düşünebiliriz.

Kitle toplumu kavramından anlaşılacak olan halk değil kitlelerdir. Kitle toplumunun kökeni 19. yüzyılın ikinci yarısına dayanmaktadır. Bu yüzyıldaki hızlı değişim kitle toplumunu doğurmuştur. Swingewood'un deyimiyle, '... Kapitalist işbölümünün gelişmesi, büyük çaplı fabrika örgütlerinin oluşması ve meta üretimi, nüfusun kentlerde yoğunlaşması, kentlerin büyümesi, karar alma sürecinin merkezileşmesi, daha

karmaşık ve evrensel iletişim sistemleri ve oy hakkının işçi sınıfını da içine alacak biçimde genişletilmesine dayanan kitlesel hareketlerin büyümesi...' bu süreci oluşturmuştur (Swingewood 1996:18).

"Genel olarak kitle kavramı, kalabalıkları ifade etmektedir. Kitle iletişim araçları, genel bir tanımla "kitlesel bir boyutta ileti dağıtabilen araçlar" olarak tanımlanabilir (Özkök,1985:93)."

Kitle iletişim araçlarının özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Kitle iletişim araçları, sosyal statüsüne göre herhangi bir farklı yaklaşım oluşturmada çok sayıda insana aynı iletiyi, aynı anda ulaştırabilmektedir.
2. Kitle iletişim araçları, yayınları ile belirli bir süreklilik ve düzenlilik (yayın periyodu) gösterir.
3. Kitle iletişim araçları, sürekli ve düzenli yayınları ile toplumda kendilerine karşı bir talebin oluşmasına neden olurlar; bu talep, zamanla alışkanlığa, hatta ihtiyaca dönüşür.
4. Kitle iletişim araçları ile aktarılan iletiler, belge niteliği ve değeri taşıdığı için inandırıcılık ve alıcıyı ikna etme özelliğini de kazanmaktadır.
5. Özellikle radyo ve televizyon, iletiyi olay anında aktarabilme özelliğine sahiptir.
6. Kitle iletişim araçları ile gerçekleşen iletişim sürecinde, geri besleme imkânı yoktur; bu nedenle, alıcının tepkisi anında ölçülememektedir.

Kitle iletişim araçlarının fonksiyonları üzerinde ilk kez duran Laswell (1960), bilgi verme, ikna etme ve toplumsallaştırma fonksiyonlarından söz etmektedir. Charles Wright (1961), kitle iletişim araçlarının bu fonksiyonlarına eğlendirme fonksiyonunu eklemiştir; Kenneth Boulding (1962) ise bu fonksiyonların yanı sıra, malları tanıtmaya fonksiyonunun önemini vurgulamıştır (Aziz, 1982:2).

Aysel Aziz William Rihers ve Wilbur Schramm'ın (1969) görüşlerine katılarak kitle iletişim araçlarının fonksiyonlarını;

1. "Haber verme, eğitme, eğlendirme,
2. Dış dünyayı görmemizi sağlama,
3. Kültürün toplumumuzdan, bizden sonraki toplumlara ve nesilden nesile geçişini sağlama,

4. Eşya ve hizmetlerin tanıtılmasına, satılmasına yardım etme,
5. Dışımızda oluşan fırsat ve çağrılara karşılık verme ile sosyal hareketlerde genel rızaya ulaşma arasında bağ kurmamıza yardım etme" olarak sınıflandırmıştır.

Kitle iletişim araçları, bu fonksiyonları gerçekleştirirken doğal olarak alıcı üzerinde de bir etki yaratır. İletişim, her şeyden önce bir bilgi alışverişidir. Bu alışverişten amaçlanan da anlamak, anlatmak, öğrenmek ve eğitim görmek ihtiyaçlarının giderilmesidir. Bu ihtiyaçların giderilmesi amacıyla başlatılan iletişim sürecinin sonunda yaşanan olgu, etkileme ve etkilenme; yani etkileşimdir.

Araştırmacılar, kitle iletişim araçlarının etki alanlarını;

1. "Fert, grup ya da örgüt düzeyinde etkilenme,
2. Sosyal kurum düzeyinde etkilenme,
3. Toplum düzeyinde etkilenme,
4. Kültür düzeyinde etkilenme" olarak gruplandırmaktadır.

Kitle iletişim araçlarının etkileri fert açısından ele alındığında ise;

1. "Bilgi ya da görüşü kapsayan etkiler,
2. Tavrı ya da duyguyu kapsayan etkiler,
3. Davranış üzerine etkiler" olarak üç ana başlık altında inceleniyor (Usluata, 1994:84).

Kitle iletişim araçlarının etki türleri;

1. "Tavrı ile düşünce değişiklikleri,
2. Ferdî ve toplu tepkiler,
3. Gündem belirleme,
4. Toplumsallaştırma,
5. Denetim,
6. Gerçeği tanımlama,
7. Egemen ideolojinin sürdürülmesi" olarak sınıflandırılmaktadır (Usluata 1994:84).

Günümüzde kitle iletişim araçlarındaki hızlı teknolojik gelişim ve özellikle elektronik kitle iletişim araçları olan radyo ve televizyonun hızla yayılması, toplumları geniş ölçüde etkilemeye başlamıştır. Bu etkileme, gelişmiş, gelişmekte olan ya da gelişmemiş toplumlarda farklı nitelikte kendini göstermektedir (Aziz 1980:19). Günümüzde, bireyin biyolojik bir varlık olmaktan çıkarak, toplumun bir üyesi, bir birimi olmasında ve toplumsallaşmasında çeşitli etkenler (aile, okul, arkadaş, iş çevresi, çeşitli siyasal ve toplumsal kurum ve kuruluşlar v.b..) yanında, kitle iletişim araçları da artık toplumsallaşma etkenleri arasına girmiştir ve bireyin toplumla bütünleşmesinde, toplumun bir varlığı olmasında, toplumdaki kültürü almasında, yeni değerler kazanmasında, inanç, tutum ve hatta davranışlarında değişiklik meydana gelmesinde rol oynamaya başlamıştır. Bu etkilenmenin derecesi ise, bireyin bu araçlara ne kadar açık olduğu, bunları

ne derece kullandığı ve bu araçlardan hangi tür mesajların verildiği ile sınırlanmaktadır (Aziz 1980 :19).

2.2.1 Kitle iletişim Araçlarının Okul Önceki Dönem Çocukları Üzerindeki Etkisi

Günümüzde kitle iletişim araçları, insanlar üzerinde o kadar etkilidir ki, insanların ne giyeceği, ne yiyeceği, nasıl yaşayacağı medya tarafından belirlenir hale gelmiştir.

Araştırmalarda, toplumun %70'lik bir diliminin günde ortalama 4 saat veya daha fazla televizyon izlediği, tüketim ve siyasal tercihlerinde de, medyanın önemli bir rol aldığı görülmüştür (Kızıldağ 2001:18).

Yazılı ve basılı araçlar, radyo, televizyon, sinema okul öncesi çocuğunun yararlandığı başlıca kitle iletişim araçlarıdır. Fakat bunların içinde çocuğu en çok etkileyen televizyondur.

Televizyon, kitle iletişim araçları içinde her yaştan ve her kesimden izleyiciye ulaşan en popüler araçtır. Televizyon, kitleleri eğitmek ve eğlendirmek için sınırsız olanaklar sağlar. Sesle görüntüyü bir anda mekân ve sınır tanımadan, istenilen her yere aktaran bu sihirli kutunun bütün bireyler üzerinde egemenlik kurduğu bir gerçektir. Televizyon yetişkinler için olduğu kadar, çocuklar için de haberleşme, eğlence ve öğrenme aracıdır. Ancak, burada en önemli sorun televizyonun nasıl kullanılacağı ve bundan ne ölçüde yararlanılacağı konusudur. Bu nedenle, eğitimciler ve psikologlar televizyonun özellikle okulöncesi çocukları üzerindeki etkisi üzerinde yoğunlaşmaktadırlar (Mangır ve İnal 1994: 39).

Televizyon teknik özellikleri sayesinde etkili bir öğrenme yaratır. Öncelikle okuma-yazma becerisi gerektirmemesi nedeniyle okulöncesi çocuklarının rahatlıkla yararlanabilecekleri bir iletişim aracıdır. Görsel ve işitsel özellikleri sayesinde birden çok duyu organına hitap ederek öğrenmeyi sağlar. Bu nedenle, çocuğun televizyonun önemli bir tüketicisi olduğu söylenebilir (Güngör ve Ersoy 1995:57).

Ayrıca televizyonun görsel-işitsel özelliğinin yanı sıra aile yaşantısının içine girmesi ve evin ayrılmaz bir elemanı olarak görülmesi nedeniyle diğer kitle iletişim araçlarına oranla daha etkili olduğu söylenebilir (Tokgöz 1979:174).

Amerika'da yapılan araştırma; çocukların iki yaşından başlayarak televizyon izlemeye başladıklarını ortaya koymuştur. Diğer çalışmalarda da çocukların daha bebeklikten itibaren televizyonu izlemeye başladıkları ve çoğunlukla iki üç yaşına geldiklerinde düzenli olarak televizyon izleyerek vakit geçirdikleri belirtilmektedir (Güngör ve Ersoy, 1995:57).

James Halloran tarafından İngiltere'de Leicester Üniversitesinde yapılan ve 1974 tarihinde "Okulöncesi Çocuklar ve TV" adlı kitabında yayınlanan bir araştırmada, annelerin %45'inin çocuklarını televizyon seyretmeye teşvik ettikleri ortaya çıkmıştır. Anneler, çocuklarını televizyon izlemeye teşvik etmelerinin nedenini "bir şeyler öğrenmeleri için" biçiminde açıklamışlardır. Burada söz konusu olan programlar ise eğitici olan değil, genel televizyon programlarıdır (Peri 1997:52).

Tokgöz (1980) tarafından yapılan bir araştırma, ailelerin genellikle evde televizyonu bir odada topluca izlediklerini, küçük çocuğun da anne-babasından, varsa kardeşlerinden ayrılmayarak televizyonlu odada bulunduğunu göstermektedir. Çocukların, anlama ve kavrama düzeylerinin üstünde olan programları izlemeleri çok erken yaştan itibaren onları zihinsel ve duygusal yönden karmaşıklığa itebileceği gibi, hareketsiz oldukça pasif bir öğrenme modelinin içine sokmaktadır (Güngör ve Ersoy 1994:58).

Televizyonun çocukları olumlu ya da olumsuz etkilediği artık tüm kesimlerin kabul ettiği bir olgudur. Kuşkusuz televizyonun çocukları olumlu ya da olumsuz etkilemesi anne-babanın ve eğitimcilerin bu konudaki tutumlarına bağlıdır. Bu nedenle, anne-baba ve eğitimcilerin televizyonun çocuk üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin bilincinde olarak ve özellikle anne babaların televizyonu bir çocuk bakıcısı gibi görmek yerine, televizyon izleme süresini ve programların içeriğini denetleyerek televizyonu öğrenme aracı olarak kullanabilmeleri önemli bir konudur (Karabulut 2003:2).

Çocukların dış dünyayı algılamak için kullanabilecekleri en geniş duyu organı gözleridir ve dış dünyadaki olayları daha çok görme duyusu ile algılamaktadırlar. Bu nedenle bir çocuk için öğrenme, gördüklerini taklit etmedir. Televizyon ise görüntülü mesajlarla bu duyuya hitap etmektedir. Okul öncesi çağıdaki çocuklar, yani yedi yaşın altındaki çocukların bazıları hayal ile gerçeği birbirinden ayırmakta güçlük çekerler. Bu nedenle de bir masalın televizyon da görüntü ve ses kullanarak canlı anlatımı hayali bir masalı bile onlara çok doğal ve gerçekmiş gibi gösterebilir. Bununla birlikte

birkaç senedir televizyonda çeşitli kanallarda yayınlanan ve peri içerikli filmler, uçan insanlar zaten hayal dünyası çok geniş olan çocuğu gerçek hayattan daha da uzaklaştırmakta bu da zaman zaman çok tehlikeli sonuçlar ortaya koymaktadır.

2.2.2. Çocukların Televizyon İzleme Alışkanlıkları

Çocukların televizyon izlemeye ne kadar düşkün oldukları herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Evlerde sürekli açık olan televizyonlar çocukların hayata ilk geldikleri andan itibaren ilgilerini çekmeye başlar. Çoğu anne-baba bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde çocukları çoğu zaman televizyonla baş başa bırakmaktadır.

Teknolojik gelişme düzeyi birbirinden farklı ülkelerde, televizyon seyretme süreleriyle ilgili bulgular büyük benzerlik göstermektedir. Ortalama olarak, çocuklar okul öncesinde oyun için harcadıkları süreyi(2-5 saat), ilkokul çağında da okula ayırdıkları yakın bir süreyi (3-6 saat), televizyon ekranı karşısında geçirmektedir (Singer ve Singer, 1983; Lesser,1974; Sakamoto ve Akiyama, 1981; Netto ve Angelini,1981).

Ayrıca televizyon, oyuna ve okula göre çocuklar tarafından daha çekici ve eğlendirici bulunmaktadır. Ayrıca televizyon çocuğun yaşamını etkileyen önemli bir bilgi kaynağıdır. ABD'de yapılan araştırmalar göstermektedir ki, 3-11 yaş arası çocuklar günde 5 saat televizyon seyretmektedirler (Nelson, 1973).

Yakın geçmişte yapılan araştırmalar Avustralya, Kanada ve bazı Avrupa ülkelerinde çocukların televizyona olan eğilimlerinin hemen hemen aynı olduğunu göstermektedir (Murray, 1980).

Spring' in 1977'de yaptığı bir araştırmaya göre artık günümüzde araştırmalar gösteriyor ki, okul öncesi çocuklar bütün zamanlar ve bütün dünyadaki yaş gruplarından daha fazla televizyon seyrediyorlar (Koutsouvanou 1993:27).

Yine ABD'de yapılan araştırmalar 2-5 yaşlar arasında bir çocuğun şubat ayında 4 saat 46 dakika, 6- 11 yaşındakilerin 4 saat 14 dakika kaldığını gösteriyor. Yaz aylarında bu süre yarıya iniyor. Bir Amerikalı çocuk yıl boyunca günde ortalama 3 saat 39 dakika televizyon izliyor. Bu da yılda 1300 saat demektir ki, okulda geçen zamandan fazladır.

Bu rakamlar Almanya'da 3-7 yaş arasındaki bir çocuk için günde 1 saat, İngiltere'de 5- 11 yaş grubu için günde 2 saat, Belçika'da ise 6-9 yaş grubu için günde 1 saat 50 dakika olarak saptanmıştır (Atabek 1994:141).

Yine araştırmalara göre; koyu televizyon izleyicisi olan ebeveynlerin, koyu televizyon izleyicisi çocukları olma ihtimali çok yüksektir. Televizyonun çocukları nasıl etkilediği ve eğittiği hakkında ailelerin daha çok bilgiye ve araştırmaya ihtiyaçları vardır (Maldonado, 1992:230).

TV izleme sresinin ölçülmesi kolay değildir. Çünkü çocuk TV'nin açık olduğu bir odada saatlerce oturup başka şeylerle de meşgul olabilir. Bir yanda TV izlerken bir yandan da oyuncaklarıyla oynayabilir. Bu nedenle araştırmalarda belirlenen sreler brüt izleme süreleri olarak alınmalıdır.

TV'nin çocuklar üzerindeki etkisi aracın aile içinde nasıl kullanıldığına veya kullanılmadığına ve aynı zamanda çocuğun bireysel özelliklerine bağlıdır. Televizyonlar ocuklar açısından her şeye muktedir erişilemez bir güç değildir. Çocuklara hayatın imknlarından örnekler sunabilir. Oyunları için fikir verebilir, fakat onların yerine oyun oynayamaz. Çocuklara insanların çeşitli durumlarda nasıl davrandıklarını gösterebilir, bu insanların arasında doğal olarak kötü insanlar da vardır. Fakat televizyon bunu yaparken çocukların iyi veya kötü insanlar olarak olgunlaşmalarını sağlayamaz. Bunu sadece aileleri ve toplum yapabilmektedir.

Çocukların iletişim araçlarından yararlanma biçimleri, günlük yaşantılarına bağlıdır. Öyle ki, televizyonu izleyişlerini gözlemlemekle onların korkularını, hayal güçlerini, başlarından geçen olayları bile anlamak mümkündür.

Yoğun olarak izlenen ve hemen her evde bulunan televizyonun çocuklar üzerindeki etkileri pek çok kişi ve kurumu ilgilendirmektedir. Televizyonun etkileri konusunda İngilizcede 1980 yılına kadar 2886 yayın bulunduğu ve bunların yüzde 60'ının da 1975 yılından sonra yayınlandığı belirtilmektedir (Lvlunay, 1980). Bu etkilerin kontrollü laboratuvar koşullarında incelenmesi ise daha çok 1980 sonrasında görülmektedir.

2.2.3. Çocuklar ve Reklam Müzikleri

Son yıllarda yapılan çalışmalar, televizyon programlarının gelişmesi ve reklâmların artması, ana-babaları, eğitimcileri ve psikologları televizyonun çocuklar üstündeki etkisini incelemeye yöneltmiştir.

Uzunlamasına yapılan çalışmalarda, ortalama olarak çocukların okulda harcadıkları zamandan daha çoğunu televizyon önünde harcadıkları saptanmıştır. Bir televizyon programında, çocukların dikkatini nelerin daha çok çektiğini ele alan araştırmacılar, bu özellikleri iki ana grupta toplamışlardır. Birinci grupta biçimsel özellikleri, ikinci grupta da içeriği bulunmaktadır. Biçimsel özellikler televizyon yapımcısının programı sunarken kullandığı anlatım teknikleridir. Bunlar temelde ses(müzik, konuşma, efekt), hareket ve görüntü değişimleridir. Biçimsel özelliklerin içerikten bağımsız olarak incelenebileceği öne sürülmektedir. Çünkü bu özellikler, değişik mesajları verirken kullanılabilirler.

Çocuklar altı yaş civarında, televizyonda reklâmı yapılan ürünün, kadınlara mı yoksa erkeklere mi hitap ettiğini doğru olarak tahmin edebilmektedirler. Bu anlayışa yol açan kritik özelliklerin, ses etkileri, müzik ve tempo olduğu gösterilmiştir (Huston ve ark. 1984). Reklâmlar, dikkat çekici özellikleri yoğun olarak kullanılan, çocukların ilgi ve beğenilerine ulaşabilen, bellekte kolay tutulabilen programlardır. Çocuklara yönelik reklâmların son derece etkili olduğu da bilinmektedir. Aslında reklâmı yapılan ürünün çocuklara yararlı olup olmadığı sürekli olarak denetlenmelidir (Şahin 1989:219- 226).

Fakat ne yazık ki şuan için böyle bir uygulama yapılmamakla birlikte, dünyanın hemen her yerinde çocuklar için yararlı olmayan veya düpedüz zararlı yiyecekler, çocuklara çekici gelebilecek popüler kültür ürünü karakterler ile kaplanmakta, sunulmakta veya yiyeceklerin satıldığı dükkânlarda yiyecek alanlara bu ürünlerden verilmektedir. Televizyon aracılığı ile popüler kültür ürünlerinin özellikle çocuklar hedef alınarak

reklâmlarının yapılması veya popüler kültür ürünleri aracılığı ile çocuklara bir şeylerin pazarlanması normal hale gelmiştir.

Çocukları en çok etkileyen kitle iletişim aracı olan televizyonda yayınlanan reklamlar ve özellikle onların müzikleri çocukların ilgisini çekmektedir. En çok beğenilen reklamlar; şarkılı, danslı, komik, çizgi filmli, içinde çocukların bulunduğu, kısacası çok hareketli ve kurmacaya dönük olanlardır. Bu tür içerikli reklamları özellikle çok küçük yaştaki anaokulu ve ilkokulun ilk sınıflarındaki çocuklar seçmektedir. Bu yaş kümesinde bulunan çocuklar, aynı zamanda henüz televizyon programları ile reklamlar arasındaki ayrımı da kavrayamamışlardır. Özellikle televizyon programı ve reklamlar arasındaki farkı bilme yönünden yaş, cinsiyet ve gelir gibi sosyo-ekonomik değişkenler, ilişkiye pek açıklık getirmemektedir. Bununla beraber, eğitim değişkeni dikkate alınınca anlamlı sonuçlar çıkmaktadır. İlkokul 4. sınıftan itibaren televizyon programı ile reklam arasındaki farkı bilme belirginleşmektedir (Tokgöz 1979:106).

Çocuklar kendilerine çarpıcı gelen sesleri, görüntüleri anımsamaktadırlar. Reklamlarda hareketli melodilerin tercih edilmesi, çocuğun enerjisine, dinamizmine uygun olması açısından yararlıdır. Çünkü, çocuklar ağır ve uzun bir fon müziğinden daha çabuk sıkılmaktadırlar. Çocukların reklam anons müziğini duyar duymaz, oyunlarını yarıda kesip televizyonun başına koştuğu, gün boyunca reklam şarkılarını ve sloganlarını yineledikleri, bazı reklamları eksiksiz biçimde anımsadıkları bir gerçektir. Bazı reklam programları konusunda kendisi ile röportaj yapılan çocukların, şaşılacak derecede eleştirel görüşler ortaya koymuş olmaları dikkat çekicidir.

Reklamlar, çocuklarda genellikle iki tip tepkiye yol açmaktadır. Biri duygusal diğeri zihinsel. Duygusal tepki genellikle reklamların sunuluşundan(mizah, şaka, ritim, müzik, kişilikler) bir zevk alma tepkisidir. Reklamlara ilgi gösterme alışkanlığı, alınan bu zevkin anımsanması sonucu gelişir. Bu yinelenen dikkatin anne-babalar tarafından gözlemlenen en açık sonucu, çocukların reklam sloganlarını, müziğini, sözlerini eksiksiz olarak hatırlamalarıdır. Fakat çocuk, bunları pek bilincinde olmadan sözcükler ve tekerlemeler hoşuna gittiği için kaydetmektedir (Kapferer, 1991:119).

Reklam müzikleri ve çocuklar üzerindeki etkileri konusunda yüksek lisans tezi yazmış olan Füsun Atlioğlu araştırmasında yapmış olduğu anketinin sonucunda çocukların reklamları sevmesinde reklam müziklerinin büyük ölçüde payı olduğunu söylemiş, çocukların dil gelişimine ve müzik dağarcığına reklam müziklerinin büyük katkısı olduğunu vurgulamıştır. Atlioğlu 'Çocukların sevdikleri reklam müziklerini zaman zaman söyledikleri bilinmektedir. Reklam müzikleri tıpkı popüler müzikler gibi akılda kalıcı, kısa ve tekrarlanan bir yapıya sahiptir. Çocuklar, uzun sloganlardan çok, ezberlenmesi kolay daha kısa sloganlar içeren reklamlara daha fazla ilgi göstermektedirler. Bu tip reklam müzikleri tıpkı pop müzikler gibi akılda kalıcı, kısa ve tekrarlanan bir yapıya sahiptir.' demiştir.

Çocuklar, reklam kuşağının sinyal müziğini duydukları anda televizyonun karşısında yerlerini almaktadırlar. Bu genellikle onlar için vazgeçilmez bir andır. Çocuklar dikkatlerini canlı tutacak biçimde müziklendirilmiş reklamlardan hoşlanmaktadırlar. İlgi en çok çeken reklam türleri pop müzik içeren reklamlardır. Ağır melodiler yerine, hareketli ve tekerleme türünü içeren melodilere yönelmektedirler (Atlioğlu 1994:55).

2.2.4. Televizyondan Öğrenme

Bir televizyon programının anlaşılabilmesi için öncelikle izlenmesi gerekir. Çocuğun iki yaşından önce bilinçli bir televizyon izleyicisi olduğunu söylemek zordur. Çocuğun gözleri, ses veya görüntüler yüzünden kısa süreli olarak ekrana çekilebilir, ancak sürekli bir izleme gözlenmemektedir. Bu dönemde, oyuncaklar, çevredeki yetişkinler ve diğer çocuklar daha çekici uyaranlardır. Üç yaşında çocukların %71'i sevdikleri bir televizyon programının adını söyleyebilmektedirler. Dört yaşına doğru çocuk yüzü ekrana dönük olarak, seyretme beklentisi içinde oturmakta oyuncaklarıyla da oynayarak, kesintili fakat sık aralıklarla ekrana bakmaktadır. Çocuklar 2- 3 yaşları arasında ekrana kesintisiz olarak 60 saniye bakabildikleri halde, 5 yaşında bu süre 7 dakikaya çıkmaktadır (Anderson ve Levin 1976). Televizyon alıcılarına bağlanan otomatik kameralarla gerçek ev ortamında yapılan kayıtlara göre, toplam televizyon seyretme süresi ve bu süre içinde de ekrana bakma süresi okul öncesi çağlarda hızla artmaktadır. 5 yaşlarında çocukların televizyon

seyrettikleri sürenin yüzde 70'inde gözleri ekrandadır ve bu oranlar ergenliğe kadar da devam etmektedir (Anderson v.d 1986).

Televizyon, çocukları yetişkinlerden daha farklı bir biçimde etkiler. Çünkü çocuk bedensel, duygusal ve düşünsel bakımdan yetişkin insanlardan farklı özellikler gösterir. İster çizgi film olsun, isterse sinema filmi olsun televizyondaki yayınların çocuklar üzerinde büyük etkileri vardır. Televizyon görsel ve işitsel özellikleri sayesinde etkili bir öğrenme yaratır. Ancak, günümüzde çocuklar için hazırlanan programların yetersizliği bir yana, çizgi filmlerde bile yer alan şiddet ve seks sahneleri çocukların zarar görmelerine neden olmaktadır. Sürekli televizyon izleyen çocuğun da artık anne-babalarını, kardeşlerini ya da öğretmenlerini örnek almaktan çok televizyon kahramanlarını örnek aldıkları söylenebilmektedir.

Çocukların izledikleri televizyon programları, onları her türlü etkilemektedir. Bu etkinin olumlu veya olumsuz olmasında ailenin çocuğunun izlediği programların türünü denetim altında tutması önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle televizyon izleme konusunda anne babalara önemli görevler düşmektedir. Çünkü özellikle okul öncesi çocuklar kazandıkları davranışların çoğunu taklit etme yoluyla öğrenirler. Yetişkinler eğer televizyon karşısında çok uzun süre oturlarsa onları model alan çocuklar da aynı şeyi yapacaklardır.

2.3 Kültür

İnsan en temel faaliyetleri kendi gereksinimlerini karşılamak amacıyla gerçekleştirir. Yeme, içme, barınma, korunma durumunu sağlayabilmesi için insan sürekli üretmelidir. Bu şekilde yaşamın devamını sağlayabilmek için çalışırken de ister istemez diğer insanlarla etkileşim ve iletişim halindedir.

Toplum içinde belli örgütlü yer ve zamanda belli biçimlerde faaliyette bulunan insan hem kendini hem de sosyal alanı yeniden üretir. Maddesel hayatını günlük üretim faaliyetleri ağı içinde üreten

insan aynı zamanda bu hayatı, üretimi, üretim ilişkilerini ve sonuçlarını, umut ve beklentilerini umutsuzluk ve korkularını kendisi ve toplum için açıklar. Dolayısıyla materyal hayatını üreten insan aynı zamanda bu materyal hayatının bilincini de (ruhsal ve dinsel dahil düşünsel, bilişsel, ideolojik açıklamasını) üretir. Materyal ve düşünsel üretimin biçimi insanın kültürünü oluşturur. Dolayısıyla materyal ve düşünseli üreten insan, bu üretimiyle birlikte, ona bağlı olarak gelen kültürünü de üretir. Demek ki kültürü yaratan örgütlü ilişkilerdeki insandır (Erdoğan 2004:7).

Birbirinden farklı pek çok tanımı yapılmış olan kültür sözcüğü, Latince'de ekip biçmek anlamına gelen 'Cultura' kelimesinden gelmektedir. İngilizce ve Fransızca'da 'Culture', Almanca'da 'Kultur' olarak kullanılmaktadır,(Kımbal 1942:34). Dilimize mal edilen kültür kelimesinin yanı sıra, 'Hars' kelimesi de manevi kültür anlamında kullanılmıştır.

Emre Kongar, kültürü en genel ve en nesnel şekliyle "insanların yarattıklarının tümü" olarak tanımlamaktadır. Kongar, kültürün bir bütün olduğunu ve ancak çözümleme amacıyla bölünebileceğini belirtiyor ve kültürü maddi ve manevi kültür olmak üzere kendi içerisinde ikiye ayırıyor. Bunun yanında, bu bölünmeye "sanat, edebiyat ve fikir" eserlerini de ekleyen Kongar, bunları da kültürün üçüncü grubu olarak ifade ediyor (1994:19).

Bir başka tanımda Taylor kültürü, "toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun kazandığı bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, adet ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütün olarak görmektedir (Güvenç 1994:34). 1871'de Taylor'ca yapılan bu tanım bugün dahi pek çok antropolog tarafından benimsenmiştir.

Anthony Giddens, kültürü ; '... belirli bir grubun üyelerinin sahip oldukları değerler, izledikleri normlar ve yarattıkları maddi ürünler' şekliyle tanımlamış ve tezini daha ileriye götürerek, toplumla kültürün birbirleriyle ilintili olduğunu ve toplumun ortak bir kültürü paylaşan bireyleri bir arada tutan 'karşılıklı

ilişkiler sistemi' olarak tanımlamıştır (İrvan 1997:14) Giddens, toplum olmadan hiçbir kültürün var olamayacağını; aynı şekilde, kültür olmadan da hiçbir toplumun olamayacağını savunmaktadır. Çağdaş Antropologlardan Murdock, kültürün önemli bilimsel ve evrensel özelliklerini şöyle sıralamaktadır:

- Kültür, kişisel olmayıp, bir sosyal değerler ve davranışlar sistemidir.
- Kültür, sosyal bir mirastır ve genç kuşaklara öğrenme yoluyla geçer. Kültürün korunması ortak bir dille mümkündür.
- Kültür, bir birikimdir ve mal olduğu toplumun geleceğini sağlamak için kendi normlarını korumak zorundadır.
- Kültür, bir toplumun bütün ideallerinin ve sosyal kişiliğinin bir sembolüdür. Her toplum, kültürü oluşturan bu idealleri gerçekleştirmeye çalışmalıdır.
- Kültürde değerlerin korunması kadar, değişim olgusunun da çok önemli payı vardır. Yani kültür değerleri dogmatik olmayıp, çağın ihtiyacına göre değişmek zorundadır. Kısaca pragmatik olmalıdır.
- Kültür değişiminde bir uyum, bir yorum olmak zorundadır.
- Her kültür, kendi içindeki unsurların oluşturduğu organik bir bütündür.

Çeşitli açılardan incelenebilecek kültür, toplum-kültür ilişkisi, toplumsal ve kültürel değişim, kendisini yurt içindeki değişim olgusunda da göstermektedir. Tazimattan bu yana ülkemiz ve ülkemiz insanının kültürel anlayışı değişmektedir. Ancak, Türkiye'deki değişim olgusunun tabii akışını bozan bir unsur eklenmiştir ki, o da televizyon'dur (Kızıldağ 2001:25).

Özellikle 80'li yıllardan sonra her evde bir televizyon olmuş, kanal sayısı da oldukça artmıştır. Bu hızlı değişim daha önceden Özal döneminde (1983-1990) özel radyo ve televizyonların serbest bırakılmasından sonra oldukça artmıştır. Yalnız bu artış beraberinde hiç de olumlu gelişmeler getirmemiştir. Kanun ve yönetmelikleri hazırlanmadan yayına başlayan özel televizyon ve

radyolar istediği şekilde yayın yapmaya başlayınca ortaya seviyesiz bir tablo çıkmıştır. Bu durum geleneksel kültür değerlerimizle ters düşmüştür. Radyoculuk yaptığını iddia eden yüzlerce kişi denetimsiz biçimde günün 24 saati mikrofonun başına geçerek kitlelere seslenmeye başlamıştır.

Kitle teriminin toplumsal düşüncede hem olumsuz, hem de olumlu anlamları bulunmaktadır. Olumsuz anlamları 'kuru kalabalığı' ya da 'güruh'u dile getirecek şekilde kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Kitle bu yaklaşımda çoğunlukla kültür, zeka, hatta ussallık noksanlığı anlamına gelmektedir. olumlu anlamı ise özellikle sosyalist gelenek içinde, ortaklaşa amaçlar için bir araya gelerek örgütlenmiş işçi sınıfının dayanışmasını ve gücünü dile getirmektedir. Ancak günümüzde kitle ya da kitlesel sözcüklerinin bu gelenek dışında da olumlu anlamda kullanıldığı görülür. Sözelimi çeşitli sivil toplum kuruluşları için, kimi zaman 'demokratik kitle örgütleri' başlığı yeğlenir. Bir üniversiteye hazırlık dershanesi 'yüksek oranda bir öğrenci başarısını, 'kitlesel başarıda bir numara: Kavram Dershanesi', diye slogan haline getirebilmektedir. Dolayısıyla bu insan toplulukları hiç de kuru kalabalık ya da güruh değil, belli bir amaç çerçevesinde yan yana gelmiş insanları ifade etmektedir (Mutlu1995:210).

2.3.1 Popüler Kültür

Popüler kültürün bugüne kadar birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan ortak bir özellik çıkarmak gerekirse kısaca;

1. Popüler kültür sanayi toplumlarından bağımsız düşünülemez.
2. Medyanın etkisi ile birlikte bu kültür halka çok kısa bir sürede ulaşır.

Çoğu zaman popüler kültür, kitle kültürü, halk kültürü, pop kültürü gibi kavramların birbirine karıştığı, birbirinin yerine kullanıldığı gözlemlendiğinde popüler kültür kavramı ile ifade edilmeye çalışanın ne olduğu önem kazanıyor. Tüm bu kavramlar birbirinden oldukça farklı olmakla birlikte aslında kültürel ürünlerin bir parçasını ifade etmektedir. Popüler kültür ise tüm bu kavramlardan belli özelliklerini içerisinde barındıran ancak hepsinden daha geniş bir şekilde tanımlanmaktadır.

Güngör popüler kültürü ‘kaynağını toplumların geçmişteki yaşam deneyimleri ve kültürel birikimlerinden alan; gündelik yaşam pratiklerini içselleştirerek güncel hale gelen; üretim ve tüketim açısından toplumun en alt kesiminden en üst kesimine kadar tüm tabakalarını, farklı derecelerde de olsa temsil eden; bir yandan egemen güçlerin toplumu yönetmesi ve yönlendirmesi için imkan sağlarken; bir yandan da kültürel etkinlik alanı içerisinde temsil olanağı bulamayan kesimlerin kurulu düzene karşı tavırlarını sergileyebildikleri bir mücadele alanı’ olarak tanımlıyor (1996:18).

Popüler kültür bir ‘çabuk kullanım ve hızlı tüketim’ kültürüdür. Bu tür kullanım ve tüketim popülerin üretiminin ilk safhasından son kullanım ve atma safhasına kadar her aşamasında vardır. Böylece kitle üretiminin kalıcılığı ve sürekliliği garanti edilir. Popüler olarak kullanılan paketlenmiş popülerler, tüketiciler alır ve popülerler boğazlarına, saçlarına, yüzlerine, ayaklarına ‘uygulayarak’ malın ve bilincin popülerleştirilme sürecini tamamlarlar (Erdoğan 2005:35).

Fransızca’dan dilimize geçen ‘popülerie’ popüler sözcüğü lügat anlamı ile de ‘Halkın zevklerine uygun, halk tarafından tutulan her şey’ olarak karşımıza çıkıyor. Ancak tanım böyle olmasına rağmen popüler kültüre olumlu yaklaşan sosyal bilimcilerin yanında, olumsuz yaklaşan sosyal bilimciler de mevcuttur (Özbek 1994:84).

Popüler kültür hızla üretilip tüketilmesinin yanı sıra, çok sayıda alıcısı olacağı düşünüldükçe ortaya çıkarıldığı için kültürün olağan ve yavaş işleyişine aykırı bir tutum sergilemektedir. Popüler kültür, hem teknoloji ile yakından ilişkilidir, hem de kendi teknolojisini üreten ve pazarlayan bir işleyişe sahiptir.

Popüler kültür sanayinin ve teknolojinin gelişmesi ile meta olarak tüketilmeye başlanmıştır. Popüler kültür ürünleri, medya sayesinde evrensel bir boyut kazanmanın yanı sıra, sıradan bir insanı alıp bir idol ürün haline getirebilmektedir.

Popüler kültürün 'en çok tercih edilen ' bağlamında ele alınmasıyla karşımıza en yaygın ve yanlış olan popüler kültür tanımı ortaya çıkar. Popüler kültür modern toplumda devam eden 'halkın' kültürüdür. Nasıl ki fabrikada çalışan işçinin bizim fabrika dediği yer onun değil, fakat onun varoluş biçiminin belirlendiği yer ise, popüler kültür ürünlerini satın alıp kullandığı ve 'benim' dediği için popüler kültür o sınıfa ait olmaz. Halk olarak adlandırılan serbest kölenin yaşam tarzı onun belirlediği, onun biçimlendirdiği ve onun değiştirdiği bir yaşam tarzı değildir; o yaşam tarzı onunla vardır, onunla yaratılmıştır, ama onun özgür iradesinin ifadesi değildir. Dolayısıyla popüler kültür halkın kültürü değildir. Popüler kültür geniş iş bölümü etrafında kurulan kapitalist mal üretimi, pazarlaması, dağıtımı ve tüketimi biçimlerine dayanan bir kültürdür. Bu biçim olmayınca, örneğin teknolojik çoğaltma, seri üretim, tv veya basın olmayınca bu araçlara dayanan böyle bir kültür biçimi de olmaz (Erdoğan 2004:9).

Buradan da anlaşılacağı gibi popüler kültür kitle iletişim araçları olmadan olamaz diyebileceğimiz bir kültürdür. Kitle iletişim araçlarından dolayısıyla popüler kültürden etkilenme durumu sadece yetişkinler için değil her duyduğunu yetişkinlerden daha çabuk belleğine kaydedebilen çocuklar için de geçerlidir.

2.3.2. Popüler Kültür ve Çocuklar

Popüler kültür yaşamın her alanını kapsadığı gibi çocukluğu da kapsar. Popüler kültürün çok sayıdaki ürünü, çoğu zaman yetişkinlerden daha çok çocukları hedef almaktadır. Yeniliklere her zaman açık olan ve özellikle kendilerine yönelik olan ürünleri unutmaması ve ona sahip olmak istemesinden kaynaklı popüler kültürün en gözde tüketicileridir. Çocuklarını çoğu zaman kırmak istemeyen ve 'Benim zamanımda yoktu bunlar, çocuğum denesin' mantığıyla yola çıkan anne babalar ise ortaya doyumsuz bir nesil çıkardıklarının farkında olmamaktadırlar. Evinde popüler kültür ürünleri desteklenmeyen çocuğun bir şekilde evinde görmediği popüler kültürün beğenilen ürünlerini dışarıda bir arkadaşında, sokakta, televizyonda rastlama olasılığı çok yüksektir. Çünkü dünyanın her yerinde sosyal hayata karıştığımız anda kendimizi popüler kültürün kuşatması altında bulmaktayız.

Çocuklar popüler kültürü sadece medyadan öğrenmezler. Çocuklar dışarıdan olduğu kadar anne babalar aracılığıyla da popüler olandan etkilenirler. Yeni doğan bebeklerin ve çocukların çizgi film

karakterleri ile süslenmiş odaları, kıyafetleri anne babalar yoluyla hayatlarına girmektedir. Bazı firmaların sadece çocukları hedef alarak satış yapmaları, dünyanın birçok yerinde çocuklar için faydası olmayan yiyecek ve içeceklerin çocukların ilgisini çeken ambalajlarda çocuklara sunulması, popüler kültür yoluyla çocukları hapsedmiştir (Değirmencioğlu 2006:23).

Çocuklarımız kitle iletişim araçlarından hem olumlu hem de olumsuz etkilenebilirler. Bazı kanallardaki okul öncesi çocuklar için yayınlanan programlar okul öncesi kurumlara gidemeyen çocukları eğitmekte oldukça etkilidir. Yaptıkları İngilizce yayınlar sayesinde okul öncesi çocuğu farkında olmadan yabancı dil öğrenmeye başlar. Televizyonların çocuklara verdiği olumsuz özelliklerin başında son dönemde çocukları hedef alan ve onların hayal dünyalarını etkileyebilecek diziler yer almaktadır. Anne babalar bu konuda oldukça dikkatli olmalı ve çocuklarına bu filmlerin gerçek olmadığını anlatmalıdırlar. Aksi takdirde bugünkü gibi örümcek adama özenip apartmanından atlayan veya ellerinde herhangi bir çubuk ile sihir yapmak isterken kendine zarar veren çocuklarla sıkça karşılaşılabilir.

2.3.3. Popüler Çocuk Oyunları ve Oyuncakları

Oyun hayata bir hazırlıktır. Çocuk belki de hayatta üstlenmek istediği rolü çoğu kez oyunlarda üstlenmiştir. Birçoğumuzun evcilik oyunlarında da gözde meslekleri seçmesi bu nedenle olabilir. Oyunla çocuk sosyalleşir. Hayata bağlanır. Çocuğun bir sıkıntısı olmadıkça hiç bir çocuk ‘oyun oynayalım mı ?’ sorusuna olumsuz bir yanıt vermez. Zaman değiştikçe oyunlar ve oyuncaklar da değişime girmiştir. Çoğumuza alınan oyuncakların öncelikle anne babalarımızın elinde dolaşmasının nedeni de bu olabilir. ‘Bizim zamanımızda böyle güzel oyuncaklar yoktu.’ Sözüne çoğu kez duyarız.

Daha kırk elli yıl öncesinin çocukları onlara miras kalan oyunları ve oyuncak yapımını kendileri öğrenir ve yapardı. Günümüzün pazar egemenliğinde oyun ve oyuncak satın alınır. Oyun ve oyuncak bu pazarın malı ve bu pazarın çıkarına uygun olarak çocukların satın alması için hazırlanmıştır. Nasıl ki günümüzde insan kimliğini kendinden geçerek bulma olasılığı ve olanaklarından edilmişse, kimliğini oluşturmanın önemli bir parçası olan oyun ve oyuncak pazardan satın almaktadır. Böylece fiziksel varlıklarını sürdürmek için gerekli yaşam olanaklarından edilmiş babalar ve anneler, bu

olanakları emekleri karşılığı aldıkları ücretle sağlamaya çalışırken, çocuklar da kendi oyunlarını yaratma olanaklarından edilmektedir. Sokak ve sokakta oyun olanakları yok edilmekte; kendi oyuncağını yapmayı düşünmek bile olanaksız hale gelmektedir (Erdoğan, Alemdar 2005:169).

Son zamanlarda insanlar çocuklarını dışarıda oynamasına karşı çıkmaktadır. Dolayısıyla eve hapsedilen çocuklar da doyumsuz bir şekilde oyuncak alma yarışına girmektedir.

Popüler çocuk oyunları üzerinde egemenlik kurmuş endüstrilerin Türkiye’de en başında Toys’R’US dükkânlarıyla satış yapan Amerikan firmaları gelmektedir. Türk kültürünün ürünü olarak endüstrileşmiş yapı çok marjinal bir durumdadır.

Ankara’nın fukara semtlerinde çocuklar azalan bir oranda hala sokakta oynamaktadır. Oyunların bazıları eskiden kalan geleneksel oyunlardır. Geleneksel ev içi oyunlar çoğunlukla ortadan kalkmıştır. Fakat en çok oynanan oyunlara bakıldığında popüler müzikler söylenerek müziğin ritmine göre film kliplerinden esinlenen vücut hareketlerinin olduğu oyunlar görülmektedir. Örneğin çocuklar aşağıdaki pop müzik sözlerini söylerken, aynı zamanda birlikte dans etmektedirler (Erdoğan,Alemdar 2002:169).

Sen kendi tarafını tuttun
Ben ellerini tuttum

....
Ben hayatı baştan yazdım
Acilen aşkı bulmam lazım

....
Uçacaksın uçacaksın havalara uçacaksın
Başını döndürecekim senin havalar uçacaksın

Kız çocuklarının oynadığı oyunlar genelde iki ana gruba düşerler. Birincisi bebekler ve televizyondan aktarılan popüler kahramanlara:Barbie, Barbie’nin Türk kopyası olan Fatoş ve Lady, Skipper, Lahana bebek, AİF, Minik Kuş, Ninja Kaplumbağalar gibi. İkincisi ise kız çocuklarını erginlerin günlük egemen iş bölümünün kalıplaşmış tutumlarına alıştırarak dizilip kurulan minyatür ev eşyalarıdır. Erkek çocukları için de genel olarak iki ana grup içine sokulabilir. Her ikisi de çoğunlukla televizyon programlarından veya filmlerden çıkar gelir. İlki bireyci rekabetçiliği vurgulayan otomobil çeşitleriyle oynanan oyunlar. Diğer ise kötüyle mücadeleyi kötünün metoduyla kötüyü yok ederek yapmayı işleyip faşist yöntemi vurgulayan silahlar, komandolar, A-Team, Transformers ile oynanan oyunlar (Erdoğan, Alemdar, 2004:171).

Popüler Müzik

Popüler Müzikler, büyük ölçüde tüketim nesnesi olarak üretilmiş ya da böyle olmamasına karşın bir süre sonra bu tür bir özelliğe bürünmüş, biçimi kendine özgü sektörel işleyişin ölçütleri içinde yapılandırılan ki söz konusu ölçütlerin oluşumunda temel alınan değerler, belirli bir toplu kesimin kültürü içindeki beğeniye dayanmayıp, büyük ölçüde bileşik kültüre ait müziklerdir. (<http://kygm.kulturturizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF0239EEA0FCDF038B17B38F3230B2DCF7>).

‘Popüler’ kavramı gibi, ‘popüler müzik’ kavramına da kesin bir tanım yapmak pek kolay değildir. Bu konuda da pek çok tanım yapılmıştır. Buradaki tanımlamalar için de Ayhan Erol’un ‘Popüler Müziği Anlamak’ adlı kitabında yer alan ‘Popüler Müzik tanımlamaları’ başlıklı bölümden yararlanılmıştır.

Richard Middleton ‘Popüler Müziği İncelemek’(Studying Popular Music’ başlıklı kitabı, popüler kültür alanında iki karşıt model öneren Frankfurt Okulu ve Birmingham Okulu’nun(İngiliz Kültürel Çalışmaları) çalışmalarını eleştirileri ile birlikte sunan etnomüzikoloji disiplinde yapılan çalışmalardan biridir. Franz Birrer’in(1985) popüler müzik tanımlamasındaki ana kategorileri irdelleyen Middleton, popüler müzik tanımı için yola koyulduğunda önce Birrer’in verdiği şu ‘tanımlama’ başlıklarını gözden geçirir.

1. Normatif: Popüler müzik bayağı(inferior) bir türdür.
2. Olumsuz: Popüler müzik başka bir şey (genellikle ‘folk’ ya da ‘sanat müziği’) olmayan bir müziktir.
3. Toplumbilimsel: Popüler müzik belli bir toplumsal grup ile ilişkilidir.(Onlar için ya da onlar tarafından üretilen.)
4. Teknolojik-Ekonomik: Popüler müzik, kitle medyası tarafından(ve/veya bir kitle pazarında) yayılır.

İlk tanımlamanın keyfi ve kendi ölçütüne yaşlandığını ifade eden Middleton, ikinci tanımlamanın ise folk ile popüler, popüler ile sanat arasındaki saptanması mümkün olmayan sınırlamaları gündeme getirdiğini düşünmektedir. Middleton’ın üçüncü tanımlamaya getirdiği eleştiri ise;

‘Popüler müziğin belirli bir toplumsal katmanla ilişkilendirilmesi, belirli toplumsal bağlamlar tarafından bütünüyle asla kapsamayan hatta çoğu azınlık tarzlarında bile var olan müzik türleri ve pratiklerinden ötürü iflas eder.’

Middleton’ın üçüncü tanımlamaya yönelik eleştirisi popüler müziğin belirli bir toplumsal katmanla ilişkilendirilmesinin yanlış olduğudur. Erol, bu savı Türkiye’den bir örnekle arabesk müzik örneği ile göstermektedir. Aslında homojen olmayan arabeskin dinleyici kitlesinin görünümünün yeterli bir cevap olduğunu söylemektedir.

Birrer’in dördüncü tanımlamasın Middleton tarafından ‘iki nedenden ötürü bu kez çok daha fazla yetersiz’ görülmektedir.

Kitle yayılmasının gelişme yöntemleri müziğin tüm türlerini etkilemiş ve bunlardan herhangi biri bir mal olarak işlemde geçirebilmektedir. Eğer bir Çaykovsky senfonisi kayıdı geniş olarak (yaygınca) dağıtılıyor ve ‘popüler müzik’ içinde bir parçaya dönüşüyorsa; o halde bu tanımın en azından yararsız olduğu söylenebilir (Erol 2002:84).

Erol çalışmasında, popüler müziği, müzik endüstrisi ve kitle medyası ile, ticari olarak ilişkilendiren pek çok tanımlamaya yer vermiştir. Örnek olarak verdiği bir tanımın, bu tür yaklaşımların temeline değindiğini ifade etmektedir.

‘Sözelimi Tagg(1882), popüler müziği, klasik bir müzik de bir dünya dinleyicisi için aynı yolla depolanıp dağıtılırsa da, folk ve klasik müzikten depolama, dağıtım ve kitle arabuluculuğu gibi endüstriyel farklılıklara dayanan yapısıyla ayırt etmiştir. Tagg ayrıca popüler müziğin endüstrileşmiş serbest girişimci toplumlarda ortaya çıktığını vurgulamıştır (Erol 2002:85).

Benzer bir tanım da Peter Manuel’in ‘Popular Music of Men-Western World’ (1988) adlı çalışmasında yer almaktadır.

Manuel'e göre popüler müzik öteki müzik türlerinden iki ana özelliği ayırt edilebilir; geniş ölçüde kitle medyası tarafından yayılması ve pazarlama şirketleri için temel olan bir kitle ürünü olması. Popüler müzik, devlet ya da özel kimi kamu yararına uygun teşebbüslere gereksinim duyan sanat müziğinden, kendi yaşamını ticari olarak sürdürmesi ile ya da diğerlerinden pazar koşulları içinde var olabilmesi ile ayrılır. (Erol 2002:86).

Ayhan Erol bu tanımın eleştirisini şu şekilde yapmaktadır:

'Yeryüzünde popüler müzik olarak kategorize edilebilecek hemen tüm müzikler, insanların müzik dinleme alışkanlıklarını daha çok kaydedilmiş ürünlere kaydırıldığından ve buna olan bağımlılığını artırdığından bu yana, popüler müzik elbette ki müzik endüstrisi ve kitle medyası ile 'ilişkili' bir kavramdır. Günümüzde kamuda olsun özelde olsun işittiğimiz müziğin çoğu teknoloji de kullanılarak mekanik olarak üretilmiş ve yeniden üretilmiştir. Ancak müzik endüstrisi ya da kitle medyası kültürel öncesi bir gerçeklik değildir. Her kültürel ürünün ortaya çıkış koşulları, bir kez ve sonsuza dek verili de değildir. Dolayısıyla müzik endüstrisinde yeniden üretilen ve kitle medyasınca yayılan popüler müzikler, sosyokültürel bir doğumun, bir büyümenin, gelişmenin, değişimin ve bunu gösteren bir sürecin ürünüdür (Erol,2002.88).

Dolayısıyla bu yolla kitlelere ulaşan müziğin tümünü popüler müzik olarak ele almak, Müzik türleri arasında yüzyıllardır yapılan sınıflandırmanın bir yanılsama olduğunu gösterir (Erol;2002,89).

Ayhan Erol aynı çalışmanın sonuç bölümünde, popüler müziğin kendini sürekli biçimlendirmesinin onun doğası gereği olduğu, bunun da popüler müziğin sürekli olarak durum değişimlerine bağlı devinimden, her türlü sınıfsal ya da kültürel ayrımı hem gösterebilmesinden hem de bu ayrımı ortadan kaldırabilme potansiyelini taşımasından kaynaklandığını belirtmektedir. Erol ayrıca popüler müziğin anlamının belirgin ve en etkin olduğu durumun izleyici ile buluştuğu an olduğunu söylemiştir.

2.3.5 Türkiye'de Popüler Müzik

Cumhuriyetin ilk yıllarında görülen kanto, tango, caz gibi türlerle başlayan popüler müzik tarihi, günümüze dek türler ve biçimler açısından son derece çeşitlenerek gelmiştir. Ancak popüler müzik türleri arasındaki ayrımın kesin verilerle yapılamıyor olması aynı zamanda bir karışıklığa da yol açmaktadır.

Bu yüzden literatür araştırmalarında, bu konuyla ilgili araştırmalar genellikle tarihsel kesitler içinde incelenmiştir.

1950'li yıllarda Türkiye'de gözlenen sanayileşme hareketi ile hızlanan göç beraberinde gecekondulaşmayı getirmiştir. Bu toplumsal değişimle birlikte toplumun müziği de değişmiştir. 1950'li yıllarda amacı sadece insanları eğlendirmek olan müzik 60 sonrasında daha çok sanatsal bir içerik kazanmıştır. Bu yıllar aynı zamanda rock and roll müziğinin Türkiye'ye girdiği yıllardır. Rock'n roll yapan orkestralar, bu dönemde şarkıları ne kadar orijinaline yakın, yorumsuz söylerlerse o kadar başarılı sayılıyorlardı.

Ülkemizde 1960'lı yıllar çok partili döneme geçişle başlar. Popüler müzik de dolaylı yollardan bundan etkilenmiştir. 60'ların ilk günlerinde ülkemizde henüz müziği Türkçe olarak yapmaya başlamak hala çok az kişinin aklından geçmektedir. Türk popunun ilk besteleri olan 'I'm Sorry Mama' Erkin Koray tarafından bu dönemde yapıp sanatçı ve grubunun verdiği bütün konserlerde en sevilen, en çok alkışlanan şarkılardan biri olur. Erol Büyükburç'un 'Little Lucy'si çok sevilmiş çok ses getirmiştir. Bu dönemdeki firmaların çoğu yerli şarkıcı ve grupları teşvik etmez. O günlerde ülkemizdeki firmaların çoğu bizden şarkıcı ya da grupların plaklarını basmaya çok meraklı değildir. O sırada faaliyet gösteren müzik firmalarının çoğu yurtdışında bağlı oldukları merkezlerin emirleri doğrultusunda hareket ediyordu. Yalnızca Odeon yerli şarkıcılarımıza ilgi göstermişti. Necip Celal'in meşhur 'Özleyiş' tangosu İngilizce olarak söylenmiştir. Müziğin Türkçe söylenmesi için yapılan planlar vardır ama buna cesaret edebilecek kişi çok azdır. Özellikle 50'li yıllarda caz müziği yapmış sanatçıların tavrı olumsuz yöndedir. Buna rağmen Summertime ile ünlenen Tülay German Fecri Ebcioğlu'nun sözlerini yazdığı ve Türk Popunun ilk Resmi şarkısı kabul edilen 'Bak Bir Varmış Bir Yokmuş' u söylemiştir. Bundan sonra German Türk Popunun gelişmesi için üstlendiği öncülüğü Odeon stüdyolarındaki Türkçe şarkıların deneme kayıtlarıyla

devam ettirmiştir.

Şarkıcı ve gruplar gündüzleri bu şekilde stüdyolarda başlayan denemelerini gece de hem sayısı hem de kalitesi artmış kulüplerde sahneye çıkararak göstermeye başlamışlardır. Bu dönemde şarkıcılara çalabilecek orkestra sıkıntısı çekildiği için aynı gecede birden fazla yerde sahneye çıkar olmuşlardır.

1960'lara gelmeden, özellikle radyo aracılığıyla, yabancı pop müziğinin yaygınlaşmaya başlamıştı. 1960'lı yıllarda pop müzikte iki eğilim dikkati çekmektedir. Bunlardan ilki, Türkiyeli müzisyenler tarafından, Batıdakilere benzer şarkıların bestelenmesi eğilimidir. Yerli bestelere, yabancı, genelde İngilizce, sözler yazılması yoluyla yapılan bu şarkılara ilk örnek, Erol Büyükburç'tan gelmiştir.

Pop müzik'teki ikinci yönelim, Batı 'ya ait popüler şarkıların ezgi ve müziksel yapısı korunarak Türkçe sözlerle söylenmesinden oluşan "aranjman" tarzıdır. Türkçe sözler kullanılarak, daha geniş bir dinleyici kitleye ulaşmak düşüncesinden doğan bu tarzın ilk hit parçası, İstanbul Radyosu diskjockeylerinden Fecri Ebcioğlu'nun "C'est écrit le ciel" adlı şarkı ya Türkçe sözler yazarak oluşturduğu "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş" olmuştur. Kendi şarkılarını, Türkiye'ye geldiklerinde, Türkçe sözlerle yorumlayan, Adamo, Juanito gibi yabancı şarkıcıların yanısıra, yerli şarkıcılar da bu tarzı kullanmaya başlamışlardır. Radyolarda, "Türkçe Sözlü Hafif Batı Müziği" olarak adlandırılan aranjman türünde şarkılar, eğlenceye yönelik yanı sıra gece kulüplerinde de söylenir oluştur (Orhan 2002:36).

Yine bu dönemde aranjmanlara benzeyen Türkçe sözlü şarkılar bestelenmesiyle ortaya çıkmıştır. Radyolarda "Türk Hafif Müziği" olarak adlandırılan bu türde, sözler biraz farklılaşmış, hatta kimi şairlerin şiirleri üzerine beste yapılmış, böylece şarkı sözü yazarlığı başlamıştır.

Türk Pop müziği 1965 sonrası yeni bir döneme girmiş, pop müziğin şekillenmesi için önemli bir adım atılarak 'Altın Mikrofon Müzik Yarışması'

gerçekleştirilmiştir. 70'li yıllara doğru gidilirken birçok yeni sanatçı ve topluluğun ortaya çıkılmasına öncülük edilmiştir. 1970'li yıllarda Nûkhet Duru, Nilüfer, Sezen Aksu, Erol Evgin, İlhan İrem gibi "Türk Hafif Müziği" türünde şarkı belirtenler piyasaya çıkmıştır. Erol Evgin, söz yazan Çiğdem Talu ve besteci Melih Kibar'la yaptığı ortak çalışmalarla adından söz ettirmiştir.

Ancak bu yıllar kapitalist sistemin de etkisini göstermeye başladığı yıllardır. Köyden kente göç ile gelenler de kendilerine yakın bulmadıkları aranjmanlar yerine arabesk müziğini talep etmeye başladılar. Orhan Gencebay bu türün kralı olarak bu yıllarda ortaya çıkmıştır.

1970'lerde yaşanan siyasi ve toplumsal hareketler müziği de doğrudan etkilemiş, politik şarkılar ağırlıklı olarak yer almaya başlamıştır. Anadolu pop/rock müzik tarzı çalışmalar yapan kimi müzisyenler bu alana kaymışlardır; Cem Karaca bunlara bir örnektir. Bu alanda çalışmalar yapmış diğer müzisyenler arasında; Selda, Fikret Kızılok, Timur Selçuk, Melike Demirağ sayılabilir (Orhan 2002:38).

1980 yılı, Türkiye'nin siyasi, toplumsal, ekonomik, kültürel yaşantısında son derece önemli bir yerde durmaktadır. 12 Eylül 1980'de gerçekleştirilen askeri darbe sonrası değişimler yaşamın her alanında olduğu gibi müzik ortamında da farklılaşmalara yol açmıştır. 1983' de başlayan "Özal" iktidarı ise bu değişimlerin ibresini popülistliğe yöneltmiştir. Arabesk kültür ve müzikle Turgut Özal ve çevresinin ilişkisi daha önce ele alınmıştır (Orhan 2002.39).

1980 ve sonrasının politik ortamından dolayı, önceki yıllarda politik müzik yapmış olan pek çok müzisyen yurt dışına gitmiştir. Cem Karaca, Melike Demirağ'ın da aralarında bulunduğu yurt dışına giden müzisyenler, 1990'larda, Özal'ın tohumlarını atıp yeşerttiği liberal, popülist politikanın, etkisiyle geri dönmüşlerdir.

80'lerin ilk yarısında pop müzik biraz durgunluk yaşamıştır. Çünkü gelişen kaset sektörü plak sektörünü etkilemiştir. Kaset yayınlamanın pahalıya mal olması ve korsan kasetçiliğin yoğun olması, müzisyenler ve yapımcılar

açıcısından olumsuz bir durum ortaya çıkarmıştır. Ancak 1986'da çıkan bandrol yasası ile korsan kaset durumunun önüne geçilmiştir.

80'li yıllarda Grup Gündoğarken, Yeni Türkü, Ezginin Günlüğü gibi bazı müzik grupları ortaya çıkmıştır.'80'lerde bir çeşitlilik de Yıldırım Gürses'in çalışmalarıyla Türkiye müzik ortamına girmiştir. TRT' den de destek alan Gürses "Çoksesli Türk Hafif Sanat Müziği" adı verilen bir çalışma yapmıştır.

Popüler müzikte 2000'lere doğru yaşanan bu durumun ilk adımları 1990'ların hemen başında atılmıştır. '80'lerin aranjör, stüdyo müzisyeni gibi teknik adamların birikimi, ithalatın serbest bırakılmasıyla müzik aletlerinde ve teknik donanımlarda gelişmiş teknolojiye kavuşulması, yayın tekeli elinde bulunduran TRT'nin yanı sıra, başta TV kanalları, radyolar açılması, popüler müzikler açısından ciddi fırsatlar yaratmıştır. "Pop patlaması" olarak nitelendirilen bu süreçte pop müzik alanında, geçmişin tanınmış müzisyen yüzlerinin yanı sıra pek çok yeni yüz piyasaya girmiştir. Bu yüzlerden çoğu zaman içinde kaybolup gitmekte ancak her gün yeni yüzler görülmeye devam etmektedir. Bu yüzler, tam da popüler kültür özelliklerine yaraşır bir biçimde, birbirinin benzeri ama farklıymış gibi yansıtılan imajlarıyla, tüketime yönelik, günübirlik eserlerle, pop müzik piyasasını canlandırmışlardır (Orhan 2002:43).

Bu yeni eğilimler, kendiliğinden arabeskin dışlanmasına yol açtı. Kimse, üzüntü istemiyordu artık. Bu yeni hayat tarzı, daha hafif, daha şen şakrak, daha Batılı bir müziğe ihtiyaç göstermekteydi ve bu da 'pop'tan başka bir şey olamazdı. Sezen Aksu ve Nilüferin albümleri rekor satışları sonucu bu durumun farkına varıldı. Normalde 80 ortasında başlaması gereken hareket ancak 90'lı yılların başında gerçekleşebildi. Bu dönemden sonra yüzlerce albüm ve sanatçı piyasaya çıkmaya başladı. Fakat bunlardan çok az günümüze kalmayı başardı.

2.4 Yurt İçi ve Yurt Dışı Araştırmalar

2.4.1 Yurt İçi İlgili Araştırmalar

Tokgöz(1980) 'Eskişehir ve Yozgat'ta Televizyon Reklamlarının Anne-Çocuk İlişisine Etkileri' konulu bir araştırma yapmıştır. Anket tekniğinin kullanıldığı bu araştırmada 410 anne-çocuk ikilisi ile görüşülmüştür. Araştırmanın ikinci bölümünde araştırmanın televizyon ile ilgili bulguları dünyada yapılan araştırmanın bulguları ile karşılaştırılmıştır. Araştırmada, çocuğun becerili ve becerisiz tüketim davranışı ile aile çevresi yönünden kurulan varsayımları kanıtlamada bilişsel gelişim kuramının geçerli olduğu görülmüştür Tüketimde cinsel farklılık erkek çocuk lehinedir Ayrıca, çocuğa tüketime yönelik beceriler aile içinde öğretilmektedir Yüksek öğrenimli anneler çocuklarına bu becerileri öğretirken, alt seviyedeki anneler çocuklarına yardımcı olmamaktadırlar Televizyon reklamlarının, çocuğun bilişsel yetilerini biçimlendirdiği ve yönlendirdiği gibi aile içinde kişiler arasında haberleşmeyi de başlattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tayfur (1989) "Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Etkisi" konulu araştırmasında televizyonun çocukları hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilediği sonucuna varmıştır Televizyonun yaşamın gizlerini anlayışı, davranış ve değerleri öğretebilme, olayları somuta indirgeme, örnekleri çoğaltma ve sözcük dağarcığını genişletmede olumlu yönde etkili olduğu; ancak reklam ve şiddet içeren programların çocuklar üzerinde çekingenlik ve saldırganlık yarattığı; böylece, çocukların ruhsal gelişimine olumsuz etki yaptığı sonucuna varmıştır.

Güngör ve Ersoy (1994) 'Televizyonun okul öncesi dönem çocuklarına etkisine ilişkin anne-baba görüşleri' adlı çalışmalarında televizyonun 1970 yılından sonra yaygınlaşmaya başladığını büyük-küçük herkes tarafından izlenir olduğunu belirtmektedirler.

Can (1995) "Okulöncesi Çocuklara Yönelik Televizyon Programları İçinde Çizgi Filmlerin Çocukların Gelişimine ve İletişimine Etkileri" adlı bir araştırma

yapmıştır. Bu çalışmada televizyonda yayınlanan 4 çizgi filmle ilgili olarak okulöncesi çocuklara 18 öğretmenlerine 24 soru yöneltilmiştir. Anketlerin değerlendirilmesi sonunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Okulöncesi çocukları çizgi filmlerden dolayı ya da dolaysız olarak fazlasıyla etkilenmektedirler. En çok da çizgi film kahramanlarının yaptığı hareketlerden, söylediği sözlerden etkilenmektedirler. Çizgi filmlerdeki olumlu ve olumsuz sözcükleri cümle dağarcıklarına katmaktadırlar. Kahramanlar kendilerine model olarak oynadıkları oyunlara katmaktadırlar. Oyuncaklarına çizgi film kahramanlarının adlarını vermektedirler. Oynadıkları oyun çeşitleri değişmekte, şiddete yönelik oyunlara ağırlık vermektedirler. Okulöncesi çocuklarını en fazla şiddete yönelik çizgi filmler etkilemektedir. Olumlu değerler ve özellikler taşıyan çizgi filmler ise çocukları olumlu yönde etkilenmektedirler. Susam Sokağı programı içindeki çizgi filmler buna bir örnektir.

Beron (1993) "Çocuk Programlarının Değerlendirilmesi" adlı bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada okulöncesi çocukların gelişiminde televizyonun etkisi ele alınıp belli başlı popüler programlar gözden geçirilip tartışılmış ve daha sonra televizyonun çocuklar üzerindeki etkisine yönelik yayınlar incelenmiştir. Bir reyting skalası hazırlanmış ve çocuk programları yayınlanan birkaç televizyon kanalına uygulanmıştır. Televizyon programlarının olumlu ve olumsuz yönlerini tartışmak üzere okulöncesi çocuğu olan 60 ailenin görüşleri ile reytingler karşılaştırılmıştır. Buna ek olarak, araştırmacı, çocuklarla birlikte bu programları seyretmiştir. Araştırma sonucunda, çizgi filmler dahil olmak üzere televizyon programlarının aile değerlerine katkıda bulunmadığı ve çocuğun sosyal davranışlarıyla ilgili model oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Topaloğlu (1998) "Televizyon Reklamlarının Çocuklar Üzerindeki Etkileri" adlı bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Televizyon reklamcılığı, çocukların tüketici olarak toplumsallaşmasında, beslenme bilincinde, cinsiyet saptamasında, dili kullanmasında etkili olmaktadır. Televizyon reklamcılığı, çocuklarda satın alma isteği uyandırmaktadır. Çocukların satın alma isteklerinin miktarı, yaş,

sosyo-ekonomik düzey, aile eğitimi, kültürel yetişimi, ilgi duydukları ürün sınıfı gibi diğerk değişkenlere göre önemli farklılıklar göstermektedir. Ayrıca, çocukların satın alma isteklerinin aile tarafından reddedilmesi bazı durumlarda artan gerginliklere ve aile-çocuk çatışmalarına yol açmaktadır.

Çilden (2001) 'Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme adlı çalışmasında 'İlköğretimden başlayarak, amansız bir yarış ortamında ve olağüstü ders yükü altında olan çocukların bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişimini sağlıklı bir düzenle sağlamak, okullarımızda uygulanmakta olan sözel ve sayısal alanlardaki yeteneklerin ortaya çıkarılması çabalarının yanı sıra, sanatsal yeteneklerin de ortaya çıkarılmasıyla mümkün olabilir. Günlük yaşantılarındaki tekdüzeliğı gidermek, bedensel, ruhsal ve zihinsel sağlıklarını koruyabilmek için ilköğretim çağındaki çocuklarımızı değişik aktivitelere yöneltmek gerekmektedir. Müziğin de içinde bulunduğu düzenli sanatsal etkinliklerle çocuklarımızın üzerindeki baskıların hafifletilmesi sağlanmalıdır. Müzik, insanın yaşamında vazgeçilmez bir olgu ve çocuğun doğal çevresinde etkileştiğı önemli bir boyuttur. Öğrenme bireyin davranışlarını değiştiren bir süreçtir. Müzik eğitiminin amacı da, çocuklarımızın sanatın bu önemli boyutunu yeterli derecede algılayarak davranışlarında olumlu değişiklikler yaratmalarını sağlamaktır.

Başer (2003) 'Müziğin Okul öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı' adlı makalesinde, gerek beden, gerek zihin gelişiminin en hızlı seyrettiğı bebeklik ve erken çocukluk döneminde müzikli eğitimin bu gelişime katkıda bulunarak eşlik edebileceğine bilhassa dikkat çekilmektedir. Dünyanın birçok ülkesinde Suzuki, Kodally ve Orff metotlarıyla müzik eğitiminin 1,5 yaş grubuyla başlatan okulların bulunmakta olduğunu belirtmiştir. Erken yaşta müzik eğitime başlanmasının ana hedefinin profesyonel müzisyen yetiştirmek değil, çocukta etkin ve sağlıklı bir gelişimi elde edebilmek olduğunu vurgulamaktadır. Başer, müziğin başta dil gelişimi olmak üzere, sosyal gelişim, kişilik gelişimi, zihin gelişimi ve duygusal gelişime açıkça katkıda bulunmakta olduğunu vurgulamaktadır.

Yıldırım (2004) 'Popüler Müzik ve Müzikal Kimlik' adlı makalesinde popüler müziğin, kente uyum sağlama sürecinin ara momenti iken zamanla bireyi kuşatarak yaşamın kendisine dönüştüğünü belirtmiştir. Müziğin anlamlandırılması söz konusu olduğunda "bana hitap ediyor" gibi muğlak yanıtlarla geçirildiğini, yanıtlayıp aynı zamanda rasyonel yaşam alanlarının popüler kültür içindeki hapsolmuşluğuna, donmuşluğuna değinmiştir.

Popüler müziğin oluşturduğu simgesel kahramanların modeli kültürel arka planımızı eriterek, bizi bilinçsizleşme boyutuna ittiğini, Müzik beğenisi bilinenin ötesinde sunulan modellerin görselliği üzerinden, insanları ne kadar etkilediğine göre dönüşüme uğradığını vurgulamaktadır.

Morgül(2004) 'Sanatta Küresel Kirlenme' adlı çalışmasında deforme edilen, kullanılıp atılan bir meta haline getirilen bir kültür ve sanatın, yok edilme tehlikesini yaşadığından bahsetmiş, Dünyanın bu yolla tek kültüre, kültürsüzlüğe doğru gitmekte olduğunu belirtmiştir. Postmodernizmin, insanlığın asırlarca emek vererek yarattığı tüm klasik sanatları tehdit etmekte, değer kaybına uğratmakta ve günlük kâr hesaplarıyla tüketmekte olduğunu, bu nedenle postmodern ürünlerin ve popülist yaklaşımların teşhir edilmesi tehlikenin bertaraf edilmesinin önemine değinmiştir. Sanatçı, küreselleşmenin bir avuç azınlığa sunduğu nimetlerden yararlanmak uğruna, günlük popülist hesaplarla postmodern ürünler verirse ürünlerinin geleceğe kalmayacak olduğunu vurgulamaktadır.

Şahin (2005) 'Türkiye'de Gençliğin Toplumsal Kimliği ve Popüler Tüketim Kültürü' adlı makalesinde özellikle medya tarafından oluşturulan popüler kitle kültürünün gençlik açısından ne ifade ettiği ve bu kültürün gençliği nasıl kuşattığı analiz edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, Türkiye'de popüler kültürün gençler arasında yükselen değer haline gelmesinde hangi etkenler rol oynamaktadır sorusuna yanıt aranmış ve bu bağlamda, popüler kültürün gençlerin gündelik yaşamlarında olup bitenlere etkisinin hangi boyutlarda gerçekleştiği, popüler kültürün gençlerin dünyaya, toplumsal yaşama,

insanlığa ve kendi öz varlıklarına ilişkin bakışlarını, tutum ve davranışlarını, değer, duygu ve düşüncelerini nasıl biçimlediğine, değiştirdiğine veya dönüştürdüğüne ilişkin saptamalarda bulunulmuştur. Hızlı toplumsal değişimle birlikte gençlerin zamanlarının çoğunu ailelerinin dışında geçirmeye başlamaları, aile içindeki doğal eğitim sürecinin yerini çeşitli kurumlara bırakmasına neden olmuştur. Günümüz gençliği açısından, sosyalizasyon sürecinde ebeveynlerin ve öğretmenlerin sosyalleştirici rolleri, özellikle televizyon ve internet aracılığıyla yayılan, eğlence ve gösteri endüstrisi tarafından oluşturulan ve pazarlanan popüler görsel kültür unsurlarının sunduğu modeller karşısında daha az etkide bulunur hale gelmiştir.

Özeren (2005) 'Popüler Müzik ve Toplumsal Yaşam Kalitesi' adlı bildirisinde günümüz toplumsal yaşamında oldukça geniş yer tutan, popüler kültürün de en önemli unsurlarından biri olan popüler müziğin; tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de müzik endüstrisinin en önemli kaynaklarından biri konumuna geldiğine değinmiştir. Bildiri aracılığıyla, popüler müziğin topluma; toplumun popüler müziğe olumlu olumsuz etkilerinin incelenmesini amaçlanmaktadır. Özeren çalışmasında popüler müzik olgusunun iyi analiz edilirse; müzik endüstrisi, toplumsal yaşam gibi boyutlarıyla objektif biçimde değerlendirilebilirse; özellikle dünyanın en genç nüfuslarından birine sahip olan ülkemizde yetişmekte olan yaklaşık 30 milyon çocuk ve gencin, Atatürk'ün öngörülerini doğrultusunda ülkemiz geleceğinin gönül rahatlığıyla emanet edilebileceği kalitede bir yaşam biçimine sahip olmaları yönünde kayda değer bir katkı sağlanmış olacağını vurgulamaktadır.

Ceylan, Demirbağ ve Çiftçi(2005) 'Müzik videolarındaki müstehcenliğin 7-12 yaş çocuklar üzerindeki etkisi' adlı çalışmalarında müzik videolarının cazibesini artırmak için içeriğinde cinsel sömürü yapıldığını ve çocukların bu sömürüye maruz bırakılmakta, yani istismar edilmekte olduğuna değinmişlerdir. Bu durumun çocuk ve gençlerde bilinçaltı düzeyde bir takım olumsuz etkilere neden olabileceğini, erken yaşta bu tür görüntülere maruz

kalma sürekli cinsel uyarılma nedeniyle çocuklarda cinsel yaşı giderek aşağı çekilmesine onlarda pornografik gösterimlere duyarsızlaşmasına ve ileriki yaşamlarında pornografik gösterimi meşrulaştırma ve bu tür eylemleri taklit etmelerine neden olabilmekte ve müstehcenliğin kabul edilebilirlik sınırının genişlemesine yol açabileceğini vurgulamışlardır. Bu konuda medya kuruluşlarının özdenetim ilkelerine ve yasalara uymaları, ebeveynlerinin çocuklarının müzik videolarını izlemeleri konusunda çok daha titiz davranmaları gerekmekte olduklarını belirtmektedirler.

Özkan(2006) ‘Popüler Kültür ve Eğitim’ adlı makalesinde popüler kültür ile eğitim arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Çalışmada öncelikle popüler kavramı tanımlanmış, popüler kültür örneklerle açıklanmıştır. Daha sonra eğitim kavramı açıklanmıştır. Çalışmanın son kısmında popüler kültür kavramı ile eğitim kavramları arasında ilişki kurulmaya çalışılmıştır.

Berrakçay (2006) Müzik Yarışmaları ve Medya adlı makalesinde insanların örgütlü yaşamla birlikte, o örgütlü yaşamın doğasına uygun ve o örgütlü tarzı destekleyen veya karşıtlığı üreten yarışmanın kendiliğinden başladığını belirtmektedir. Serbest zamanın kullanımında ve dilde yoğun bir egemenlik (emperyalizm) ve mücadelenin var olduğunu, bu mücadelenin egemenliği yansıtan biçimde ifade edildiği bir yerin de televizyon olduğunu vurgulamaktadır. Türkiye’de yapılan müzik yarışmalarına genel olarak bakıldığında, sadece medya kuruluşları tarafından üretilen yarışmaların büyük ilgi görmesinin doğal bir sonuç olduğunu, bölgesel ve küçük çaplı müzik yarışmaları sadece ulaşabildiği çevrede küçük bir toplum tarafından ilgi gördüğüne değinmiştir.. Her ne kadar çekici hale getirip yarışmacı çekebilmek gibi misyonları olsa da asıl amaç eğlence olduğunu ve bu tür yarışmalar ancak medya ile bütünleştiği zaman bir meta haline geldiğini vurgulamaktadır.

2.4.2 Yurt Dışı İlgili Araştırmalar:

Brown(2006) 'Ortaokul Öğrencilerinin Duyguları Üzerinde Hip-Hop Müziğin Başlıca Etkileri' adlı Negro Educational Review dergisinde çıkan makalesinde çocukların daha kaliteli hip-hop müzik tüketicileri olmaları için yetişkinlere araştırma temelli metodlar sunulmasını gerektiğini belirtmiştir.

Moore(2007) 'Popüler Müzik Öğrencilerin Önemli Sosyal Konulara Odaklanmalarına Yardımcı Olur.' adlı çalışmasında genç öğrencilere önemli sosyal konuları öğretebilmek için sosyal dersleri, müzik ve diğer sanat dersleri gibi öğrencileri bilişsel ve duygusal olarak bağlayacak biçimde bir bütün olarak ele almak gerektiğini belirtmektedir. Moore müzik yaparak ya da bir müzik videosunu izlettirerek, öğrencilerin entelektüel, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarına başvurarak geniş bir görsellik, ses, sembol ve hareket sunabileceğini araştırmasında belirtmiştir. Bu makale, akademik disiplinden uzak bir tavırla, sosyal konuların yaratıcı yaklaşımlar ile öğretilebileceğini vurgulamaktadır.

Rodriguez(2004) 'Boşluğu Doldurmak: Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi' adlı çalışmasında sınıf ortamı içinde popüler müzik ile ilgili eğilim ve konuları ele almaktadır. Öğretmen eğitimi, etkili öğretim yöntemleri ve kaliteli repertuarın seçimi için neler yapılması gerektiğine değinilmiştir.

Woody (2007) 'Okulda Popüler Müzik: Konuların Tekrar Ele Alınması— Otantik Olabilmek İçin Popüler Müziği Yerel Müzik Süreçlerine Uygun Bir Şekilde Öğretmeliyiz' adlı çalışmasında kırk yılı aşkın bir süredir Amerika'da popüler müziğin büyük bir çeşitlilik, orijinallik ve değişim göstermiş olduğunu, son yıllardaki bu değişime karşılık, aynı şeyi Amerikan müzik eğitimi için söylemenin zor olduğundan bahsetmektedir. Woody müzik eğitimcilerinin popüler müziği müfredattan uzak tuttuğunu, müzik öğretmenlerinin klasik müziğe ya da geleneksel okul müziğine odaklı derslere yönelik öğrenciyi motive etmek için popüler müziği bir çekici olarak kullandıklarını belirtmiştir.

Bu metinde yazar, popüler müziğin öğretmenler tarafından nasıl otantik bir biçimde öğretilbileceğini ele almaktadır.

White ve McCormack(2006) Social Studies dergisinde yayınlanan ‘Müzikteki Mesaj: Popüler Kültür ve Sosyal Konular Eğitimi.’ adlı makalelerinde eğitimcilerin sosyal konuları, tarihi olayları daha da etkili kılabilmek için müzikten yararlandıklarını belirtmişlerdir. Gençler için popüler kültür ve müziğin önemli olması nedeniyle, öğretmenlerin popüler müziğe dair anlayış ve uygulama eğitimi geliştirmesinin önemli olduğunu, tarihteki zaman ve konuları popüler kültürle bağlantı kurmanın ve kültürel kimliği canlandırmanın çok önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Yim(2005) ‘Televizyon programlarındaki müziklerin küçük çocuklar üzerine etkisi’ adlı çalışmasında erken çocukluk dönemindeki çocuklar için hazırlanmış olan ‘uçmayı öğren’ adlı televizyon programındaki müziklerin çocuklar üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda 2-8 yaş arasındaki çocuklara 26 program izletilmiş ve önceden belirlenen hedeflere yakınlığı tespit edilmiştir. Bu programlarda çocuklara toplum ve doğa ile ilişki kurmalarına yardımcı olmak, kendi kendilerine öğrenmelerine olanak sağlamak, öğrenmede yaratıcılığı desteklemek, çevrelerini gözleme yetisini kazandırmak amaçlanmıştır. Bu çalışmanın amacı televizyon programlarındaki müziğin küçük çocuklar üzerindeki etkisini değerlendirmektir.

BÖLÜM 3 YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Araştırmanın modeli, betimleme-survey yöntemidir. Betimleme- survey yöntemi ile olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğu betimlenmeye, açıklanmaya çalışılır (Kaptan, 1991; Karasar, 1998; Turgut ve Baykul 1992.).

3.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Samsun ilinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4- 6 yaş grubu çocukların anne-baba ve öğretmenleri oluşturmaktadır.

Samsun ilinde Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı 22 özel okul öncesi kurum bulunmakta ve burada 38 öğretmen görev yapmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 16 bağımsız resmi okul öncesi kurumda 68 öğretmen; 9 özel okul öncesi kurumda 25 öğretmen bulunmaktadır. Ayrıca 960 ilköğretim okulunun 550'sinde anasınıfı bulunmakta ve bunlarda yaklaşık 750 öğretmen görev yapmaktadırlar.

Araştırmanın örnekleme oluşturulurken; seçkisiz seçim(random) yöntemiyle seçilen 10 okul öncesi eğitim kurumu örnekleme alınmıştır. Bunlardan 3'ü Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı özel anaokulu; 3'ü Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının anaokulları; 3'ü Milli Eğitime bağlı özel anaokulu, 1'i Milli Eğitime bağlı resmi anaokuludur. Bu 10 farklı okul öncesi eğitim kurumundaki 44 öğretmen ve bu okullardaki çocukların toplam 420 anne-babası örnekleme oluşturmaktadır.

3.3 Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada problemin ve alt problemlerin incelenebilmesi amacıyla anne-baba ve öğretmen için ayrı iki anket formu hazırlanmıştır. Anne-babalar için

hazırlanan anket formunda 19 soru, öğretmenler için hazırlanan anket formunda 19 soru bulunmaktadır. Bu anket formları her okulun mevcudu öğrenildikten sonra okullara dağıtılmıştır. Anne-babanın dolduracağı anket formları için her sınıfın öğretmeninden yardım istenmiş, formlar öğretmenler sayesinde velilere ulaştırılmış sonra da toplanılmıştır. Bilgisayar ortamında SPSS 13.0. programı ile çözümlenen veriler yüzde ve frekans dağılımları ve kay kare sonuçlarından yararlanılarak yorumlanmıştır. Anlamlılık düzeyi ,05 olarak alınmıştır. Toplam 420 anne-baba anket formu ve 44 öğretmen anket formu verisi bu programa aktarılmıştır. Veri girişi tamamlanınca öncelikle her sorunun ayrı frekans dağılımına bakılmış, daha sonra da iki farklı soru arasındaki frekans dağılımı için çapraz tablo oluşturulmasına ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

BÖLÜM 4 BULGULAR

Bu bölümde okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına etki eden popüler müziklerin etkileri, çocuğun popüler müziğe ilgi durumu, anne-babalarının etkileri, okul öncesi kurumlarının etkileri ve kitle iletişim araçlarının etkileri olarak dört başlık altında anket verilerine göre incelenmiştir. Anket sonuçlarından elde edilen veriler sonucunda istatistiksel analizlere ve bu analizler sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1 Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Popüler Müziklerden Etkilenme Durumları

Bu bölümde okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarında popüler müziğin etki durumlarını gösteren anket sorularının incelenmesine yer verilmiştir.

1.1 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların popüler müziklere ilgileri hangi düzeydedir?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.1’de verilmektedir.

Tablo 1.1 Çocukların Popüler Müziklere İlgisi Durumları

	f	%
Çok ilgilenir	118	28,1
Biraz ilgilenir	265	63,1
Hiç ilgilenmez	37	8,8
Toplam	420	100,0

Tablo 1.1.’e bakıldığında 420 anne-babadan %63,1’i olan 265 anne-baba çocuklarının popüler müzikle biraz ilgilendiğini, %28,1’i olan 118 anne-baba çocuklarının popüler müzikle çok ilgilendiğini, %8,8’i olan 37 anne-baba ise çocuklarının popüler müzikle hiç ilgilenmediğini belirtmiştir.

1.2 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumları nasıldır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.2’de verilmektedir.

Tablo 1.2 Çocukların Popüler Müzik Şarkıcılarından Etkilenme Durumları

	f	%
Çok etkileniyor	64	15,2
Biraz etkileniyor	213	50,7
Hiç etkilenmiyor	143	34,0
Toplam	420	100,0

Tablo 1.2’ye bakıldığında 420 anne-babadan %50,7’si olan 213’ü çocuklarının popüler müzik şarkıcılarından biraz etkilendiğini, %34’ü olan 143’ü hiç etkilenediklerini, %15,2’si olan 64 anne-baba ise çocuklarının popüler müzik şarkıcılarından çok etkilendiklerini belirtmişlerdir.

1.3 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların son zamanların tanınmış popüler müzik şarkılarını söyleme durumları nasıldır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.3’te verilmektedir.

Tablo 1.3 Çocukların Son Zamanların Tanınmış Popüler Müzik Şarkılarını Söyleme Durumları

	f	%
Söylüyorlar	42	95,5
Söylemiyorlar	2	4,5
Toplam	44	100,0

Tablo 1.3’e bakıldığında çocuklarının tanınmış popüler müzik şarkılarını söylediklerini belirten %95,5 ile 42 anne-baba, söylemediklerini belirten %4,5 ile 2 anne-baba bulunmaktadır.

1.4 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model alma durumları nasıldır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.4’te verilmektedir.

Tablo 1.4 Çocukların Popüler Müzik Şarkıcılarını Model Alma Durumları

	f	%
Model alıyorlar	31	70,5
Model almıyorlar	13	29,5
Toplam	44	100,0

Tablo 1.4'e bakıldığında çocukların popüler müzik şarkıcılarını model aldıklarını belirten %70,5'i olan 31 öğretmen bulunmaktadır. Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model almadıklarını belirten %29,5 ile 13 öğretmen bulunmaktadır.

1.5 numaralı alt problemde ifade edilen '**Çocukların popüler müzik şarkılarının söz veya melodilerini söyleme durumu nasıldır?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.5'te verilmektedir.

Tablo 1.5 Çocukların Popüler Müzik Şarkılarının Söz veya Melodilerini Söyleme Durumları

	f	%
Sadece sözlerini tam olarak söylüyorlar	4	9,1
Sadece melodisini tam olarak söylüyorlar	6	13,6
Hem sözlerini hem de melodisini tam olarak söylüyorlar	27	61,4
Ne sözlerini ne de melodisini tam olarak söyleyemiyorlar	7	15,9
Toplam	44	100,0

Tablo 1.5'e bakıldığında çocukların popüler müziklerin hem sözlerini hem de melodisini tam olarak söylediklerini belirten %61,4 ile 27 öğretmen, ne sözlerini ne de melodileri tam olarak söyleyemediklerini belirten %15,9 ile 7 öğretmen, sadece melodisini tam olarak söylediklerini belirten %13,6 ile 6 öğretmen, sadece sözlerini tam olarak söylediklerini belirten %9,1 ile 4 öğretmen bulunmaktadır.

1.6 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların popüler müzik şarkılarının hızlarıyla ilgili tercihleri nasıldır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.6’da verilmektedir.

Tablo 1.6 Çocukların Popüler Müzik Şarkılarının Hızlarıyla İlgili Tercih Durumları

	f	%
Hızlı olanı tercih ediyorlar	24	54,5
Yavaş olanı tercih ediyorlar	1	2,3
Orta hızda olanı tercih ediyorlar	3	6,8
Hepsini tercih ediyorlar	16	36,4
Toplam	44	100,0

Tablo 1.6’ya bakıldığında öğretmenler çocukların popüler müzik şarkılarını tercihlerinde %54,5’ü olan 24 öğretmen hızlı olanı tercih ettiklerini, %36,4’ü olan 16 öğretmen hepsini tercih ettiklerini, 56,8’i olan 3 öğretmen orta hızda olanı tercih ettiklerini, %2,3’ü olan 1 öğretmen ise yavaş olanı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

1.7 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Popüler müzikler çocukların kişilerarası ilişkilerini olumlu olarak nasıl etkilemektedir?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.7’de verilmiştir.

Tablo 1.7 Popüler Müziklerin Çocukların Kişilerarası İlişkilerini Olumlu Olarak Etkileme Durumu

	f	%
Çok etkiliyor	14	31,8
Biraz etkiliyor	27	61,4
Hiç etkilemiyor	3	6,8
Toplam	44	100,0

Tablo 1.7’ye bakıldığında 27 öğretmen popüler müziklerin çocukların kişilerarası ilişkilerini olumlu olarak biraz etkilediğini, 14 öğretmen çok etkilediğini, 3 öğretmen ise hiç etkilemediğini belirtmiştir.

1.8 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Popüler müzikler çocukların kişilerarası ilişkilerini olumsuz olarak nasıl etkilemektedir?**’ sorusuna

ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.8’de verilmiştir.

Tablo 1.8 Popüler Müziklerin Çocukların Kişilerarası İlişkilerini Olumsuz Olarak Etkileme Durumu

	f	%
Çok etkiliyor	10	22,7
Biraz etkiliyor	23	52,3
Hiç etkilemiyor	11	25,0
Toplam	44	100,0

Tablo 1.8’e bakıldığında 23 öğretmen popüler müziklerin çocukların kişilerarası ilişkilerini olumsuz olarak biraz etkilediğini, 10 öğretmen çok etkilediğini, 11 öğretmen ise hiç etkilemediğini belirtmiştir.

4.2 Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Etkilerinde Anne-Babalarının Rolü

Bu bölümde okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarında anne-babaların etkisini gösteren anket sorularının incelenmesine yer verilmiştir.

2.1 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların popüler müziğe ilgileri ile babalarının meslekleri arasında nasıl bir ilişki vardır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.1’de verilmektedir.

Tablo 2.1 Çocukların Popüler Müziğe İlgileri ile Babalarının Meslekleri Arasındaki İlişki Durumu

		Popüler müziğe ilgi durumu			Toplam
		Çok ilgilenir	Biraz ilgilenir	Hiç ilgilenmez	
Baba meslek	Memur	23	62	7	92
	İşçi	10	16	0	26
	Eğitimci	17	18	5	40
	Serbest Meslek	66	167	24	257
Toplam		116	263	36	415

$$\chi^2=10,482 \text{ p}=,106 \text{ p}>0,05$$

Tablo 2.1’e bakıldığında çocuğunun popüler müzikle çok ilgilendiğini

söyleyen 116 babanın 23'ü memur, 10'u işçi, 17'si eğitimci, 66'sı serbest meslek sahibidir. Çocuğunun popüler müziklerle biraz ilgilendiğini söyleyen 263 babanın 62'si memur, 16'sı işçi, 18'i eğitimci, 167'si serbest meslek sahibidir. Çocuğunun popüler müzikle hiç ilgilenmediğini söyleyen 36 babanın 7'si memur, 5'i işçi, 24'ü serbest meslek sahibidir. Çocukların popüler müziğe ilgileri ile babalarının meslekleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları, anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

2.2 numaralı alt problemde ifade edilen '**Çocukların popüler müziğe ilgileri ile annelerinin meslekleri arasında nasıl bir ilişki vardır?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.2'de verilmektedir.

Tablo 2.2 Çocukların Popüler Müziğe İlgileri ile Annelerinin Meslekleri Arasındaki İlişki Durumu

		Popüler müziğe ilgi durumu			Toplam
		Çok ilgilenir	Biraz ilgilenir	Hiç ilgilenmez	
Anne meslek	memur	14	41	4	59
	işçi	7	5	0	12
	eğitimci	17	32	6	55
	ev hanımı	52	149	18	219
	serbest meslek	28	37	9	74
Toplam		118	264	37	419

$$\chi^2=15,379 \text{ } p=,052 \text{ } p> 0,05$$

Tablo 2.2'ye bakıldığında çocuğunun popüler müzikle çok ilgilendiğini söyleyen 118 annenin 14'ü memur, 7'si işçi, 17'si eğitimci, 52'si ev hanımı, 28'i serbest meslek sahibidir. Çocuğunun popüler müziklerle biraz ilgilendiğini söyleyen 264 annenin 41'i memur, 5'i işçi, 32'si eğitimci, 149'u ev hanımı, 37'si serbest meslek sahibidir. Çocuğunun popüler müzikle hiç ilgilenmediğini söyleyen 37annenin 4'ü memur, 6'sı işçi, 18'i ev hanımı, 92'u serbest meslek sahibidir. Çocukların popüler müziğe ilgileri ile annelerinin meslekleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları, anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

2.3 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların televizyon izleme zaman dilimleri ile babalarının eğitim düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.3’de verilmektedir.

Tablo 2.3 Çocukların Televizyon İzleme Zaman Dilimleri ile Babalarının Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişki Durumu

		tv izleme zamanı				Toplam
		sabah	öğleden sonra	akşam	gece	
Baba eğitim	İlkokul ve altı	17	16	14	0	47
	ortaokul	17	9	7	0	33
	lise	63	32	58	2	155
	üniversite ve üstü	64	21	95	0	180
Toplam		161	78	174	2	415

$$\chi^2=28,498 \text{ p}=,001 \text{ p} < 0,05$$

Tablo 2.3’e bakıldığında ilkokul ve altı eğitim düzeyi olan babaların çocukları televizyon izleme zaman dilimleri sabah 17, öğleden sonra 16, akşam 14 çocuktur. Ortaokul eğitim düzeyine sahip babaların çocukları sabah 17, öğleden sonra 9, akşam 7 çocuktur. Lise eğitim düzeyine sahip babaların çocukları sabah 63, öğleden sonra 32, akşam 58 çocuktur. Üniversite ve üstü eğitim düzeyine sahip babaların çocuklarından sabah 64, öğleden sonra 21, akşam 95 çocuk televizyon izlemektedir. Çocukların televizyon izleme zaman dilimleri ile babalarının eğitim düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları, anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

2.4 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların televizyon izleme zaman dilimleri ile annelerinin eğitim düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.4’te verilmektedir.

Tablo 2.4 Çocukların Televizyon İzleme Zaman Dilimleri ile Annelerinin Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişki Durumu

		tv izleme zamanı				Toplam
		sabah	öğleden sonra	akşam	gece	
Anne eğitim	ilkokul	37	30	23	0	90
	ortaokul	9	9	9	0	27
	lise	69	22	50	1	142
	üniversite	48	18	93	1	160
Toplam		163	79	175	2	419

$$\chi^2=44,401 \text{ p}=,000 \text{ p} < 0,05$$

Tablo 2.4'e bakıldığında ilkokul ve altı eğitim düzeyi olan annelerin çocukları televizyon izleme zaman dilimleri sabah 37, öğleden sonra 30, akşam 23 çocuktur. Ortaokul eğitim düzeyine sahip babaların çocukları sabah 9, öğleden sonra 9, akşam 9 çocuktur. Lise eğitim düzeyine sahip babaların çocukları sabah 69, öğleden sonra 22, akşam 50 çocuktur. Üniversite ve üstü eğitim düzeyine sahip babaların çocuklarından sabah 48, öğleden sonra 18, akşam 93, gece 1 çocuk televizyon izlemektedir. Çocukların televizyon izleme zaman dilimleri ile annelerinin eğitim düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları, anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

2.5 numaralı alt problemde ifade edilen '**Anne-Babalar çocuklarını müzik dinlerken yönlendirmekte midirler?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.5'te verilmektedir.

Tablo 2.5 Anne-Babaların Çocuklarını Müzik Dinlerken Yönlendirme Durumu

	f	%
Yönlendiriyorum	134	31,9
Yönlendirmiyorum	286	68,1
Toplam	420	100,0

Tablo 2.5'e bakıldığında 420 anne-babadan %68,1'i olan 286'sı çocuklarını müzik dinlerken yönlendirmediğini, %31,9'u olan 134 anne-baba ise çocuklarını müzik dinlerken yönlendirdiğini belirtmiştir.

2.6 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların anne-babaları tarafından müzik dinlerken yönlendirmeleri ile çocuğun cinsiyeti arasında nasıl bir ilişki vardır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.6’da verilmektedir.

Tablo 2.6 Çocukların Anne-Babaları Tarafından Müzik Dinlerken Yönlendirilmeleri ile Çocuğun Cinsiyeti Arasındaki İlişki Durumu

		Cinsiyet		Toplam
		Kız	Erkek	
Müzik dinlerken yönlendirme durumu	Yönlendiriyorum	79	55	134
	Yönlendirmiyorum	133	153	286
Toplam		212	208	420

$$\chi^2=5,660 \text{ } p=,017 \text{ } p \leq 0,05$$

Tablo 2.6’ya bakıldığında 420 anne-babadan 286’sı çocuklarını müzik dinlerken yönlendirmediğini belirtmiştir. Çocuklarını yönlendirmediğini belirten 286 anne-babadan 133’ü kız, 153’ü erkek çocuğa sahiptir. Çocuklarını yönlendirdiğini belirten 134 anne-babadan 73’ü kız, 55’i ise erkek çocuğa sahiptir. Çocukların anne-babaları tarafından müzik dinlerken yönlendirilmeleri ile çocuğun cinsiyeti arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları, anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir

2.7 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Anne-Babaların çocukları ile birlikte müzik dinleme durumları nasıldır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.7’de verilmektedir.

Tablo 2.7 Anne-babaların Çocukları İle Birlikte Müzik Dinleme Durumu

	f	%
Dinliyoruz	327	77,9
Dinlemiyoruz	93	22,1
Toplam	420	100,0

Tablo 2.7’ye bakıldığında 420 anne-babadan %77,9’u olan 327 anne-baba çocukları ile birlikte müzik dinlediklerini, %22,1 olan 93 anne-baba ise birlikte müzik dinlemediklerini belirtmişlerdir.

2.8 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Anne-Babaların çocukları ile birlikte müzik dinlerken müzik tercihlerinde kimler etkili olmaktadır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.8’de verilmektedir.

Tablo 2.8 Anne-babaların Çocukları ile Birlikte Müzik Dinlerken Müzik Tercihlerinde Etkili Olan Kişilerin Durumu

	f	%
Çocuğum Etkili Oluyor	90	21,4
Ben Etkili Oluyorum	46	11,0
Birlikte Karar Veriyoruz	194	46,2
Toplam	330	78,6
Birlikte Müzik Dinlemeyenler	90	21,4
Toplam	420	100,0

Tablo 2.8’e bakıldığında birlikte müzik dinleyen 330 anne-babadan %46,2’si olan 194 anne-baba müzik dinleme durumunda birlikte karar verdiklerini belirtmişlerdir. %21,4’ü olan 90 anne-baba çocuklarının bu tercihte etkili olduğunu, %11’i olan 46 anne-baba ise kendisinin müzik tercihinde etkili olduğunu belirtmiştir.

2.9 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Anne-Babalar ile çocuklarının müzik zevkleri ne derece benzemektedir?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.9’da verilmektedir.

Tablo 2.9 Anne-Babalar ile Çocuklarının Müzik Zevklerinin Benzeme Durumu

	f	%
Çok benziyor	94	22,4
Biraz benziyor	265	63,1
Hiç benzemiyor	61	14,5
Toplam	420	100,0

Tablo 2.9’a bakıldığında 420 anne-babadan %22,4’ü olan 94’ü çocukları ile müzik zevkinin çok benzediğini belirtmiş, %63,1’i olan 265 anne-baba müzik zevkinin biraz benzediğini, %14,5’i olan 61 anne-baba ise çocukları ile müzik zevkinin hiç benzemediğini belirtmiştir.

2.10 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Anne-Babalar çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültür ürünlerini tercih etmekte midirler?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.10’da verilmektedir.

Tablo 2.10 Anne-Babaların Çocuklarının Gereksinimlerini Karşılarken Popüler Kültür Ürünlerini Tercih Durumu

	f	%
Tercih ediyorum	316	75,2
Tercih etmiyorum	104	24,8
Toplam	420	100,0

Tablo 2.10’a bakıldığında 420 anne-babadan çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültür ürünlerini tercih ettiğini %75,2’i olan 316 anne-baba belirtmiştir. Bu ürünleri tercih etmediğini ise %24,8 ‘i olan 104 anne-baba belirtmiştir.

2.11 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocuğun gereksinimlerini karşılarken popüler kültür ürünlerini tercih etmede anne-baba ve çocuğun etkisi nedir?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1.11’de verilmektedir.

Tablo 2.11 Anne-Baba ve Çocuktan Çocuğun Gereksinimlerini Karşılarken Popüler Kültür Ürünlerini Tercih Etme Durumu

	f	%
Ben tercih ediyorum	20	4,8
Çocuğum tercih ediyor	238	56,7
Her ikimiz de tercih ediyoruz	132	31,4
Her ikimiz de tercih etmiyoruz	30	7,1
Toplam	420	100,0

Tablo 2.11’e bakıldığında 420 anne-babadan %56,7’si olan 238’i çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültüre ait ürünleri çocuklarının tercih ettiğini belirtmiştir. %31,4’ü olan 132 anne-baba her ikisinin de bu ürünleri tercih ettiğini belirtmiştir. %4,8’i olan 20 anne-baba popüler kültür ürünlerini

kendisinin tercih ettiğini belirtirken, %7,1'i olan 30 anne-baba ise bu ürünleri ne çocuğunun ne de kendisinin tercih etmediğini belirtmiştir.

2.12 numaralı alt problemde ifade edilen '**Anne-Babalar için çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültüre ait ürünler ne derece önemlidir?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.12'de verilmektedir.

Tablo 2.12 Anne-Babalar İçin Çocuklarının Gereksinimlerini Karşılarken Popüler Kültüre Ait Ürünlerin Önem Durumu

	f	%
Çok önemli	67	16,0
Biraz önemli	233	55,5
Hiç önemli değil	120	28,6
Toplam	420	100,0

Tablo 2.12'ye bakıldığında 420 anne-babadan %55,5'i olan 233'ü çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültüre ait ürünlerinin biraz önemli olduğunu belirtmiş, %28,6'sı olan 120 anne-baba bu ürünlerin hiç önemli olmadığını belirtmiş, %16'sı olan 67 anne-baba ise çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültür ürünlerinin çok önemli olduğunu belirtmiştir.

2.13 numaralı alt problemde ifade edilen '**Anne-Babalar televizyonda en çok hangi tür programları izlemektedir?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.13'de verilmektedir.

Tablo 2.13 Anne-Babaların Televizyonda İzledikleri Program Türleri
Haber Programı İzleme Durumu

	f	%
İzlemeyenler	45	10,7
1.Tercih	268	63,8
2.Tercih	56	13,3
3. Tercih	21	5,0
Diğer	30	7,1
Toplam	420	100,0

420 anne-babadan 268'i birinci tercih olarak haber programını izlemektedir. Anne-babaların % 63,8'i birinci tercih olarak evde haber programlarını izlediklerini belirtmektedir.

Kültür Eğitim Programı İzleme Durumu

	f	%
İzlemeyenler	118	28,1
1.Tercih	29	6,9
2.Tercih	94	22,4
3. Tercih	62	14,8
Diğer	117	27,8
Toplam	420	100,0

420 anne-babadan 94'ü ikinci tercih olarak kültür eğitim programları izlediklerini belirtmişlerdir. Birinci tercih olarak kültür eğitim programı izlediğini belirten 29 anne-baba vardır. Anne-babaların % 22,4'ü ikinci tercih olarak evde kültür eğitim programlarını izlediklerini belirtmektedir.

Müzik Programı İzleme Durumu

	f	%
İzlemeyenler	96	22,9
1.Tercih	23	5,5
2.Tercih	47	11,2
3. Tercih	85	20,2
Diğer	169	40,2
Toplam	420	100,0

420 anne-babadan 85'i üçüncü tercih olarak müzik programlarını izlediklerini belirtmişlerdir. Birinci tercih olarak müzik programlarını izlediğini belirten 23 anne-baba vardır. Anne-babaların % 20,2'si üçüncü tercih olarak evde müzik programlarını izlediklerini belirtmektedir.

Magazin Programı İzleme

	f	%
İzlemeyenler	233	55,5
1.Tercih	2	,5
2.Tercih	8	1,9
3. Tercih	20	4,8
Diğer	157	37,3
Toplam	420	100,0

420 anne-babadan 57'si yedinci tercih olarak magazin programlarını izlediklerini belirtmişlerdir. Birinci tercih olarak magazin programlarını izlediğini belirten 2 anne-baba vardır. Anne-babaların % 13,6'sı yedinci tercih olarak evde magazin programlarını izlediklerini belirtmektedir.

Film İzleme Durumu

	f	%
İzlemeyenler	39	9,3
1.Tercih	71	16,9
2.Tercih	131	31,2
3. Tercih	111	26,4
Diğer	68	16,2
Toplam	420	100,0

420 anne-babadan 131'i ikinci tercih olarak film izlediklerini belirtmişlerdir. Birinci tercih olarak film programlarını izlediğini belirten 71 anne-baba vardır. Anne-babaların % 31,2'si ikinci tercih olarak evde film izlediklerini belirtmektedir.

2.14 numaralı alt problemde ifade edilen '**Program müzikleri anne-babaların program tercihlerinde ne derece etkilidir?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.14'de verilmektedir.

Tablo 2.14 Program Müziklerinin Anne-Babaların Program Tercihlerindeki Etki Durumu

	f	%
Çok etkili oluyor	52	12,4
Biraz etkili oluyor	220	52,4
Hiç etkili olmuyor	148	35,2
Toplam	420	100,0

Tablo 2.14'e bakıldığında 420 anne-babadan %12,4'ü olan 52 anne-baba programları tercih ederken program müziklerinin tercihlerinde çok etkili

olduğunu belirtirken, %52,4 anne-baba olan 220'si müziklerin tercihlerini biraz etkilediğini belirtmiştir. %35,2 anne-baba olan 148'i ise tercihlerini müziklerin hiç etkilemediğini belirtmiştir.

2.15 numaralı alt problemde ifade edilen '**Anne-Babalara göre müzikteki en önemli unsur (söz, hız, melodi) hangisidir?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.15'de verilmektedir.

Tablo 2.15 Anne-Babalara Göre Müzikteki Önemli Unsurlar

	f	%
Söz	222	52,9
Hız	11	2,6
Melodi	187	44,5
Toplam	420	100,0

Tablo 2.15'e bakıldığında 420 anne-babadan %52,9 olan 222'si müzikteki önemli unsurun söz olduğunu, %44,5'i olan 187'si melodi olduğunu, %2,6'sı olan 11 anne-baba ise hızın önemli olduğunu belirtmiştir.

2.16 numaralı alt problemde ifade edilen '**Anne-Babalara göre insanın kültürel gelişiminde hangi etmenler önemlidir?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.16'da verilmektedir.

Tablo 2.16 Anne-Babalara Göre İnsanın Kültürel Gelişimindeki Önemli Etmenler Aile Etkisi

	f	%
Önemli Değil	5	1,2
birinci	357	85,0
ikinci	33	7,9
üçüncü	15	3,6
dördüncü	6	1,4
beşinci	4	1,0
Toplam	420	100,0

İnsanın kültürel gelişiminde ailenin birinci sırada etkili olduğunu 420 anne-babadan 357'si belirtmiştir.

Okul Etkisi

	f	%
Önemli Değil	13	3,1
birinci	34	8,1
ikinci	317	75,5
üçüncü	45	10,7
dördüncü	11	2,6
Toplam	420	100,0

İnsanın kültürel gelişiminde okulun birinci sırada etkili olduğunu 420 anne-babadan 34'ü belirtmiştir.

İş Hayatı Etkisi

	f	%
Önemli Değil	123	29,3
birinci	1	,2
ikinci	4	1,0
üçüncü	76	18,1
dördüncü	80	19,0
besinci	135	32,1
altıncı	1	,2
Toplam	420	100,0

İnsanın kültürel gelişiminde iş hayatının birinci sırada etkili olduğunu 420 anne-babadan yalnızca 1 anne-baba belirtmiştir.

Sosyal Etkinliklerin Etkisi

	f	%
Önemli Değil	61	14,5
birinci	21	5,0
ikinci	38	9,0
üçüncü	192	45,7
dördüncü	95	22,6
besinci	13	3,1
Toplam	420	100,0

İnsanın kültürel gelişiminde sosyal etkinliklerin birinci sırada etkili olduğunu

420 anne-babadan 21'i belirtmiştir.

Kitle İletişim Araçlarının Etkisi

	f	%
Önemli Değil	111	26,4
Birinci	6	1,4
İkinci	25	6,0
Üçüncü	91	21,7
Dördüncü	90	21,4
Beşinci	97	23,1
Toplam	420	100,0

İnsanın kültürel gelişiminde kitle iletişim araçlarının birinci sırada etkili olduğunu 420 anne-babadan 6'sı belirtmiştir.

2.17 numaralı alt problemde ifade edilen '**Program seçimi anne-baba ile çocuk arasında tartışmaya neden olmakta mıdır?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.17'de verilmektedir.

Tablo 2.17 Program Seçiminin Anne-Baba ile Çocuk Arasında Tartışmaya Neden Olma Durumu

	f	%
Her zaman neden oluyor	42	10,0
Bazen neden oluyor	334	79,5
Hiç bir zaman neden olmuyor	44	10,5
Toplam	420	100,0

Tablo 2.17'ye bakıldığında 420 anne-babadan %79,5'i olan 334 anne-baba program seçiminin çocukları ile arasında bazen tartışmaya neden olduğunu belirtmiştir. %10,5'i olan 44 anne-baba hiçbir zaman neden olmadığını, %10'u olan 42 anne-baba ise bazen neden olduğunu belirtmiştir.

2.18 numaralı alt problemde ifade edilen "**Anne-baba ve çocuk televizyon izlerken program seçimini kim yapmaktadır?**" sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2.18'da verilmektedir.

Tablo 2.18 Televizyon İzlerken Program Seçimini Yapan Kişi

	f	%
Ben yaparım	71	16,9
Çocuğum yapar	63	15,0
Birlikte karar veririz	286	68,1
Toplam	420	100,0

Tablo 2.18'e bakıldığında 420 anne-babadan %68,1'i olan 286 anne-baba televizyon izlerken program seçiminde birlikte karar verdiklerini, %16,9'u olan 71 anne-baba seçimi kendilerinin yaptığını, %15'i olan 63 anne-baba ise program seçimini çocuklarının yaptığını belirtmiştir.

4.3 Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Etkilerinde Okul öncesi Kurumlarının Rolü

Bu bölümde okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarında okul öncesi kurumların etkisini gösteren anket sorularının incelenmesine yer verilmiştir.

3.1 numaralı alt problemde ifade edilen '**Okul öncesi kurumlarındaki öğretmenler müzikten ne düzeyde yararlanmaktadırlar?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 3.1'de verilmektedir.

Tablo 3.1 Okul Öncesi Kurumlarındaki Öğretmenlerin Müzikten Yararlanma Düzeyleri

	f	%
Çok yararlanıyorum	32	72,7
Biraz yararlanıyorum	12	27,3
Toplam	44	100,0

Tablo 3.1'e bakıldığında öğretmen anketinin birinci sorusu olan ve '**Okulda çocuklara eğitim verirken müzikten yararlanıyor musunuz?**' sorusuna 44 öğretmenden çok yararlandığını belirtenlerin sayısı %72,7'si olan 32

öğretmen, biraz yararlandığını belirtenlerin sayısı %27,3'ü olan 12 öğretmendir. Müzikten hiç yararlanmadığını belirten öğretmen bulunmamaktadır.

3.2 numaralı alt problemde ifade edilen '**Okul öncesi kurumlarındaki müzik dinlenebilecek araç-gerece sahip olma durumu nasıldır?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 3.2'de verilmektedir.

Tablo 3.2 Okul Öncesi Kurumlarındaki Müzik Dinlenebilecek Araç-Gereç Durumu

	f	%
Evet var	43	97,7
Hayır yok	1	2,3
Toplam	44	100,0

Tablo 3.2'ye bakıldığında okul öncesi kurumlarındaki müzik dinlenebilecek araçların 44 okuldan 43'ünde olduğunu belirtebiliriz.

3.3 numaralı alt problemde ifade edilen '**Öğretmen ve çocuktan, birlikte müzik dinlerlerken müzik seçimini yapan kişi kimdir?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 3.3'te verilmektedir.

Tablo 3.3 Öğretmen ve Çocuktan Birlikte Müzik Dinlerlerken Müzik Seçimini Yapan Kişinin Durumu

	f	%
Çocuklar yapıyor	2	4,5
Biz yapıyoruz	3	6,8
Birlikte yapıyoruz	39	88,6
Toplam	44	100,0

Tablo 3.3'e bakıldığında müzik seçimini çocukların yaptığını belirten 2 öğretmen, kendilerinin yaptıklarını belirten 3 öğretmen, birlikte yaptıklarını belirten 39 öğretmen vardır.

3.4 numaralı alt problemde verilen '**Okul öncesi kurumlarında izlenen programların müzikleri çocukların ilgilerini hangi düzeyde çekmektedir?**' sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4 Okul Öncesi Kurumlarında İzlenen Programların Müziklerinin Çocukların İlgilerini Çekme Düzeyleri

	f	%
İlgilerini çekiyor	44	100,0

Tablo 3.4'e bakıldığında öğretmenlerin hepsi okulda izledikleri programların çocukların ilgisini çektiğini belirtmiştir.

3.5 numaralı alt problemde ifade '**Okul öncesi kurumundaki öğretmenlerin tercih ettikleri müzik türü dağılımı nasıldır?**' sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3.5'te verilmektedir.

Tablo 3.5 Okul Öncesi Kurumlarındaki Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Müzik Türünün Dağılımı

	f	%
Türk sanat müziği	5	11,4
Türk halk müziği	15	34,1
Türkçe pop müzik	17	38,6
Yabancı pop müzik	1	2,3
Klasik batı müziği	5	11,4
Rock müziği	1	2,3
Toplam	44	100,0

Tablo 3.5'e bakıldığında 44 öğretmenden 5 öğretmen türk sanat müziği, 15 öğretmen türk halk müziği, 17 öğretmen Türkçe pop müzik, 1 öğretmen yabancı pop müzik, 5 öğretmen klasik batı müziği, 1 öğretmen rock müzik olarak cevaplamıştır.

3.6 numaralı alt problemde ifade edilen '**Okul öncesi kurumlarındaki öğretmenler çocukları müzik dinlerken yönlendirmek midirler?**' sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3.6'da verilmektedir.

Tablo 3.6 Okul Öncesi Kurumlarındaki Öğretmenlerin Çocukları Müzik Dinlerken Yönlendirme Durumları

	f	%
Yönlendiriyorum	24	54,5
Yönlendirmiyorum	20	45,5
Toplam	44	100,0

Tablo 3.6'ya bakıldığında 44 öğretmenin %54,5'i olan 24 öğretmen evet yönlendiriyorum, %45,5'i olan 20 öğretmen hayır yönlendirmiyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

3.7 numaralı alt problemde ifade '**Okul öncesi kurumlarda hangi tür televizyon programları izlenmektedir?**' sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3.7'de verilmektedir.

Tablo 3.7 Okul Öncesi Kurumlarında İzlenilen Program Türleri
Çizgi Film İzleme Durumu

	f	%
İzlemeyen	6	13,6
1.tercih olarak izleyen	20	45,5
2. tercih olarak izleyen	4	9,1
4. tercih olarak izleyen	3	6,8
Toplam	33	75,0
Tv olmayan sınıf	11	25,0
Toplam	44	100,0

Okulda çizgi filmleri izlemediğini belirten 6 öğretmen vardır. Çizgi filmleri sınıfında birinci tercih olarak izleyen 20 öğretmen, 2. tercih olarak izleyen 4 öğretmen, 4. tercih olarak izleyen 3 öğretmen bulunmaktadır.

Belgesel İzleme Durumu

	f	%
İzlemeyen	16	36,4
2. tercih olarak izleyen	3	6,8
3. tercih olarak izleyen	9	20,5
4. tercih olarak izleyen	5	11,4
Toplam	33	75,0
Tv olmayan sınıf	11	25,0
Toplam	44	100,0

Sınıflarında belgesel izlemeyen 16 sınıf öğretmeni vardır. Belgeselleri sınıflarında ikinci tercih olarak izlediğini belirten 3 öğretmen, üçüncü tercih olarak izlediğini belirten 9 öğretmen bulunmaktadır.

Müzik Programları İzleme Durumu

	f	%
İzlemeyen	5	11,4
2. tercih olarak izleyen	9	20,5
3. tercih olarak izleyen	18	40,9
4. tercih olarak izleyen	1	2,3
Toplam	33	75,0
Tv olamayan sınıf	11	25,0
Toplam	44	100,0

Sınıflarında müzik programları izlemeyen 5 sınıf öğretmeni vardır. Müzik programlarını sınıflarında ikinci tercih olarak izlediğini belirten 9 öğretmen, üçüncü tercih olarak izlediğini belirten 18 öğretmen bulunmaktadır. Sınıflarında müzik programlarını birinci tercih olarak izlediğini belirten sınıf bulunmamaktadır.

Okul öncesi Eğitim Programı

	f	%
İzlemeyen	4	9,1
1. tercih olarak izleyen	11	25,0
2. tercih olarak izleyen	13	29,5
3. tercih olarak izleyen	4	9,1
4. tercih olarak izleyen	1	2,3
Toplam	33	75,0
Tv olmayan sınıf	11	25,0
Toplam	44	100,0

Sınıflarında okul öncesi eğitim programlarını izlemeyen 4 sınıf öğretmeni vardır. okul öncesi eğitim programlarını sınıflarında birinci tercih olarak izlediğini belirten 11 öğretmen, ikinci tercih olarak izlediğini belirten 13 öğretmen, üçüncü tercih olarak izlediğini belirten 4 öğretmen, dördüncü tercih

olarak izlediğini belirten 1 öğretmen bulunmaktadır..

4.4 Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Etkilerinde Kitle İletişim Araçlarının Rolü

Bu bölümde okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarında kitle iletişim araçlarının etkisini gösteren anket sorularının incelenmesine yer verilmiştir.

4.1 numaralı alt problemde ifade ‘**Çocukların izledikleri programların müziklerinin, akılda kalıcılığı ne düzeydedir?**’ sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.1’de verilmektedir.

Tablo 4.1 Çocukların İzledikleri Programların Müziklerinin Akılda Kalıcılık Düzeyi

	f	%
Hatırlıyor	405	96,4
Hatırlamıyor	15	3,6
Toplam	420	100,0

Tablo 4.1’e bakıldığında 420 anne-babadan %96,4’ü olan 405’i önceden izledikleri programın müziklerini hatırladıklarını, %3,6’sı olan 15’i ise hatırlamadıklarını belirtmişlerdir.

4.2 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Televizyonun anne-babaların hayatlarına etkisi ile çocuğun popüler müziğe ilgi durumu arasındaki ilişki nasıldır?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 4.2’de verilmektedir.

Tablo 4.2 Anne-Babanın Hayatına Televizyonun Etkisi ile Çocuğun Popüler Müziğe İlgi Durumu Arasındaki İlişki

		Popüler müziklere ilgi durumu			Toplam
		Çok ilgilenir	Biraz ilgilenir	Hiç ilgilenmez	
Televizyonun hayatınıza etkililiği	Evet düşünüyorum	86	203	21	310
	Hayır düşünmüyorum	32	62	16	110
Toplam		118	265	37	420

$$\chi^2=6,689 \text{ } p=,035 \text{ } p \leq 0,05$$

Tablo 4.2'ye bakıldığında Çocuğunun popüler müziklere çok ilgi duyduğunu belirten 118 anne-babadan 86'sı televizyonun hayatlarına etki ettiğini düşünmektedir, 32'si etki etmediğini düşünmektedir. Çocuğun popüler müziklerden biraz etkilendiğini belirten 265 anne-babadan 203'ü televizyonun hayatlarına etki ettiğini, 62'si ise etki etmediğini düşünmektedir. Çocuğunun popüler müzikler ile hiç ilgilenmediğini belirten 37 anne-babadan 21'i televizyonun hayatına etki ettiğini, 16'sı ise etki etmediğini belirtmektedir. Anne-babanın hayatına televizyonun etkisi ile çocuğun popüler müziğe ilgi durumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları, anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir

4.3 numaralı alt problemde ifade edilen '**Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumu ile popüler müzik şarkılarından etkilenme durumu arasında nasıl bir ilişki vardır?**' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 4.3'te verilmektedir.

Tablo 4.3 Çocukların Popüler Müzik Şarkıcılarından Etkilenme Durumu ile Popüler Müzik Şarkılarından Etkilenme Durumu Arasındaki İlişki

		Popüler müzik şarkıcılarından etki durumu		Toplam
		Çok etkiliyor	Biraz etkiliyor	
Popüler müzik şarkıcılarından etki durumu	Çok etkiliyor	29	6	35
	Biraz etkiliyor	2	6	8
	Hiç etkilemiyor	1	0	1
Toplam		32	12	44

$$\chi^2=8,852 \text{ } p=,003 \text{ } p < 0,05$$

Tablo 4.3'e bakıldığında çocuğun popüler müzik şarkılarından çok etkilenen 32 öğretmenden 29'u popüler müzik şarkıcılarından çok etkileniyor, 2'si biraz etkileniyor, 1'i hiç etkilenmiyor. Popüler müzik şarkılarından çok etkilenen 6 öğretmen, biraz etkilenen 6 öğretmen bulunmaktadır. Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumu ile popüler müzik şarkıcılarından

etkilenme durumu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları, anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir

Tablo 4.4 numaralı alt problemde ifade edilen ‘**Çocukların televizyonda yayımlanan reklamları algılamalarında reklam müziklerinin etkisi ne düzeydedir?**’ sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 4.4’te verilmektedir.

Tablo 4.4 Çocukların Televizyonda Yayımlanan Reklamları Algılamalarında Reklam Müziklerinin Etki Durumu

	f	%
Tamamen etkisi vardır	37	84,1
Biraz etkisi vardır	7	15,9
Toplam	44	100,0

Tablo 4.4’e bakıldığında çocukların televizyonda yayımlanan reklamları algılamalarında reklam müziklerinin tamamen etkili olduğunu belirten 84,1 ile 37 öğretmen, biraz etkili olduğunu belirten %15,9 ile 7 öğretmen bulunmaktadır. Hiç etkili olmadığını belirten öğretmen bulunmamaktadır.

BÖLÜM 5 TARTIŞMA ve YORUM

Bu bölümde, okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına etki eden anne-baba, okul öncesi kurumları, kitle iletişim araçları ve bu dönem çocuğunun popüler müziğe ilgi durumlarına ilişkin elde edilen bulgular tartışılıp yorumlanmıştır.

1.1 numaralı alt problemde ifade edilen ‘Çocukların popüler müziklere ilgileri hangi düzeydedir?’ sorusuna ilişkin bulgular sonucunda çocukların büyük bir çoğunluğunun popüler müziklerle ilgilendiklerini söyleyebiliriz. Erdoğan ve Alemdar yaptıkları araştırmada çocukların en çok oynadıkları oyunlara bakıldığında popüler müzikler söylenerek müziğin ritmine göre film kliplerinden esinlenen vücut hareketlerinin olduğu oyunlar olduğunu belirtmektedirler. Çocuklar pop müzik sözlerini söylerken, aynı zamanda birlikte dans etmektedirler (Erdoğan,Alemdar 2005:169).

1.2 numaralı alt problemde ifade edilen ‘Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumları nasıldır?’ sorusuna ilişkin bulgular sonucunda Tablo 1.1 ve Tablo 1.2’ye bakıldığında çıkan sonuçlardan çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumlarının, çocukların popüler müziklerden etkilenme durumlarına göre daha alt düzeyde olduğu görülmektedir. Buradan popüler müziklerin beğenilmesinde popüler müzik şarkıcılarının etkilerinin fazla olmadığını söyleyebiliriz. Bu durum popüler müziklerin müzik olarak beğenilmelerinde popüler müzik şarkıcılarının öneminin az olduğunu, baskın olanın müzik olduğu izlenimini vermektedir.

1.3 numaralı alt problemde ifade edilen çocukların son zamanların tanınmış popüler müzik şarkılarını söyleme durumları bulgular sonucunda üst düzeyde çıkmıştır. Popüler müzikler doğası gereği ilk başta ortaya çıkarlar, dinlenildiği süre içinde çok fazla gündemdedirler, belirli bir unutmama evresine doğru giderler ve dinlenilme oranları düşmesiyle birlikte kaybolurlar. Kitle iletişim araçları sayesinde sürekli gündemde olan şarkılar da akılda kalıcılıkları kolay

olduğu için ve özellikle nakarat kısımları sayesinde çocukların aklında kalır ve dolayısıyla söylenmeleri de buradaki gibi üst düzeyde olmaktadır.

1.4 numaralı alt problemde ifade edilen ‘Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model alma durumları nasıldır?’ sorusuna ilişkin bulgular sonucunda çocukların popüler müzik şarkıcıları medyada oldukları için bu tür kişilere özenebilirler, onları örnek alabilirler. Onları giydiklerini giyebilirler, tavırlarını saç modellerini benimseyebilirler. Dolayısıyla çocukların popüler müzik şarkıcılarını model aldıklarını söylenebilir. Yapılan araştırmalar da çocuğun uyanık olduğu sürenin 1/6’sını ya da daha fazlasını bir tek etkinliğe bağlı olarak geçirirse, o etkinliğin, çocuğun hareket ve davranışlarına bir etkisinin olması gerektiğini kesindir. Bu etki, programın çocuğun hatırında kalış süresine, programın anlayışına ve izlediği tiplerin yerine kendisini koyup koymamasına göre değişir (Akt. Atay ve Öncü 2003:14).

1.5 numaralı alt problemde ifade edilen çocukların popüler müzik şarkılarının söz veya melodilerini söyleme durumları sonucunda hem sözlerini hem de melodilerini söyledikleri bulgusuna rastlanılmıştır. Popüler şarkıların nakarat kısımlarında hem sözler, hem de melodiler çok fazla akılda kalıcıdır. Çocukların tekerlemeleri gibi, çocuk şarkıları gibi çok kolay akılda tutulabilen ezgi ve sözler oluyorlar. Bu yüzden popüler müziklerin çocuklar tarafından hem sözlerinin hem de melodilerinin akılda tutulduğu söylenebilir. Kolay tekrarlanabilen ezgiler geleneksel olarak Türk toplum yapısında hatta tüm dünyada temel olarak vardır.

1.6 numaralı alt problemde ifade edilen çocukların popüler müzik şarkılarının hızlarıyla ilgili tercihlerindeki durumun popüler müzik şarkılarının çoğunun eğlenmeye, oyuna yönelik ritmik parçalar özelliğinden dolayı olduğu söylenebilir. Şarkıcılar kasetlerinin çıkış parçalarını genellikle ritmik yapıda ve nakarat kısmı akılda kalıcı olan parçalarla yapmaktadırlar. Popüler müziklerde hızlı parçalar daha fazla olduğu için, çocukların tercihinin de hızlı parçalardan yana olmasının beklendiği söylenebilir. 4-6 yaş grubu çocuklarda

oyun çok önemli olduğu için bu yaş grubunun ritmik yapıda parçaları tercih etmeleri beklenebilir.

1.7 numaralı alt problemde ifade edilen popüler müzikler çocukların kişilerarası ilişkilerini olumlu olarak nasıl etkilediği ve 1.8 numaralı alt problemde ifade edilen olumsuz olarak nasıl etkiledikleri sorusu sonucu olumlu olarak etkilene durumunun daha yüksek çıkmadığı görülmüştür. Çocuklar popüler müzik şarkılarını kolay söylenebilirlik ve akılda kalıcılık yönünden birlikte söyleyebildikleri için bu durumda iletişim kurma olanaklarının yüksek olduğu söylenebilir. Bu durumda da popüler müziklerin çocukların kişilerarası ilişkileri olumlu olarak etkilemesi beklenir.

2.1 ve 2.2 numaralı alt problemlerde ifade edilen çocukların popüler müziğe ilgileri ile babalarının meslekleri ve annelerinin meslekleri arasındaki ilişkinin anlamlı çıkmaması durumunu popüler müziklerin mesleklerle ilgili olarak hayatımıza giren müzikler olmadıklarını, annelerin veya babaların mesleklerinin sonucu çocuğun popüler müziğe ilgisini değişmeyeceğini söyleyebiliriz. Popüler müziklerin her türlü eve, meslek grubuna rahatlıkla girebildiğini söyleyebiliriz.

2.5 numaralı alt problemde ifade edilen anne-babaların çocuklarını müzik dinlerken yönlendirme durumlarına bakıldığında anne-babaların çoğunun çocuklarını yönlendirmediklerini görmekteyiz. Anne-babaların çocuklarını yönlendirme durumu genellikle çocuklarına bir müzik aleti çalma konusunda olmaktadır. Bu çalgılara göre bir yönlendirmeden söz edilebilir. Eğer anne-baba çocuğunun kanun çalmasını istiyorsa çocuğunu klasik Türk musikisine yönlendirebilir. Bağlama çalmasını istiyorsa Türk halk müziğine doğru yönlendiriyorlardır. Fakat popüler müzikler yine bunların dışında var olan bir olgu olduğu için anne-babalardan bağımsız olarak çocukların hayatlarına girdiğini söyleyebiliriz. Popüler müziklerin yönlendirmelerden bağımsız olarak hayatın her alanına medya aracılığıyla girdiği söylenebilir.

2.6 numaralı alt problemde ifade edilen çocukların anne-babaları tarafından müzik dinlerken yönlendirmeleri ile cinsiyetleri ilişkiye örnek olarak, cinsiyetin yönlendirme ile ilgili olduğunu, toplumda kız çocukların daha çok oyuna yönlendirilmesi, erkek çocukların oynamaktan uzak tutulması sonucu bu sonucun ortaya çıkabildiğini söyleyebiliriz.

2.7 numaralı alt problemde ifade edilen anne-babaların çocukları ile birlikte müzik dinleme durumları genellikle aile ortamında televizyon karşısında biçimlenmektedir.

2.7 numaralı alt problemde ifade edilen anne-babaların çocukları ile birlikte müzik dinleme durumları arasındaki ilişkinin yüksek olması anne-babanın çocuğu ile birlikte televizyon izlemesinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Televizyonda sıkça yayımlanan popüler müzikler çocuğun ailesiyle birlikte müzik dinleme durumunu etkilemektedir.

2.9 numaralı alt problemde ifade edilen anne-babalar ile çocuklarının müzik zevklerinin benzeme durumu 4-6 yaş grubu çocukların aileleriyle birlikte geçirdikleri zaman dilimi fazla olduğu için anne-baba ve çocuğun müzik zevklerinin benzerlik gösterebildiğini söyleyebiliriz. Anne-babayı model alan bu yaş grubu çocukları her yönüyle onlara benzemek istemektedir.

2.10 numaralı alt problemde ifade edilen anne-babalar çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültür ürünlerini tercih etme durumları için popüler kültür ürününün aslında kısaca moda olduğunu söylenebilir. Popüler kültür olgusunun özelliklerinden birisi de “moda”dır. Televizyon da bunu pekiştirmektedir. Modanın insanların hayatında çok etkin rol oynamakta olduğunu, modaya göre giyinip, moda olan ürünlerin kullanıldığını ve tercih ettiklerimizi rahatlıkla belirtilebilir. İnsanların alacağı ürünlerin modayla belirlenip çok sunulmasından, piyasada çok olmasından dolayı bu ürünlere yönelim de fazla olmaktadır. Anne-babalar kendilerinin ya da çocuklarının

gereksinimlerini karşılarken modayı da göz önüne almaktadırlar. Çocuklarının saçlarını modaya göre kestirip, kıyafetlerini ona göre tercih etmektedirler. Araştırmalarda anne-babaların %75'inin doğrudan çocuklara yönelik giysi, ayakkabı, oyuncak reklamlarını onayladıkları bulunmuştur (Stipp 1988:27).

2.12 numaralı alt problemde ifade edilen anne-babalar için çocuklarının gereksinimlerini karşılarken popüler kültüre ait ürünlere önem vermeleri moda ve popüler kültürle birlikte yaşayan insanlar olduklarını göstermektedir. Çocuklar reklamlardan, özellikle de televizyon reklamlarından etkilenecek alışveriş yapmakta, anne ve babalarına televizyonda reklamı yapılan ürünleri satın aldırtmaktadır (Munn 1971, Burr ve Burr 1977, rossiter 1979, Tokgöz 1982, Özgen ve Gönen 1989). Televizyon reklamları, satın alınmasına karar verilmesinde zorluk çekilen ürünlerin alımını cesaretlendirmekte ve çocukların satın alacakları ürünü belirlemelerinde etkili olmaktadır (Donohue 1975). Satın almaların bazıları reklamların yarattığı meraktan kaynaklanmakta, çocuklar genellikle reklamı yapılan ürünün kaliteli olduğunu düşünmektedirler. Ancak yaşları büyüdükçe televizyon reklamlarına duydukları güvensizlik artmaktadır (McNeal 1965).

2.11 numaralı alt problemde ifade edilen anne-baba ve çocuktan, çocuğun gereksinimleri karşılarken popüler kültür ürünlerini kimin tercih ettiğine dair bulgular sonucunda bu ürünleri çocukların tercih ettiklerini, anne-babaların da çocuklarını desteklediklerini söyleyebiliriz. Araştırmalar, çocukların tüketimde etkin bir rol oynadıklarını, 4-5 yaşlarında tüketici rolünü üstlenen çocukların, 9-10 yaşlarında bilinçli birer tüketici olmaya başladıklarını ve 12 yaş civarında ise tüketici olarak toplumdaki yerlerini aldıklarını, başka bir deyişle sosyalleştiklerini göstermektedir (Mcneal 1979). Ayrıca anne-babaları ile televizyon reklamları konusunda daha sık iletişimde bulunan çocukların, ürünlerin satın alınmasına ilişkin isteklerinin daha çok olduğu belirtilmiştir (Wiman1983:12).

2.15 numaralı alt problemde ifade edilen anne-babalara göre müzikteki en önemli unsurların sıralamasında sözünün ve melodisinin daha baskın çıkmasının nedeni insanların müzikleri dinlerlerken müziğin hızının bilinçli olarak algılanamaması, sözünün ve melodisinin üzerine yoğunlaşılmasından kaynaklı olabilmektedir. Hız zaten müziğin içinde var olan ezginin ve sözün dinleyenlere iletilmesi sağlayan müziğin bir yapısıdır.

2.17 numaralı alt problemde ifade edilen program seçimi anne-baba ile çocuk arasında tartışmaya neden olma durumunun sonucunda 4-6 yaş grubu çocuğunun beklentileri ve anne-babaların beklentilerinin farklı olduğu için program seçiminde de farklı tercihlerinden dolayı aralarında anlaşmazlık olması beklenebilir.

2.18 numaralı alt problemde ifade edilen anne-baba ve çocuk televizyon izlerken program seçimini kim yapmaktadır sorusuna birlikte karar verdiklerini belirtmişlerdir. Yapılan araştırmalarda çocukların çoğunun (%88,8) aileleri ile birlikte televizyon izledikleri ve ailelerin %62,5 gibi büyük bir çoğunluğunun çocukların izledikleri programlar hakkında çocukları ile ara sıra sohbet ettikleri saptanmıştır (Aktaş 2006:433). Ayrıca 2-7 yaş grubunda çocuğa sahip ailelerin %71'inin çocuklarının televizyon izlemelerine ilişkin bazı kurallar koydukları belirlenirken (Roberts ve arkadaşları,1999);3-10 yaş grubu üzerinde yapılan bir başka çalışmada da ailelerin çoğunun çocukları televizyon izlerken hiçbir sınırlama getirmediikleri bulunmuştur (Bernard-Bonnin,1991).

3.1 numaralı alt problemde ifade edilen okul öncesi kurumlarındaki öğretmenlerin müzikten yararlanma durumları üst düzeydedir. Çünkü okul öncesinde çocuğun hayatında oyun çok önemli bir unsur olduğu için müzikten yararlanmaları beklenebilir.

3.3 numaralı alt problemde ifade edilen öğretmen ve çocuktan, birlikte müzik dinlerlerken birlikte seçim yapmaları öğretmenin çocuğun tercihlerine dikkat

etmek durumunda olduğunu ve dolayısıyla beraber karar verdiklerini söyleyebiliriz. Öğretmen çocuklarla birlikte hareket etmek durumdadır. Çünkü çocukların derse katılımını sağlamaları ve öğrenmenin en üst düzeyde tutulması için onların da ilgilerini çekecek durumlar oluşturmaları gerekmektedir. 3.4 numaralı alt problemde verilen okul öncesi kurumlarında izlenen programların çocukların ilgilerini üst düzeyde çekmesinin de bunun bir kanıtı olduğunu söyleyebiliriz.

3.5 numaralı alt problemde ifade okul öncesi kurumundaki öğretmenlerin tercih ettikleri müzik türleri arasında popüler müziklerin üst düzeyde tercih edilmesi öğretmenlerin de popüler kültür ve onun alt ögesi olan popüler müziklerden etkilendiklerini göstermektedir.

4.1 numaralı alt problemde ifade çocukların izledikleri programların müziklerinin çocukların aklında kalıcılığı üst düzeydedir. Program müzikleri besteleniş ve yapılış olarak, kısa, akılda kalıcılığı yüksek ve melodi yönünden yalın olması beklenir. Çünkü her program o programın müziği ile anılacağı besteci tarafından bilinmektedir. Besteciler program müziği yaparlarken akılda kalıcılığı yüksek müzikleri bestelemeye yönelirler ki programlar da akılda kalsınlar. Ayrıca reklam müzikleri de tümüyle popüler müziklerin nakarat kısımlarındaki basitlik ve yalınlık hedeflediği için onların da çocukların akılda kalma oranlarının yüksek olduğu söylenebilir. Füsun Atlıoğlu ‘Reklam müzikleri ve çocuk üzerindeki etkileri’ adlı yüksek lisans tezinde çocukların reklam kuşağının sinyal müziğini duydukları anda televizyonun karşısında yerlerini almakta olduklarını çocukların dikkatlerini canlı tutacak biçimde müziklendirilmiş reklamlardan hoşlandıklarını ve en çok ilgilerini çeken reklam türlerinin pop müzik içeren reklamlar olduklarını belirtmiştir.

4.2 numaralı alt problemde ifade edilen televizyonun anne-babaların hayatlarına etkisi ile çocuğun popüler müziğe ilgi durumu arasındaki ilişkinin üst düzeyde çıkması, televizyonun insanların hayatlarının merkezinde olması

ile doğru orantılı olarak ve televizyonda da popüler müziklerin çok yer almasından dolayı çocuklar hem televizyondan dolayısıyla orada yer alan popüler müziklerden etkilenebilirler.

4.3 numaralı alt problemde ifade edilen çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumu ile popüler müzik şarkılarından etkilenme durumu arasında üst düzeyde bir ilişki vardır. Çünkü şarkıcılar film artistleri topluma sunulan ikonlardır. Bir konunun ikonu konuyla birlikte insanın aklında kalır ve dolayısıyla biz bundan etkileniriz. Onlar da birer popüler kültür ürünleridir.

BÖLÜM 6 SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmada okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına popüler müziklerin etkisi incelenmiştir. Anketler aracılığıyla oluşan istatistiksel veriler aracılığıyla çocukların müziksel yaşantılarının ailelerinden, okul öncesi kurumlarından ve kitle iletişim araçlarından etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak;

- Popüler müzikler hiçbir sınır tanımadan insanların hayatlarına girebilmektedir. Akılda kalıcılık özelliği çok olduğu için insanların popüler müzikleri çabuk benimsediklerini, anne-babalardan ve çevreden bağımsız olarak çocukların hayatlarına girdiğini söyleyebiliriz. Popüler müziklerin yönlendirmelerden bağımsız biçimde sınırsız olarak hayatın her alanına medya aracılığıyla girdiği söylenebilir.
- Popüler müziklerin en önemli özelliğinin tekrarlanabilen kolay ezgi ve akılda kalıcılığı yüksek olan sözleridir. Bundan dolayı insanların üzerinde daha etkili olduğu kabul edilebilir.
- Anne-babaların müzik dinlerken kız çocuklarını erkek çocuklardan daha fazla yönlendirdiği ortaya çıktığı için bu konunun bundan sonraki başka araştırmalara konu olması beklenebilir.
- Anne-babaların çocukların gereksinimlerini karşılarken 4-6 yaş grubu çocuklarının tercihlerine önem verdikleri söylenebilir.
- Çocukların popüler müzik şarkıcıları ve şarkılarından etkilenme durumları arasındaki ilişkinin, bulgular sonucunda çıkan sonuçlarından

çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumlarının, çocukların popüler müziklerden etkilenme durumlarına göre daha alt düzeyde olduğu anlaşıldığı için bu konuyla ilgili bundan sonraki araştırmalarda bu iki durum arasındaki ilişkinin ele alınması önerilebilir.

- Bu araştırmanın, popüler müziklerin okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkisi konusunda yurt içinde yapılan ilk araştırma olması nedeniyle, ortaya çıkarılan bulgular, yeni çalışmalarla sorgulanabilir ve elde edilen bulguların kararlılığı test edilebilir.
- Okul öncesi dönem çocuklarının popüler müziklerden ne derece etkilendikleri düşünülecek olursa popüler müziklerin bu dönem çocukları üzerinde eğitici amaçla kullanılması ve çocuklar için bu tür eğitici popüler müzikler yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

AKKAŞ, Salih.1991. **Okul Öncesi Eğitimde Müzik**. Ankara

AKTAŞ-ARNAS, Yaşare.2006. “3-8 Yaş Grubu Çocukların Kitle İletişim Araçlarını Kullanma Alışkanlıkları ve Aile Çevresi”. **I.Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı**.İstanbul

ANDERSON.D.R,Levin S.R.1976. **Young Children’s Attention to “Sesame Street’ Child Development”** 806-811

ARAL,Neriman v.d. 2000. **Öğretmen Rehber Kitabı**. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama.

AYLA, Oktay.1999.**Yaşamın Sihirli Yılları**. İstanbul: Epsilon Yayıncılık

ATAY M. ,ÖNCÜ E.Ç. 2003. **Elektronik bakıcı:Televizyon**. Çoluk Çocuk Dergisi.V:27 n:6 14-17.

ATLIOĞLU, Füsün.1994. “Reklam Müzikleri ve Çocuk Üzerindeki Etkileri”.Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

AVCI, Nabi.1990.**Kitle Kültürü Enformatik Cehalet**. İstanbul: Rehber Yayınları.

AZİZ,Aysel.1980. “Radyo ve Televizyonun Bireyin Tutum ve Davranışlarına Etkisi.” **TODAİE Dergisi**. Cilt 13,Sayı 22,sayfa 19.

_____.1982.**Radyo ve Televizyonla Eğitim**. Ankara:Sevinç Matbaası.

_____.1982.**Toplumsallaşma ve Kitleleşme İletişim**.
Ankara:A.Ü.B.Y.Y.O. Yayınları

BAŞER,Fatma Adile. **Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı**. 2003. 02.12.2008.<http://www.ef.sakarya.edu.tr/dergi/efdergisayi8.pdf>
Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.Temel Bilimler Bölümü

BARZUN,Jacques ve Henry F.Graff. 1996.**Modern Araştırmacı**.Çev:Fatoş Dilber.Ankara:Tübitak

BAŞAL,Handan Asude. 1999. “3_6 Yaş Çocukların Günlük Yaşamlarında Televizyon ve Televizyon İle İlgili Ana Baba Görüşleri”. **İletişim Ortamlarında Çocuk Birey Sempozyumu Kitabı**. Sayı,13_15.

BAYKUL, Yaşar.1999. **İstatistik Metotlar ve Uygulamalar**. Ankara:Anı Yayıncılık.

BAŞER Fatma Âdile. 2003. ”Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı”. **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 02.12.2008.<http://www.ef.sakarya.edu.tr/dergi/efdergisayi8.pdf>.

BERON,Barbora. 1993. **An Evoluation of Children Television Reports** .Eric Number:ED 372270 USA, December.

BERRAKÇAY,Orçun.2006. **Müzik Yarışmaları ve Medya**.
02.12.2008.<http://www.muzikegitimcileri.net/>

BİLGİN, Ali. 1998. “Türkiye’deki İlköğretim Programlarının II.Kademesindeki Müzik Eğitiminde, Popüler Müziklerin Yeri ve Öneminin İncelenmesi”. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Brown, Veda(2006).**Guiding the Influence of Hip-Hop Music on Middle-School Students' Feelings, Thinking, and Behaving**.
01.15.2008.<http://www.menc.org/siteindex.html>

CAN, Aytekin.1995. "Okulöncesi Çocuklara Yönelik televizyon Programları İçinde Çizgi Filmlerin Çocuk gelişimine ve İletişimine Etkileri". Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul:Marmara Üniversitesi

CAMPBELL, Don.2002. **Mozart Effect for Children**. New York: Harpen Collins.

ÇELİKCAN, Peyami.1995. "Popüler Müzik-Medya İlişkileri Açısından Müzik videosu ve Televizyonu". Yayınlanmamış doktora tezi. İzmir:Dokuz Eylül Üniversitesi.

ÇİLDEN, Şeyda. 2001. "Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme". **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Cilt 21, Sayı 1, 1-8.

ERDOĞAN, İrfan.2004. "Popüler Kültürün Ne Olduğu Üzerine". **Popüler kültür ve Gençlik** Eğitim Özel sayı yıl:5 Sayı:54

ERDOĞAN, İrfan ve Korkmaz Alemdar.2002. **Öteki Kuram** Ankara: Erk Yayınları

_____.2005. **Popüler Kültür ve İletişim**. Ankara: Erk Yayınları

EROL Ayhan.2002. **Popüler Müziği Anlamak Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam**. İstanbul:Bağlam Yayıncılık

Fiske, John.1996. **İletişim Çalışmalarına Giriş**. Çev.: Süleyman İrvan. Ankara: Ark Yayınları.

GÜNGÖR, Abide ve Özlem Ersoy.1997. "TelevizyonProgramlarının Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Etkisine İlişkin Anne-Baba Görüşleri". **Ya-pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri**. İstanbul:Ya-pa yayınevi.

KARABULUT, Ülkü.2003. “Televizyonun Okul Öncesi Dönem Çocukları Üzerine Etkisi Konusunda Öğretmen ve Anne-Baba Görüşleri”. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir:Anadolu Üniversitesi.

KAPTAN, Saim.1982. **Bilimsel Araştırma teknikleri ve İstatistik Yöntemleri**. Ankara

KARASAR,Niyazi.1998. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Sekizinci Basım. Ankara:Nobel Yayınları

KIZILDAĞ,Şaban.2001. **Pop Müzikten Popüler Kültüre Medya Çocukları**. İstanbul:Şehir yayınları

KONGAR,Emre.1994. **Kültür Üzerine**. İstanbul:Remzi Kitabevi,19

KIMBAL,Young.1942. **Sociology-A Study of Society and Culture**.34

McNEAL.J. 1965. **Explatory Study of The Consumer Behavior of Children . In Dimensions of Consumer Behavior**. Meredith Publishing Co., Newyork.

_____1979. **Children as consumers**. Journal of Academy of Marketing Science,7:346-359.

MANGIR, Mine ,Sezgin İnal 1997. “Televizyonun Okul Öncesi Çocukları Üzerindeki Etkileri.” **10. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**.İstanbul:Ya-pa yayınevi

MIDDLETON,Richard.1997. **Studying Popular Music**. Milton Keynes.Open University Pres.

MUTLU,Erol 1997. **Kitle İletişimi Okuma Parçaları**. Ankara: AÜ Yayınları.

MOORE, James R.(2007). **Popular Music Helps Students Focus on Important Social Issues**. 01.15.2008. <http://www.menc.org/siteindex.html>

OKTAY, Ayla.2000. **Yaşamın Sihirli Yılları:Okul Öncesi Dönem**. İstanbul: Epsilon Yayınevi

ORHAN, Ayşe Hande.2002. “1960-2000 yılları Arası ‘Anadolu Pop/Rock’ Olarak adlandırılan Müzik Kültürü”. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara :Hacettepe Üniversitesi.

ÖZBEK, Meral. 1994. **Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski**. İstanbul:İletişim Yayınları,

ÖZKAN, Hasan Hüseyin.2006. “Popüler Kültür ve Eğitim”. Atatürk Üniversitesi, **Kastamonu Eğitim Dergisi** .‘ Cilt:14 No:1, 29-38

ÖZKÖK, Ertuğrul.1985. **İletişim Kuramları Açısından Kitlelerin Çözülüşü**, Ankara, Tan Yayınları, 93

ÖZTÜRK, Ayten.2003. **Okul Öncesi Eğitimde Müzik**. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.

ÖZEREN Alp. 2005. “Popüler Müzik ve Toplumsal Yaşam Kalitesi”. **İletişim Fakültesi II. Ulusal İletişim Öğrencileri Sempozyumu** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

PERİ, Canan.1997. “Okul Öncesinde İzlenen Televizyon Programları ve Bu Programların Eğitimsel Değeri”. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

SCHON D.,Magne C.,Besson M. Psychophysiology **The Music of Speech**.Music Training Facilities Pitch Processing in Both Music and Language.

SELÇUK, Ziya.2000.**Gelişim ve Öğrenme**. Nobel Yayın Dağıtım

SEVİNÇ Müzeyyen.2005. **Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**. Morpa Kültür Yayınları:İstanbul.

STİPP H. 1998. **Children As Consumers American Demographics**, February 27-32.

SİNGER, Jerome L. Ve DorothyG. Singer.1983. "Implications oF Childhood Television Viewing For Cognition, İmagination and Emotion". **Children's Understanding of Television**. London: Academic Pres

SUN Muammer, Hilmi Seyrek.1988. **Okul Öncesi Eğitiminde Müzik**.İzmir:Müzik Eserleri Yayınları.

SWİNGEWOOD, Alan (1996). **Kitle Kültürü Efsanesi**.(çev:Aykut Kansu).İstanbul.Bilim ve Sanat Yayınları.

ŞAHİN, M.Cem. 2005. "Türkiye'de Gençliğin Toplumsal Kimliği ve Popüler Tüketim Kültürü". **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sayı 2 Cilt 25, 157-181.

ŞAHİN, Nail. 1989. **Televizyondan Öğrenme ,Türkiye'de Çocuğun Durumu,1990ların Çocuk Politikası Kongresi** T.C Ziraat Bankası Unicef İşbirliği Ankara, 219- 226

TARAS HL, Sallis JF, Nader PR, ve Nelson J 1990. **Children's Television-viewing habits and the family enviroment**. AJDC 144:357-359.

TAYFUR, Gıyaseddin.1989. "Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Etkisi". Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi

TOPALOĞLU, Nagehan Bilge. 1998."Televizyonun Reklamlarının Çocuklar Üzerindeki Etkisi". Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul:Marmara Üniversitesi

TOKGÖZ, Oya.1979. "Televizyon Reklamı ve Çocuklar". **A.Ü SBF Dergisi** Cilt XXXIV, sayı 106, sayfa 1-4,

TOKGÖZ, Oya.1982. "Televizyon Reklamlarının Anne-Çocuk İlişisine Etkileri". **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**. Yayın no: 501.

USLUATA, Ayseli.1984. **İletişim**, İstanbul, İletişim Yayınları, 84

UÇAN, Ali.1994. **İnsan ve Müzik:İnsan ve Sanat Eğitimi**. Ankara.Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

UÇAN, Ali v.d..2001. **Müzik Öğretimi**. T.C Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

WİMAN, A.R.1983. **Parental Influence and children's Responses to Television Advertising**. Journal Advertising 12.12-18

WHITE, Cameron; McCormack, Susan (2006) "The Message in the Music: Popular Culture and Teaching in Social Studies". '01.15.2008.<http://www.menc.org/siteindex.html>

WOODY, Robert H.(2007). "Popular Music in School: Remixing the Issues-- For It to Be Authentic, We Must Teach Popular Music in a Way that Is True to the Processes of Vernacular Music Making". 01.15.2008.<http://www.menc.org/siteindex.html>

YAŞAR, Şefik.2000. **Kitle İletişim Araçları ve Okul Öncesi Eğitim Okul Öncesi Eğitimin ilke ve Yöntemleri.** Eskişehir.AÖF Yayınları.

YAVUZER, Haluk.1998. **Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk Altı Yılı,** İstanbul.

YİM, Hoi-Yin Bonnie.(2005). “A Study of the Effectiveness of Music Appreciation TV Programs for Young Children in Hong Kong”. 01.15.2008.<http://www.menc.org/siteindex.html>

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı :	Melis OKUMUŞ
Doğum Yeri ve Tarihi :	Samsun 1981
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi :	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrenimi :	
Bildiği Yabancı Diller :	İngilizce
Bilimsel Etkinlikleri :	
İş Deneyimi	Araştırma Görevlisi
Uygulamalar :	
Projeler:	
Çalıştığı Kurumlar:	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İletişim	
E-Posta Adresi :	melisokumus@hotmail.com
Telefon:	
İş:	
Ev:	
Cep:	
Tarih:	